

GORENJSKI GLAS

CENA 4.50 din — LETO XLIII — št. 2

Kranj, torek, 9. januarja 1990

9. JANUAR

PRAZNIK OBČINE ŠKOFJA LOKA

SKUPŠČINA OBČINE ŠKOFJA LOKA IN OBČINSKE DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE VSEM OBČANOM IN DELOVNIM KOLEKTIVOM ČESTITAJO ZA OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE IN JIM ŽELIJO VELIKO DELOVNIH USPEHOV V LETU 1990

Proslava v Dražgošah

Dražgoše so vredne spomina

Dražgoše, 7. januarja - Če smo prva leta prihajali v Dražgoše z evforijo, smo kasneje skušali treznejše ocenjevati dogodke iz januarja leta 1942. Danes imamo na voljo tudi več podatkov in tudi ti potrjujejo, da so bile Dražgoše za tisti čas velik dogodek, je dejal nedeljski slavnostni govornik v Dražgošah Janez Lušina.

Janez Lušina, domačin iz Dražgoš in predsednik odbora za organizacijo dražgoških prirediteljev, letošnje so bile že 33., je dejal, da so Dražgoše vredne spomina in da morajo prireditelje ostati, vendar s sodobnejšo vsebino. Tudi na račun prirediteljev, ki so bile doslej vedno dobro obiskane, letos pa precej slabše, Dražgoše niso utonile v pozabo in postale spet sodobna vas, čeprav so bile leta 1942 popolnoma porušene, veliko bolj kot pa vasi, nad katerimi se je takrat znesel okupator.

Govornik je izrazil bojazn, da bi nove politične zveze in

stranke, ki jih je sicer pozdravil kot pomemben faktor našega demokratičnega in svobodnejšega življenja, pozabile na izročilo NOB, ki mu svet priznava vrednost velikega dejanja. Ne smemo pa pristajati, da bi NOB poteptali, da bi partizanstvo izenačili z domobranstvom in zmetali v isti koš narodnoosvobodilni boj in izdajalstvo.

V kulturnem programu so sodelovali gorenjski partizan in igralec Aleksander Valič, kvartet Spev in godbeniki iz Zeleznikov. Več o prireditvi na športni strani.

J. Košnjek, slika G. Šinik

STRAN 5

**DIRKA S CENAMI SE
SPREMINJA V
TEKMO S KOLIČINO
IN KAKOVOSTJO**

Ljubljanska banka

Gorenjska banka Kranj

GORENJSKA BANKA
FORMULA PRIHRANKA

Kranjskogorska resnica

Če smo bili še pred sobotno in nedeljsko slalomsko tekmo v Kranjski gori prepričani, da prednjačimo po obisku velikih smučarskih tekmovanj, so se v soboto in nedeljo iluzije sesule. Ni pomembno, ali je bilo v areni slalomišča tisoč, dva ali tri tisoč ljudi. Dejstvo je, da množičnega romanja na velike smučarske prireditve ni več in da bomo morali priznati, da v tem oziru nismo nič drugačni od organizatorjev večine podobnih tekmovanj v tujini, ko je ob progah in v cilju le tisoč, kvečjemu dva tisoč ljudi ali celo manj. Slabšemu obisku Kranjske gore so se čudili celo nekateri tuji tekmovalci, ki so doslej že večkrat smučali v Kranjski gori in so nam vedno delili pohvale na račun izjemnega vzdušja na tekmah, številnega občinstva.

Za ugotavljanje vzrokov nenadnega slabšega obiska, z enakim pojavom smo se med drugim srečali tudi v nedeljo v Dražgošah, kjer sicer prednjači rekreativna, pohodniška plat pred tekmovalno, ni treba biti pretirano moder. Naše alpsko smučanje, posebej moško, ta hip v svetu bore malo velja in so časi, ko so se v Kranjski gori tolkli za zmago tudi naši, pa tudi zmagovali, le še prijetna preteklost. To ni degradacija truda naših smučarjev in njihovega vodstva, prav tako pa tudi ne negacija uspehov Gregorja Benedika, ki edini od naših alpskih smučarjev nekaj velja, ampak dejstvo. Dokler naša alpska smučarija ne bo dosegala več, po-

tem ljudi, kljub navdušenju za smučanje in volji, da zanj tudi precej prispevajo, ne bo ob ciljnih arenah. Tudi razni marketinški prijemi in prost vstop za mladino, kot so se odločili v Kranjski gori, ne more nadomestiti izpada. Dokaz, da vlečejo samo uspehi, je tudi tokratna Kranjska gora, saj je bilo med občinstvom precej Italijanov in Avstrijcev. Avstrijci ta hip sežejo najvišje v alpskem smučanju, predvsem v tehničnih disciplinah, smuk pa je obojim pisan na kožo. V Avstriji so bile že pred leti smučarske tekme odlično obiskane, tehnične discipline pa veliko slabše.

Slabši obisk seveda ne pomeni, da tekem za svetovni pokal ne kaže več organizirati. Za vsak turistični kraj so dobra propaganda, saj je na primer zadnja kranjskogorska slaloma prenašalo 22 televizijskih postaj. Če ne bi bilo tega učinka, potem se znana turistična središča ne bi potegovala za organizacijo velikih tekem. Vseeno pa kaže temeljiteje razmisliti, kaj kljub slabšim tekmovalnim uspehom, ki jih na hitro ni mogoče pričakovati, storiti za večji obisk. Kranjska gora vseh možnosti ni izkoristila. Če bi bilo več umetnega snega, bi bilo več smučarjev, marsikdo od njih pa bi prišel tudi na tekmo. Pa še več drugih čez je, odgovore nanje pa morajo prednostno najti domačini skupaj z organizatorji velikih tekem.

J. Košnjek

Banke določile obresti

Tekma za varčevalce

Kranj, 8. januarja - Poslovne banke v Kranju so te dni določile obresti za varčevalce, po pričakovanju so različne, kar pomeni, da se začenja tekma za varčevalce, zato bodo nemara že kmalu popravile ponudbo oziroma pripravile novosti.

Ljubljanska banka-Gorenjska banka iz Kranja bo dinarske vloge na vpogled obrestovala 6 odstotno, trimesečne vezane vloge 11 odstotno, enoletne 12,5 odstotno, dveletne 14 odstotno in triletno 16 odstotno.

Na Gorenjskem imata poslovalnice tudi Abanka (bivša Jugobanka) in Beograjska banka, ki bosta soustvarjale konkurenco. Pri Beograjski banki bodo vpogledna sredstva varčevalcev obrestovali 5 odstotno, trimesečne depozite 11 odstotno, šestmesečne 12 odstotno, enoletne 13 odstotne, dveletne 15 odstotne in triletno 16 odstotne.

Najbolj ugodno pa bo vpogledna sredstva varčevalcev trenutno obrestovala Abanka, saj je obrestna mera 6,5 odstotna, za enomesečne vezave 8 odstotna, za trimesečne 11 odstotna, šestmesečne 12 odstotna, enoletne 14 odstotne, dveletne 16 odstotne, triletno 18 odstotne.

M. V.

Nekdanji in novi zmagovalca Kranjske gore - V soboto in nedeljo sta bila v Kranjski gori dva slaloma za svetovni pokal. Sobotnega, ki je nadomestil decembra odpadlega v Madonni di Campiglio, je dobil Šved Jonas Nilsson, nedeljskega za Pokal Vitranc pa Zahodni Nmec Armin Bittner. Na sliki levo zmagovalca sobotnega slaloma Jonas Nilsson, ki prejema čestitke našega nekdanjega smučarja Bojana Križaja, ki je na Vitrancu zmagal dvakrat. Njegovih in Petrovičeve zmage se je tokrat marsikdo spomnil. Žal njima enakovrednih naslednikov jugoslovanska moška smučarija sedaj nima. Več na športni strani. J. K., slika G. Šinik

**20 % ZNIŽANE
CENE ZA VEČINO BLAGA
MERKUR PRODAJA NA KREDIT!
KLANJ ZA VSE BLAGO**

MIHA NAGLIČ
ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR

Škofja Loka in Evropa

Danes je praznik občine Škofja Loka. Sam po sebi sicer nima kakšne posebne politične težje, vendar to ne pomeni, da vse tisto, kar se je, se in se bo še dogajalo v porečju obeh Sor, nima tudi svoje mednarodne razsežnosti.

Praznik je spomin na dražgoško bitko. Nekateri zgodovinarji jo obravnavajo kot eno prvih znamenj oboroženega odpora »novemu redu«, ki ga je Hitler uvajal v nemškem, tretjem rajhu, v kateri je bila po okupaciji vključena tudi Gorenjska (Gau Kärnten, Kreis Krainburg). Bitka je bila torej »dogodek« evropskega pomena.

Tudi sicer je glavna vez loškega sveta z Evropo stoletja potekala ravno čez Nemčijo oziroma Bavarsko. Dogodki, ki so bili v tem oziru usodni, so se zgodili v devetem stoletju, ko so v ljubljansko kotlino vdrl Madžari. Naši predniki so v stiski poklicali na pomoč Bavarce in tako postali od njih odvisni. Skupaj z njimi smo nato postali del prvega nemškega rajha, svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti. Nemški vladar je po svoji volji razpolagal z našo zemljo ter jo razdajal posvetnim in cerkvenim velikašem, da bi si pridobil njihovo naklonjenost. Cesar Oton II. je leta 973 podaril freisinsko škofiji prostrano ozemlje na tleh Kranjske krajine.

Nastanek loškega gospostva freisinskih škofov so torej povzročila evropska dogajanja in taista so botrovala tudi njegovemu koncu. V času, ko mineva 200 let od francoske revolucije, lahko zapišemo, da je prav ta povzročila njegov propad. Bilo je takole: »Od konca turških pohodov in beneške vojne v začetku 17. stoletja naše ozemlje ni doživljalo vojnih operacij. Tako so naši fantje zunaj teritorija širili po Evropi. To dobo zatišja so prekinile francoske vojne, ki se jim tudi loško ozemlje ni izognilo. Po avstrijskem porazu v Italiji je Napoleon udaril proti vzhodu in 12. marca 1797 prekoratil Piavo. Ko je pridel glas o tem v Škofjo Loko, so na gradu pripravili vse potrebno, da spravijo blagajno in arhiv na varno...« Tako je loški zgodovinar dr. Pavle Blaznik opisal evropsko zaledje dogajanj, ki so povzročila konec loškega gospostva. Eden od naslednikov francoske revolucije in napoleonskih vojn je bila namreč tudi sekularizacija (danes bi rekli nacionalizacija) cerkvenih posestev. Nemške fevdalne spono so se začele trgati in kolo evropskega časa se je po francoski revoluciji hitreje zavrtelo; tu ne kaže ponavljati, kaj vse se je dogajalo v prevratnih in prelomnih letih 1848, 1918, 1941...

Škofja Loka je torej že pred tisoč leti postala in vse do danes tudi ostala del Evrope. Vsa največja evropska dogajanja so močno odmevala v loškem svetu, naj gre za pokristjanjevanje, reformacijo in protireformacijo, razsvetljenstvo, francosko revolucijo in ves tisti prevratni in pospešeni zgodovinski tok, ki ji je sledil. In ki je zdaj, 200 let po francoski in 70 let po oktobrski revoluciji končno sklenjen. Vse, kar se je v minulemu letu zgodilo na evropskem vzhodu, priča, da sodi razredni ekskluzivizem, za katerega si je prizadevala oktobrski revolucija, v zgodovino. To, kar v Evropi velja danes, pa je pravzaprav uresničenje poglobljenih smotrov francoske revolucije: parlamentarna demokracija, večstrankarski sistem, spoštovanje pravic človeka in državljan, svoboda tiska, svobodna volitve, neodvisnost sodstva, nevtralnost vojske, svoboda mišljenja in združevanja, vladavina zakonov, svobodni trg, toleranca, smisel za kompromise in demokratično tradicijo... »Kdor vsega tega ne sprejema za sestavni del svojega političnega in duhovnega bitja, ni Evropejec«, pravi znani avtor. Če to drži, potem je stvar enostavna: vprašajmo se, kaj od navedenega že imamo na Škofjeloškem, in videli bomo, ali smo po tisoč letih še v Evropi ali ne!

In še nekaj je: »Zelo je treba ceniti lepo okolico, ki jo čisti in nadvse zdrav zrak zelo povzdiguje.« Tako je pred tristo leti v poglavju o Škofji Loki zapisal Valvasor. Danes tega ne bi mogel zapisati. »Evropa zdaj« pa zahteva tudi zdravo življenjsko okolje.

Obutev iz Žirov za prebivalce Romunije

Akcija zbiranja pomoči za prebivalce Romunije, ki jo je Rdeči križ Slovenije sprožil takoj po dramatičnih dogodkih v sosednji državi, se nadaljuje. Na žiro račun 50101-678-51579 (za Romunijo) RK še vedno zbira denarne prispevke. Prvi so te akciji za pomoč prebivalcem Romunije odzvale zdravstvene organizacije in proizvajalci zdravil, ki so pomagale z najnujnejšim sanitetnim materialom in zdravili. Podoben odziv zdaj Rdeči križ pričakuje od proizvajalcev prehrabnih izdelkov. Za ta namen je mesto Ljubljana prek svoje organizacije Rdečega križa že namenilo denar za nakup najnujnejših živil. Odzivajo se tudi druge tovarne. Tako so iz žirovske Alpine poslali prebivalcem Romunije 500 parov zimskih obutve.

Rdeči križ Slovenije pričakuje, da se bodo njegovemu pozivu po pomoči odzvali tudi drugi prebivalci in delovne organizacije Slovenije.

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zasluge za narod s srebrno zvezdo

Ustanoviteljice Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenic, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trzinca

Izdaja časopisno podjetje Glas Kranj, tisk ČGP Delo Ljubljana

Predsednica časopisnega sveta Kristina Kobal

Gorenjski glas urejamo in pišemo: Stefan Žargi (glavni urednik in direktor), Leopoldina Bogataj (odgovorna urednica), Jože Kolnjak (notranja politika, sport), Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Zalar (gorenjski kraji in ljudje, komunalne dejavnosti), Lea Mencinger (kultura), Helena Jelovčan (izobraževanje, iz šolskih klopi, Škofja Loka), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, kronika, Radovljica), Darinka Sedej (razvedrilo, Jesenice), Danica Dolenc (tradicije NOB, naši kraji, za dom in družino), Stojan Saje (družbene organizacije in društva, SLO in DS, ekologija), Danica Zavrž Zleblir (socialna politika, Trzinca), Dusan Humer (sport), Vine Bežter (mladina, kultura), Franc Perdan in Gorazd Šink (fotografija), Igor Pokorn (oblikovanje), Mirjana Draksler in Uroš Bizjak (tehnično urejanje) in Marjeta Vožič (lektoriranje).

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefon: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomska propaganda 23-987, računovodstvo, naročnine 28-463, mali oglasi 27-960.

Časopis je oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

uredništvo tel. 21860

Doplačila v zdravstvu se ne ozirajo na nizek standard

Pravila ni

Z novim letom smo čakali tudi višja doplačila za zdravstvene storitve, podražili pa naj bi jih znova v začetku februarja in marca, ne oziraje se na zamrznjene dohodke. Participacije za zdravstvo so za ljudi, ki imajo kdaj pa kdaj opravka pri zdravniku, precej visoke, zdravstvu pa ne prinesejo kaj prida denarja, lani menda manj od dveh odstotkov vsega za zdravstvo potrebnega denarja.

Filozofske razprave o smiselnosti doplačil za zdravstvene storitve so zdaj kar potihni. Menda to lahko pripišemo stiskam, ki so lani vse leto davile zdravstvo in ga pripeljale domala do vsesplošne stavke. Zato dejavnosti zdaj privoščimo vsak, še tako droben vir, iz katerega osiromašenemu zdravstvu priteka kaj denarja. Tisti, ki so si participacijo izmislili, so si jo sicer iz docela vzgojnih razlogov: naj ljudje vedo, da tudi zdravstvo nekaj stane in naj zanj prispevajo delček, da se ga ne bodo, do stopnega, kot je, posluževali v preveliki meri. O dostopnosti zdravstva bi se sicer dalo razpravljati, o visokih doplačilih,

ki desetak vrste bolnikov, prav tako. Vendar nas boga nekaj drugega. Če naj imajo ljudje selektivni odnos do uporabe zdravstvenih storitev, kar naj bi bil namen doplačila, bi moralo biti le-to realneje odmerjeno od vrednosti storitve, ki jo deloma plačujejo. Tako pa so zneski določeni administrativno, nekateri pomenijo le kak odstotek vrednosti storitve, drugi desetino, nekateri celo tretjino. V osnovnem zdravstvu, kjer so cene storitev praviloma nižje, je participacija višja, v bolnišnicah obratno. Sicer pa ni pravila, da bi bilo moč iz razmerja cena - participacija uganiti kako zakonitost. Prvi pregled pri zdravniku je

decembra veljal 48,80 din, uporabnik je zanj odšel 8,60 din, torej 17,6 odstotka cene. Za zalivko pri zobozdravniku je nazadnje plačal 7,70 din, dobro desetino veljavne cene, ki je bila decembra 75,45 din. Zdravilo na recept bolnika stane 5,70 dinarjev, pa naj bo že kakršnokoli: oспен 1000, ki po ceniku stane 45,71 dinarjev, altramed s ceno 52,87 din ali kontracepcijsko sredstvo stediš s ceno 15,81 dinarjev. Medtem ko za prvi dve odštejem v lekarni dobro desetino cene, za kontracepcijo kar 36 odstotkov le-te. Popolnoma obratno je pri drugem zdravilu sumamed s ceno 257,97 din, kjer je uporabniku treba plačati le 2,2 odstotka

vrednosti. Vsa ginekološka opravila pa za uporabnice niso tako draga kot kontracepcija - porod, ki pri 6 dneh ležanja v bolnišnici velja 7.300,00 dinarjev, je za žene zastoj, ginekološki pregled s ceno 620,00 dir pa ima participacijo 10,60, s pravi nekaj več kot 4 odstotke cene. Za operacijo slepiča, ki prav tako pri 6 dneh ležanja stane nekaj več kot porod, moramo plačati 116,70 din, to je poldrugi odstotek. Povsem zastoj je za uporabnika tudi dializa - enkratni poseg stane 1.700,00 din. Splay stane uporabnico 60,60 din, ustanove 1.873,00 din. Pri dražjih storitvah se nam zdi kar prav, da jim participacija ni sorazmerna, da je bolnik v neki meri zaščiten, sicer bi si bolnik s povprečno plačo (pokojnino ali celo bolniško) denimo lahko privoščil dializo le dvakrat, trikrat mesečno in ne tedensko, kot je potrebno za ohranitev življenja.

D. Z. Zleblir

Pripombe predsedniških kandidatov na program radovljiške SZDL

Bo SZDL stranka, s kom sklepati zaveznitva...

Radovljica, 3. januarja - Delegati in člani občinske konference SZDL Radovljica bodo na seji v sredo razpravljali o programu "Vsakomur pravico do lastnega prečiščenja in dela za dober dan in boljši jutri". Ker kandidati za novega predsednika občinske konference niso sodelovali pri snovanju programa, eden od njih (tisti, ki bo izvoljen) pa ga bo moral uresničevati, so dali več pripomb na osnutek programa.

Jože Dežman iz Lesce se sprašuje, ali je potrebno ob sprejemljivem programskem geslu republiške konference SZDL "Z demokracijo in ustvarjalnostjo v bogatejši življenje" posebej pisati občinska gesla. Zavzema se za prehod SZDL v zvezo socialistov in za to, da bi se preoblikovala v stranko. SZDL naj bi tudi na občinski ravni opredelila odnos do tistih, ki jim je SZDL sprejemljiv sogovornik, pa tudi do ostalih, ki ne sprejemajo socialistične politike. Kakšna bo vloga občin v centralizirani slovenski državi, ali bomo uspeli vplivati na spremi-

njanje "občinske države", kot sta jo začetna popolnena ustava in ustavni zakon, sta prav tako vprašani, na kateri bi moral odgovoriti novi program. Dežman meni, da bi se morali že na seji v sredo dogovoriti o "strategiji volilnega nastopa", predvsem o tem, kako nastopiti na volitvah, s kom sklepati zaveznitva, kako pridobiti volilce... Predlaga, da se občinska konferenca v programu opredeli do gospodarskega sistema, ki ga želi razvijati. Ne strinja se s tem, da bi v programu našli le nekaj ekoloških problemov, ki bi jih bilo treba rešiti, ampak bi bilo bolje,

da bi popisali onesnaževalce in začeli reševati največje probleme. Ker je radovljiška občina neenovito območje (desni in levi breg Save, Bohinj), bi morali na občinski ravni dati tem razlikam večji pomen.

Brane Grohar z Blede predlaga, da bi v programu opredelili občinsko SZDL kot levosredinsko politično organizacijo, ki bi na volitvah nastopila samostojno in s svojimi kandidati in bi z javnim delovanjem presejala forumski način dela. Zavzema se za to, da bi pripravili celovit program sanacije vseh ekoloških problemov v občini, preprečili prostorske posege, ki strokovno niso preverjeni in ne ustrezajo mednarodno priznanim merilom, izboljšali možnosti kmetovanja, ohranili doseženi standard v šolstvu, zdravstvu in na področju varstva otrok, odprli

nova delovna mesta in zaposlovali domačine...

Tone Kapus iz Kamne gorice meni, da mora program odgovoriti na vprašanje: socialistična zveza - stranka: da ali ne. Pod geslo "Hočemo lepo in zdravo okolje" bi morali zapisati tudi potrebo po ekološkem osvoboditvi občanov in po izdelavi sanacijskih programov. Socialistična zveza naj bi se po Kapusovem mnenju zavzela tudi za enakomerni razvoj občine (od Bohinja do Podnarta), za ohranitev kulturne dediščine, še posebej starih mestnih jeder in vaških naselij, za enakopravnost družbene in zasebne lastnine, za razvoj zasebnitva, za to, da bi vsemkim skupnostim omogočili opravljanje karitativne dejavnosti, da bi bile prihodnje volitve pošteno, neposredne in tajne...

C. Zaplotnik

Ustanovni zbor radovljiške podružnice Slovenske kmečke zveze

Da bi preprečili "točo"

Lesce, 6. januarja - Kmetje iz radovljiške občine so v soboto na zboru v avli leške osnovne šole ustanovili podružnico Slovenske kmečke zveze ter imenovali člana upravnega odbora in delegate za občni zbor zveze. Na zboru se je v kmečko zvezo včlanilo nekaj več kot trideset kmetov.

Po kulturnem programu, v katerem so sodelovali Koledniki, sadjar in kmet Tine Benedičič ter citraš Rado Kokalj, je predsednik Slovenske kmečke zveze, kmet Ivan Oman iz Zmianca pri Škofji Loki, poročal o delu zveze, njenih ciljih, nalogah, težavah... Pritrdil je pesniku (čigar stihe je recitiral Benedičič), češ da tisti, ki ni oral in sejal, ne more razumeti kmetovega dela in kmetove boli. "Kmet sicer orje in seje, žetev pa ni povsem njegova. Ker hočemo, da bi bila kmetova tudi žetev in da ne bi imel občutka, kot da mu toča vsako leto uniči velik del pridelka, smo se organizirali v kmečko zvezo, ki ni samo stanovska, ampak tudi politična organizacija s političnimi cilji. Ker so razmere v družbi in v kmetijstvu odvisne od oblasti in zakonodaje, smo si zastavili za cilj, da se vključimo v volilni boj in da se prebijemo v skupščino," je dejal Oman. "Kmetje ne moremo biti zadovoljni z gesli, kot so Evropa zdaj. Za evropsko kakovost življenja itd., ko pa vemo, da so nas tisti, ki nam zdaj objublajo Evropo, desetletja vodili proč od Evrope. V evropsko kakovost življenja nas lahko popeljejo le drugi, s pre-

Ivan Oman, predsednik Slovenske kmečke zveze: "Kmetija v Sloveniji ima povprečno 5,5 hektara obdelovalne zemlje. Da bi prišli do ustreznih velikih družinskih kmetij, bo potrebno 50 do 60 let normalnega razvoja kmetijstva in vsega gospodarstva. Kmečka zveza za začetek predlaga, da bi postopno razdelili perspektivnim kmetijam zemljo družinskih posestev. Na ta način bi dobili vsaj nekaj kmetij, ki bi lahko redile tudi prašiče in pridelovale žita. V kratkem bomo namreč imeli velike presečke mleka, ker so se domala vse kmetije zaradi majhnosti odločile za prirajo mleka."

teklostjo neobremenjeni ljudje. Od izida spomladanskih volitev je marsikaj odvisno - ne samo položaj kmečkega stanu, ampak vsega slovenskega naroda," je dejal Oman in v nadaljevanju poudaril, da ima kmečka zveza po poldrugem letu delovanja približno trideset tisoč članov, da vsa dejavnost poteka brez družbene podpore in poklicnih funkcionarjev, da se je kmečka zveza vključila v opozicijski blok (Demos), da pa bo šla na volitve za družbenopolitični zbor samostojno, s svojo listo. Kot meni Oman,

ima kmečka zveza precejšnje zasluge za sprejetje "mlečnega zakona", doslej je tudi uspešno preprečevala, da ni bil sprejet spremenjeni gozdarski zakon, ki bi bil za kmeta še slabši od sedanjega, pomembne naloge pa jo čakajo tudi pri preobrazbi sedanjih zadrug - državnih podjetij, ki gledajo le na svoj dohodek, v prave zadrug, ki bodo kmetom servis in se bodo zavzemale predvsem za njihov boljši zaslužek.

V razpravi se je najprej oglašil dr. Blaž Vogelnik, profesor na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Dejal je, da je prijatelj kmečkega stanu in da je prišel na sestanek zato, ker je kmečka stranka med vsemi najmanj "okužena" z boljševidnim bacilom. Ker so v vodstvih drugih strank tudi nekdanji komunisti, se je vprašal, kdo mu lahko zagotovi, da jih ni "postavila" komunistična partija. Kmet Franc Anderle iz Hraš se je zavzel za to, da bi kmetje dobili nazaj zemljo agrarnih skupnosti oz. srenjsko zemljo, saj gre za zemljišča, ki so jih njihovi predniki odkupili od grofov. V vaških skupnostih, ki so gospodarile s srenjsko zemljo, pa je bilo, kot je dejal Anderle, več samoupravljanja, kot ga je "uzakonil" Kardelj. Drug problem, ki žuli kmete, je gospodarjenje z gozdom. Ali ni bedasto, da moramo v upravnih organih gozdne gospodarstva dvigovati roke

Marko Bežjak, predsednik radovljiške občinske skupščine, je dejal, da v občini na področju kmetijstva vsaj v zadnjih petnajstih letih niso delali takšnih napak, kot so jih marsikje, in da se je kmetijstvo, ki skupaj z gozdarstvom daje desetino družbene proizvodnje, razvijalo kljub težavam.

zato, da kmet lahko v svojem gozdu poseka nekaj lesa za domačo uporabo, se je vprašal Anderle, ki je tudi predlagal, da naj bi kmetom leta, ki so jih po krivičnem predsedeli v zaporih, šteli vsaj v pokojninski dobi. Kmet Avsenik z Vrbenj je dejal, da so kmečke pokojnine miloščine in v številnih primerih nekajkrat nižje od tega, kar dobivajo socialni podpiranci. "Demokracija ni anarhija. Če bomo šli na volitve z ljudmi, ki jih kmetje ne spoštujejo in ne poznajo, bodo to še ene propadle volitve," je pripomnil Kmet Zupanc z Lancovega je dejal, da je bilo nekdanje v srenjsko razvito žagarstvo, da pa je povojna oblast uspela z enir zahomahom uničiti, kar je preustvarjalo pet, šest rodov. Eden od kmetov je pokritiziral delo kmetijske zemljiške skupnosti sicer pa je bilo slišati tudi pripombe o preštevilni divjadi, ki ogroža predvsem hrbovske kmetije, in o tem, da je oblast storila napako, ker je ukinito kmetijsko šolo v Poljčah.

C. Zaplotnik

Sindikalni aktivisti o položaju Železarn Jesenice

Železarji že dolgo vemo, da nam družba ni naklonjena

Jesenice, 8. januarja - Predsednik sindikata delavcev jeseniške Železarne Edo Kavčič, namestnik izvršnega odbora sindikata Janez Miko in predsednik sindikalne konference tehničnih dejavnosti Marjan Pintar o težkem položaju Železarn in tehnoloških presežkih. V Železarni bi morali ustanoviti več samostojnih tržnih enot. »Spoznanje, da nas nihče ne bo pestoval, za nas ni novo, zato tudi nikoli nismo imeli večjega štrajka,« pravi Marjan Pintar.

Predsedniki osnovnih organizacij sindikata, sindikalnih konferenc in člani izvršnega odbora konference osnovnih organizacij sindikata jeseniške Železarne so že v začetku lanskega decembra od predsednika poslovnega odbora Železarne zahtevali kvalitetno informacijo. V železarni so se namreč že tedaj pojavljale neformalne informacije, ki so med delavci ustvarjale nezaupanje in strah pred prihodnostjo.

Sindikalni aktivisti so terjali takojšnje odgovore na vprašanja: ali imajo delavci v perspektivi še zagotovljeno delo, ali se bodo res ustavljali posamezni obrati, kakšen bo osebni dohodek in kaj bo z odvečnimi delavci.

Dobili so odgovor, ki je napovedoval vse tiste ukrepe, ki so jih potem v Železarni tudi sprejeli: konec decembra se je z redkimi izjemami ustavila proizvodnja v Železarni kot tudi dobava tistim kupcem, ki niso redni plačniki. Dela se samo za izvoz, delavci pa koristijo dopuste.

»Pri sindikatih ste torej pravočasno zaznali, da se »nekaj dogaja« in terjali konkretno informacijo. S takim medsebojnim informiranjem kot sindikalni delavci najbrž ne morete biti zadovoljni?«

»Nismo. Zato smo tudi zahtevali, da se jasno pove, kaj se dogaja. Najhujša sta negotovost in nezadovoljstvo med delavci. Nato je prišla informacija z ukrepi: na noben način se ne sme povečevati izguba, ki nastaja zaradi neplačevanja, visokih proizvodnih stroškov, pre nizkih cen metalurških izdelkov. Pojavil se je še strošek energije, saj je Železarna dolgovala 220 milijard dinarjev. Sprejel se je plan začasne poslovne ustavitve, delali smo le za izvoz, predvsem profilarna in žebeljarna. Vendar pa ti ukrepi ne morejo dolgo trajati. Po 8. januarju bomo v sindikatu terjali odgovore, kaj je prinesla začasna ustavitev. Razen tega smo naslovili zahteve na panoi sindikat, ki združuje 200.000 zaposlenih. Skupaj moramo oceniti položaj črne metalurgije in zahtevati od gospodarske zbornice in republiškega izvršnega sveta, da pove, kako se bodo sistemsko razreševali odnosi (konverzije pri kreditih, finančna disciplina itd.)«

»V večini mesecev minulega leta je železarna dosegala dobre poslovne rezultate, predvsem izvozne. A še pred tem je bila v hudih težavah, delavci so prejeli nizke osebne dohodke. Kako to, da v Železarni nikoli ni prišlo do večjih ustavitvev dela, do generalnega štrajka, denimo?«

»Že tedaj, ko se je gradila je-klarna, smo jeseniški železarji spoznali, da v slovenski javnosti, tudi strokovni, nismo deležni nikakršne naklonjenosti. Utrdilo se je spoznanje, da nas nihče ne bo pestoval in nam pomagal - vse bomo morali doseči sami. In tudi nočemo, da bi nas kdo podpiral. Ljudje so razumeli, da je težko, razen te-

Marjan Pintar

ga pa do problemov nikoli ni prihajalo v vsej železarni, temveč le v posameznih proizvodnih enotah. Saj smo imeli štrajk, v valjarni, ampak do generalnega pa nikoli ni prišlo, le zato, ker se jeseniški delavci zavedajo, da so odvisni le sami od sebe in svojih sposobnosti.«

»V Železarni so se menda pojavili spiski tehnoloških presežkov, še posebej, ker se po objavi McKinseyjeve analize, ki govori o prestrukturiranju slovenske metalurgije, govori, da bo na cesti več tisoč zaposlenih vseh treh slovenskih železarn.«

»Ne zatiskamo si oči in ne lažemo si, da so vsi zaposleni produktivni. Smo pa odločno proti spiskom z imeni, kajti ukinjala se bodo delovna mesta, a še ta ne na takšen način, kakor si ljudje predstavljajo. McKinseyjeva analiza res govori o tem, da se mora v slovenski metalurgiji v naslednjih petih letih zmanjšati število zaposlenih od 10.000 na 4.000 delavcev, a ob nekaterih nujnih predpogojih. Tudi v državah EGS ni proces prestrukturiranja potekal tako, da so jih vrgli na cesto. V analizi med drugim jasno piše, da mora biti tak

program z delavci dogovorjen in od vlade potrjen. Da ne govorimo o tem, da je prvi predpogoj, da se s prestrukturiranjem sploh začne, v tem, da je v posodobitve in investicije treba vložiti 330 milijonov nemških mark.«

Janez Miko

»Kakšne so v Železarni možnosti prestrukturiranja in na kakšen način si vi, kot sindikalni delavci, predstavljate zmanjšanje števila zaposlenih? Poslovna politika Železarne predvideva 15 odstotno zmanjšanje števila zaposlenih, kar pa seveda ni mogoče več doseči z naravnim odlivom.«

»Na sindikatu bomo vsekakor imeli pripravljene kriterije, zdaj pa je seveda na potezi stroka, da pove, kje so presežki (a brez kakršnihkoli spiskov!). Mislimo, da bo v naslednjih mesecih vse bolj jasno, tudi s sistemskimi rešitvami, ustanovljenimi skladi za prekvalifikacijo in socialnimi programi. Zdaj je predlogov in razmišljanj več: od predčasnih upokojitev, novega pokojninskega zakona, do odpravnin tistim, ki bi si našli zaposlitev drugje (odpravljena: od najmanj šest do največ 24 povprečnih osebnih dohodkov). V jeseniški ob-

Brezposelnost 30 odstotna

Jugoslovansko gospodarstvo ne bo ozdravljeno brez odpuščanja presežkov delavcev, Markovičev program seveda vsebuje tudi ta ukrep. Po ocenah je v Jugoslaviji trenutno brez dela približno 1,2 milijona delovno sposobnih ljudi, od tega v Sloveniji 32 tisoč. Brezposelnost je najnižja v Sloveniji, kjer se zdaj suče med 3 do 4 odstotki, največja pa je na Kosovu, kjer je skoraj 60 odstotna, kar zelo ilustrativno pove, kako velikanke so razlike v Jugoslaviji. Statistični podatki pa seveda ne vsebujejo podzaposlenosti, torej tistih, ki hodijo vsak dan v službo, vendar bi bilo bolje, da bi ostali doma. Ocenjujejo, da je v Jugoslaviji podzaposlenost celo 30 odstotna, v Sloveniji pa 20 odstotna. Z odpuščanjem presežkov delavcev se utegne letos brezposelnost v Jugoslaviji povečati s sedanjih 15 na 30 odstotkov. V prihodnjih petih letih naj bi vsak peti zaposleni izgubil službo, je že moč slišati napovedi. Zato bo zelo pomemben program prekvalifikacij in denarnih pomoči brezposelnih, saj ni moč računati, da bi v kratkem času zasebni sektor zaposlil armade brezposelnih, zelo prav pa bi nam seveda prišli tuji investitorji, ki so še vedno zadržani, vendar pa je bilo lani vendarle število tujih naložb večje kot v vseh povojnih letih.

Edo Kavčič

čini nasploh bi morali bolj temeljito razmisliti o raznih drugih možnostih, tudi o izkoriščanju mednarodnih poti, ki se odpirajo s karavanskim predrom. V Železarni pa je posebej pomembno oblikovanje novih ekonomsko tržnih enot, za kar je največ možnosti v tehničnih dejavnostih, v proizvodnji rezervnih delov, v orodjarni, z avtobusnimi prevozi, varnostno službo in inkubatorjem, ki bi nudil ljudem ideje in pomagal pri ustanavljanju podjetij.«

»Kako bo Železarna delala januarja, predvsem pa, kakšen bo osebni dohodek zaposlenih?«

»Za januar je dovolj naročil, že 24.000 ton od načrtovanih 28.000 ton. Z 8. januarjem začnejo delati v vseh obratih in bo Železarna v »polnem zagonu«. Prejšnji mesec je bil povprečni osebni dohodek okoli 30 milijonov dinarjev, kar je pod povprečjem slovenskega gospodarstva in malo manj kot v železarni Ravne. Še vedno je nekaj sto delavcev, ki za redne delovne ure niso dobili niti 20 milijonov dinarjev plače. Vsekakor bomo v sindikatih tako kot doslej vztrajali, da se izkoristijo vse možnosti, da se tem delavcem v prihodnje zagotovijo taki osebni dohodki, ob katerih bodo lahko živeli.«

D. Sedej

Akcije gorenjske ZSMS

Izdelava programov

Po volilnem programu OK ZSMS Radovljica je pred časom svoja programska stališča objavila tudi jeseniška ZSMS in pred dnevi škofjeloška.

Rezultati v jeseniški občini so vidni na vsakem koraku - vendar bolj v negativnem smislu kot drugače, so v uvodne misli zapisali jeseniški predstavniki ZSMS in med konkretnimi akcijami med drugim zapisali: republiškim veljakom je potrebno iz rok iztrgati Planico in jo usmeriti v turizem in trg, ne pa da 360 dni na leto sameva, namesto da bi prinašala dobiček in devize; doseči je potrebno zakonsko prepoved pozidave gornjesavske doline in jo ohraniti v svoji naravnosti; mesto Jesenice potrebuje hotel; takoj je treba ekološko očistiti Savo od Rateč do Žirovnice ter zaščititi gozdove pred umiranjem; dovolj je rušenja in zanemarjanja vsega, kar je na Jesenicah dišalo po preteklosti; prizadevati si je potrebno za privatizacijo splošnozdravniške prakse.

Predpostavka naše programske usmeritve temelji na trdnem prepričanju, da bomo le toliko uspešni, kolikor si bomo znali in zmogli pridobiti aktivnega članstva v naše vrste, menijo člani vodstva škofjeloške ZSMS, ki so svoje usmeritve razdelili v osem programskih sklopov, od gospodarstva, izobraževanja, zaposlovanja, kmetijstva, stanovanjske politike, ekologije, prometa in zvez pa vse do kulture in ohranjanja kulturne in naravne dediščine. Ker so stališča kratka, bodimo kratki tudi mi in omenimo nekaj poudarkov: smo za dosledno ukinitve vseh oblik sive ekonomije; rešiti neskladje med višinskim in nižinskim kmetom; rešitev ekoloških problemov RUŽV, LTH; prizadevanje, da Škofja Loka pride pod zaščito Unesca.

V. B.

Osnovna šola se pripravlja na gradnjo vrtca

Pomagali naj bi podjetja in starši

Kranjska gora, 8. januarja - Pri Osnovni šoli Jeseniško - bohinjskega odreda v Kranjski gori so prodali staro stavbo poleg šole Smučarski zvezi Sloveniji, denar pa namenili za gradnjo Marlesovega vrtca. Zdaj potrebujejo še okoli 30 odstotkov predračunskih sredstev za temelje in instalacije.

V osnovni šoli v Kranjski gori imajo zdaj štiri oddelke otroškega varstva, ob katerih pa nimajo najbolje urejenih sanitarij in drugih prostorov. Že nekaj časa si v Kranjski gori želijo vrtca tudi za najmlajše, saj zdaj lahko sprejemajo le otroke od treh let dalje. Zaradi priseljenih družin v Kranjski gori pa so zahteve staršev po varstvu najmlajših vedno večje.

Ko so na osnovni šoli razmišljali, kako bi rešili probleme varstva, se jim je ponudila priložnost s staro hišo poleg šole, ki je postala prazna. V njej bi na 130 kvadratnih metrih lahko pridobili nekaj prostora za otroško varstvo. Hišo so prodali Smučarski zvezi Slovenije, denar pa vložili v Marles, ki naj bi tedaj, ko bi zbrali ves denar, na mestu poleg šole postavil montažni vrtec s 350 kvadratnimi metri površine. Vrtec bi bil s šolo povezan z veznim hodnikom pri telovadnici.

Pri osnovni šoli v Kranjski gori potrebujejo denar torej le za temelje in za nujne instalacije, okoli 30 odstotkov predračunskih sredstev. Zato so se odločili, da bodo prosili delovne organizacije, kjer so zaposleni starši šoloobveznih otrok, prav tako pa naj bi po svojih močeh prispevali starši - prispevek na gospodinjstvo. V Kranjski gori, v Gozd Martuljku, na Srednjem vrhu in v Podkorenu je skupaj 1.131 gospodinjstev, od tega seveda največ v Kranjski gori 753. Če bi vsi nekaj dali in pomagali, da bi zgradili vrtec, potem bi z gradnjo letos lahko začeli.

Največ pa upravičeno pričakujejo od delovnih organizacij v kraju in izven njega. Pripravili so razdelilnik za zbiranje manjkajočih sredstev za vrtec pri Osnovni šoli Jeseniško - bohinjskega odreda Kranjska gora. Razdelilnik je izdelan na število zaposlenih. Po tem jih največ dela v TOZD Hoteli Gorenjka Kranjska gora, v Kompasovih hotelih in v Železarni Jesenice. Nekateri delovne organizacije so že prosili za pomoč pri gradnji vrtca in odziv ni odklonilen. Čeprav se vsa podjetja ubadajo s številnimi problemi - še posebej je zaskrbljujoče to, da v Kranjski gori že drugo zimo ni snega in je turistični izkupiček manjši - pri osnovni šoli pričakujejo zadovoljiv odziv in pomoč.

Prav bi bilo, ko bi jim prisluhnili, saj vrtec Kranjska gora potrebuje, še posebej, če bodo končno vendarle tudi v Kranjski gori in v okolici dali več lokacij za zasebno gradnjo.

D. Sedej

MERKUR
KRANJ

20 % ZNIŽANE
CENE ZA VEČINO BLAGA
PRODAJA NA KREDIT!
ZA VSE BLAGO

KRATKE Z GORENJSKE

Obogatiti turistično ponudbo - O živahnem turizmu že lep čas razmišljajo, zadnje čase pa tudi precej govorijo v krajevni skupnosti Srednja vas oziroma kar v celi zgornji bohinjski dolini. Pravijo, da bi s smučarsko žičnico na senožetih lahko precej podaljšali zimsko sezono, ponudbo pa okrepili tudi z različnimi kulturnimi prireditvami. Najprej pa morajo ta del Bohinja seveda povezati s svetom z izgradnjo telefonije. Akcijo za izgradnjo telefonskega omrežja načrtujejo letos. V posameznih vaseh v krajevni skupnosti pa velja še posebej omeniti nadaljevanje vodovoda v Češnjici, v Srednji vasi pa dokončanje del na trgu in asfaltiranje krajevnih ulic v Srednji vasi in v Jereki. Kar pa zadeva preskrbo v Srednji vasi, so, kot pravijo, kar zadovoljni. Pred novim letom oziroma decembra je Mercator odprl tudi diskontono prodajalno. A. Ž.

Vstopnica

Na posvetih v občinah s predsedniki krajevnih skupnosti konec minulega leta, se pred sprejetjem zakona o volitvah, ko je tekla beseda o pripravah na spomladanske volitve in bodoče občinske zbornice, je bilo pogosto marsikje poudarjeno, da predsednik občinske skupščine ne bi smel biti predlagan mimo aktivnega sodelovanja krajevnih skupnosti v občini. Že takrat je bil odgovor razlagalcev pritrdilen: podkrepjen z ugotovitvijo, da mora biti bodoči predsednik občinske skupščine najprej sploh izvoljen za delegata.

Vendar pa ne gre samo za izvolitev. Nič manj, celo še veliko bolj bi lahko rekli, je pomemben postopek pred volitvami. Konec koncev pa ne gre samo in zgolj za predsednika, marveč za nova vodstva tako v krajevnih skupnostih kot za delegate v skupščinskih zborih nasploh. Skratka, v krajevnih skupnostih se bodo v kratkem morali lotiti postopkov kadrovanja. S tem, ko se vsem dosedanjim vodstvom tudi v krajevnih skupnostih dosedanjim mandat "bršijo", imajo možnost kandidiranja vsi in tudi tisti, ki so še na trenutek v vodstvu krajevnih skupnosti; pa čeprav so svoj mandat že dvakrat izkoristili.

Bojim se, da se v kakšni krajevni skupnosti res lahko zgodi to, kar je na enem od posvetov poudaril razpravljalec. Dejal je, da bo kadre za nova vodstva marsikje težko dobiti, saj je za nami štiri leta težkih preizkušenj, ko so se neredki nekajkrat zakleli, da nikdar več ne bodo prevzeli te ali one funkcije v krajevni skupnosti. Mislim, da velja za vsakogar, ki mu bo v kandidacijskem postopku v krajevni skupnosti izraženo zaupanje krajanov, tudi če je že doslej imel določeno funkcijo, resen razmislek. Zbori krajanov so bili namreč že do zdaj tako uveljavljena oblika odločanja in dogovarjanja, da med predlogi prav gotovo ne bo najbolj pomembna izkaznica posameznika, marveč njegovo dosedanje delo in s tem potrjeno zaupanje.

A. Žalar

Predavanja o prometni varnosti

Kranj - V okviru obrambnega in samozaščitnega usposabljanja prebivalstva organizira sekretariat za ljudsko obrambo občine Kranj v sodelovanju z Delavsko univerzo Tomo Brejc Kranj predavanja o prometni varnosti. Od 9. do 19. januarja bodo predavanja za krajane krajevnih skupnosti Planina in sicer vsak dan ob 18. uri (razen petka, sobote in nedelje) v prostorih osnovne šole Staneta Žagarja Kranj (prizidek). Predavanja (udeležbo predpisuje Zakon o SLO in DS) bodo spremljana z videoposnetkom Prometno ogledalo in bodo trajala eno uro.

A. Ž.

Dograditi večnamensko dvorano

Kranjska gora - Na letni skupščini Turističnega društva Kranjska gora v začetku decembra so ugotovili, da se je število članov v enem letu od 700 povečalo na blizu 1250. To kaže, da je društvo zaživelo s krajani oziroma krajani z društvom. Veliko truda so lani vložili v dograditev vršiške obvoznice. Težave so bile pri gradnji novega trgovskega centra, pospešila pa se je tudi gradnja teniškega centra za Gmajnico. Med večjimi akcijami je bilo tudi ocvetljenje kraja, dokončna ureditev trga in preselitev društva v nove prostore. Odprli so dve novi menjalnici, izdali nov prospekt Kranjske gore in nov načrt sprehajalnih poti. Pred tem so ustanovili tudi pododbor v Podkorenu in v Gozd Martuljku. Vaški odbor v Podkorenu pa je pripravil tudi več prireditev pod domačo lipo.

Letos nameravajo krajskogorski turistični delavci več pozornosti posvetiti propagandi, skušali pa bodo pridobiti tudi investitorja za dograditev večnamenske dvorane. Uredili bodo prečno jezero v Jasni ter na trasi bivše železniške proge med Martuljkom in Planico uvedli turistični vlak. Skupaj z Alpskim smučarskim klubom bodo zgradili novo zgradbo, ki bo nadomestila staro, dotrajano. Zamenjali bodo obvestilne table in se še naprej zavzemali za ureditev kraja. Še naprej bodo sodelovali tudi na prireditvah, kot so Pokal Vitranec, srečanje na trómeji, Tek treh dežel, srečanje old timerjev in drugih. Občinska turistična zveza Jesenice je lani Turističnemu društvu Kranjska gora podelila priznanje za prvo mesto v kategoriji turističnih krajev na Gorenjskem. (lk)

ureja ANDREJ ŽALAR

V Železnikih praznujejo

Še dve glavni nalogi iz referendumskega programa

Železniki, 8. januarja - Slovesno in praznično podobo imajo Železniki že od praznovanja Božiča oziroma Novega leta. Predsednik sveta krajevnih skupnosti Franc Benedičič in tajnik krajevnih skupnosti Dare Gortnar sta pred dnevi, ko smo se srečali na pogovoru pred letošnjim krajevnim praznikom, še posebej poudarila, da se je tokrat še posebej pokazalo, da krajanom ni vseeno, kakšen je kraj v prazničnem razpoloženju in da so številni čisto samodejno vključili v to. Zato ob čestitki za praznik in hkrati za srečno in zdravo novo leto velja tudi priznanje in zahvala vodstva krajevnih skupnosti krajanom za to, da so Železniki oziroma krajevna skupnost v teh dneh tudi po videzu praznično urejeni.

Razlogov za slovesno praznovanje, ki se je začelo takoj po novem letu z različnimi tradicionalnimi, predvsem športnimi prireditvami pa tudi tokrat ni malo. V krajevni skupnosti se namreč lahko pohvalijo, da so lani uspešno uresničevali tako imenovani referendumski program, za katerega bodo krajanje plačevali samoprispevek še do 31. marca 1991. leta. Razen tega so se v vaških odborih skupaj s krajevno skupnostjo lotevali različnih akcij, in bili prav tako uspešni, tudi izven referendumskega programa. In nenazadnje krajevna skupnost ni držala križem rok tudi pri nekaterih drugih aktivnostih oziroma širših akcijah na svojem območju.

Dare Gortnar

"Če najprej pogledamo, kaj je bilo lani narejenega iz tako imenovanega referendumskega programa, potem so to priprava in asfaltiranje kilometra ceste proti Ojstremu vrhu, enega kilometra ceste proti Prtovču in priprava ter asfaltiranje enega kilometra vaških poti na Zalem logu. Dokončan pa je bil tudi kulturni dom na Zalem logu in v makadamu urejen dober kilometer ceste proti Davči. Načrtovali smo tudi dela za izgradnjo mrliških vežic, in sicer do tretje faze, in pripravljala dela za gradnjo velike telovadnice. Pri vežicah se nam je ponovno zataknilo pri zemljišču, medtem ko so priprave na gradnjo telovadnice v teku. Vsekakor bosta ti dve nalogi - vežice in telovadnica - iz referendumskega programa prav gotovo glavni v prihodnjem oziroma tem letu do izteka samoprispevka tega referenduma," je uvodoma v pogovoru ugotovil skupaj s predsednikom sveta krajevnih skupnosti tajnik krajevnih skupnosti Dare Gortnar.

Zaloga, ki torej letos čaka krajevno skupnost, ne bo ravno majhen. Predsednik Franc Benedičič sicer ne dvomi, da obe ak-

Po tradicionalnih športnih prireditvah, ki so se v počastitev praznika začele v krajevni skupnosti takoj po novem letu, bo osrednja zaključna slovesnost v petek, 12. januarja, ob 18. uri v Kulturnem domu v Železnikih. Vabljeni so vsi krajanje! Na prireditvi s kulturnim programom in podelitvijo priznanj pa bo slavnostni govornik Viktor Žakelj.

ciji ne bi mogli uresničiti; zaskrbljen je zaradi sedanjih ukrepov, kako ju uresničiti do konca plačevanja samoprispevka. Meni, da bo najbrž treba krajanom predlagati, da bi plačevanje samoprispevka še malo podaljšali.

"Sicer pa že doslej referendumski program ni bil edina naloga v krajevni skupnosti," ugotavlja Franc Benedičič, letošnji najrajene ob prazniku občine Škofja Loka.

Poleg referendumskega programa so letos v krajevni skupnosti namenili precej denarja tudi za obnovo štirih kapelic od Racovnika do Plavža v starem delu Železnikov...

Kulturni dom na Zalem logu je bil lani zgrajen...

Na današnji (torek) uradni prireditvi praznika občine Škofja Loka v dvorani Loškega odra v Škofji Loki bodo med drugim podelili tudi občinska priznanja najzaslužnejšim posameznikom, kolektivom in organizacijam. Malo plaket bo dobil tudi predsednik sveta KS Železniki Franc Benedičič.

"Z dodatnimi sredstvi in delom je bila na primer obnovljena makadamska cesta prot Potoku v dolžini 2,4 kilometra, in dober kilometer tudi v Dašnjico. Na ta način je bilo zgrajeno avtobusno obrabališče v Martinu vrhu "Pri bertu". Asfaltiranih je bilo neka priključkov v Železnikih, obnovljeno neka javne razsvetljave in kar precej denarja je bilo namenjenega za obnovo štirih kapelic od Racovnika do Plavža oziroma v starem delu Železnikov. Sicer pa krajevna skupnost ni držala križem rok tudi pri prenovi šole oziroma urejanju okolice, pri dograditvi bloka na Trnju, pridobitvi zemljišč in komunalnem urejanju Dašnjice 2/II, kjer se bo spomladi začela gradnja. In nenazadnje smo sodelovali tudi pri rekonstrukciji regionalne ceste skozi Studeno in dovoljevali sem, da nam je uspelo ohraniti tradicionalno prireditvi Čipkarski dan." Čeprav sedanjemu ukrepi Markovičevega programa, ki zadeva letošnji program krajevnih skupnosti, ta treutek niso najbolj jasni, Franc Benedičič meni, da bo referendumski program do izteka plačevanja samoprispevka težko uresničiti, bo letos glavna naloga omenjena gradnja telovadnice in vežic. Ker pa so v vaških odborih programe za to srednjeročno obdobje že uresničili, vodstvu KS računajo na razumevanje krajanov, da bo treba to leto dobršen del denarja nameniti za reševanje nekaterih preostalih komunalnih problemov (javna razsvetljava, kanalizacija...) in za postopno urejanje stavb v starem delu mesta. Pri tem upajo, da se bo vendarle premaknilo tudi pri rekonstrukciji križišča na Češnjici in gradnji centralnega gasilskega doma.

"Problem, ki ga bo treba začeti reševati, pravi Franc Benedičič, "pa je ekološki. Narava resno kaže znake onesnaženega zraka in hkrati potrebo po vrstne potrebe, bi jo morali razširiti vsaj 400 novih priključkov..."

A. Žalar

Komunalni delavci Tržiča zatrjujejo:

Vode za Bistrico je dovolj

Tržič, decembra - Huda kri, ki se vsake toliko razvname ob pomanjkanju vode v blokkih v Bistrici, v stanovanjski soseski B-3 in B-4, to je na Cesti 4. julija od 1 - 59, in Deteljica 1 - 15, ter na cesti Pod Šijo, je imela svoj vrh sredi novembra s sestankom hišnega sveta Deteljica 3, ki je odjeknil tudi v javnosti. Vendar tržiški komunalci zatrjujejo, da je vode dovolj, zmanjkuje je le ob okvarah na napeljavah, ki pa pridejo do izraza ob koncu tedna, ko gospodinjstva porabijo več vode kot sicer.

Znano je, da Bistričani pijejo najboljšo vodo v Tržiču in verjetno tudi na vsej Gorenjski, kajti prihaja iz zajetja Žegnane studenca, ta pa velja za zgled dobre vode pri nas in je bila predlagana celo za stekleničenje. Iz tega zajetja je napajalen celoten vodovod Bistrice in Ročevnice, del vode od tu pa gre tudi v Kranj. In kot zatrjuje Miloš Hrovat, vodja vodovoda pri Komunalnem podjetju Tržič, je v obeh rezervoarjih Sija 1 in Sija 2, vode dovolj. Najbolj zgovoren dokaz je bilo prav lansko sušno poletje, ko pet mesecev ni bilo dežja, oba rezervoarja pa sta bila ves čas polna. Vode zmanjkuje le, ka-

dar pride do okvar na vodovodnem omrežju, ki pa so prav zaradi dotrajanosti vodovodnih napeljav pogoste. Da bi ne prihajalo do okvar, bi morali praktično zamenjati primarni vod do blokov in vse hišne oziroma priključke na bloke. Vprašanje pa so seveda finančna sredstva. Zdej se vsi delavci vodovodne skupine trudijo, da bi okvare kar najhitreje odpravljali. Če je napaka take narave, da jo vizualno opazijo, jo hitro rešijo, a pogosto so okvare take, da voda pronicata skozi porozna tla in se na površini pojavi šele veliko kasneje, ko se pojavi tudi že opozorilo stanovanalcev, da vode ni. Za ugot-

ovljanje napak pokličejo strokovnjake in s pomočjo geofona ugotavljajo mesto, kjer voda odteka v tla. Bližina kanalizacije in prometne ceste ta ugotavljanja sicer zelo onemogoča, vendar največkrat kritično mesto najdemo in takoj ukrepajo.

Tudi pri Komunalnem podjetju v Tržiču se delavci zavzdajo, da je voda osnovni vir življenja in povsem razumejo težave, s katerimi se soočajo stanovanalci v Bistrici. Vendar s temi težavami se bodo še srečevali. Ob ugotavljanju pogostih okvar na krožnem vodju je očitno, da je delni vzrok pomanjkanju vode na kvaliteti položnih cevi, morda so krive tudi nepravilno položene cevi. Dodatno obremenitev povzročajo črpalni sistemi v stopniščih na Deteljici, ki s srkanjem cevene akumulacije in povratnimi udari pritiska ob prenehanju delovanja povzročijo velika nihanja pritiska v sistemu, ki je problematičen, istočasno s pomanjkanjem vode pa se poja-

vljanje tudi značni zamaški, zmanjšujejo ali celo onemogočajo normalen pretok vode v sistemu.

Celotno omrežje je dnevn nadzorovano in med tedno delavci navadno ne ugotovijo bistvenega nihanja nivoja in količine porabe, ob koncu tedna, ko vsa gospodinjstva hočejo predvsem za pranje izkoristiti cenejši električni tok, pa d tega prihaja.

Trenutno je sicer Bistrice dobro preskrbljena z vodo, to da nič se ne ve, kdaj bo sp "alarm". Delavci Komunalnega podjetja Tržič prosijo stanovanalce Bistrice, naj se ob vsaki pomanjkanju vode med tednom obrnejo na dežurne delavce - spisek je na vhodnih vratih Komunalnega podjetja v Prstavi - ob njihovi odsotnosti pa naj se obrnejo na Center za obveščanje v Kranju, tel. "985", ki bo takoj posredoval. Več trenutno ne morejo narediti.

D. Dolež

Žirovski Kladivar prejel Veliko plaketo škofjeloške občine

Dirka za cenami se spreminja v tekmo s količino in kakovostjo

Ziri, 4. januarja - Ob škofjeloškem občinskem prazniku so Veliko plaketo namenili 311-članskemu delovnemu kolektivu žirovskega Kladivarja in v utemeljivi zapisali, da je že zgodaj, še pred sprejemom zakona o podjetjih začel negovati podjetništvo, kar je tudi praktično pokazal z izločitvijo delovne enote, ki je postala samostojno podjetje Vibro, izdeluje vibracijske dodajalnike, v Kladivarju pa so se tako lahko še bolj posvetili hidravličnim sestavinam. Pogovarjali smo se z Radom Bogatajem, direktorjem Kladivarja, ki ni gostobeseden človek in ne meče besed tja v en dan, nikakor niso slavnostne, saj so gospodarske razmere težke in občutijo jih seveda tudi dobre tovarne.

"Kako sprejemate priznanje?"

"Pohvala je dandanes zelo kratkoročna ali pa dvorezna, saj se razmere lahko zelo hitro spremenijo in potem se ljudje sprašujejo, zakaj sem sploh dobil priznanje."

"Utemeljitev je bila seveda napisana pred časom, ko je bil Kladivar tudi poslovno dokaj uspešen, odtlej so se gospodarske razmere zelo zaostriale?"

"Novi gospodarski ukrepi in porajajoče se tržno obnašanje bodo imeli tudi za nas določene posledice, če smo prej govorili o sorazmerno uspešnem podjetju, bomo glede na svetovni trg nekoliko manj uspešni. Sicer pa smo v Kladivarju imeli že doslej dve merili: uspešnost v Jugoslaviji in uspešnost v svetu. Kako uspešni smo v svetu, lahko merimo s tem, da trenutno izvažamo približno 20 odstotkov svoje proizvodnje na svetovni, konvertibilni trg."

"In kako v Jugoslaviji?"

"V Jugoslaviji so se v zadnjem času gospodarske razmere zelo poslabšale, celotna jugoslovanska strojegradska industrija se s klirinškega preusmerja na konvertibilno tržišče, vendar padca klirinške prodaje ne more tako hitro nadomestiti, saj je problem tudi v tem, da konvertibilni trg zahteva višjo kakovost. Poleg tega je strojegradska investicijska dejavnost, za dobro investicijsko dejavnost pa so potrebne stabilne gospodarske razmere, pri nas pa v zadnjih letih izredno nihajo, letos so še bolj nejasne. Zato se je povpraševanje na domačem trgu bistveno zmanjšalo, zlasti v zadnjih mesecih."

"V kolikšni meri se lahko preusmerite v izvoz na zahod?"

"Računamo, da se bomo morali 50 odstotno."

"Kolikor nam je znano, imate finančne težave zaradi neplačanih računov kupcev?"

"Ne bi rad omenjal kupcev, lahko pa rečem, da je nelikvidnost drugi, veliki problem, problematična je po vsej državi, za nas razlik po posameznih območjih ni."

"Kako bo to vplivalo na vaš poslovni rezultat, poslovno leto se je izteklo?"

"Računamo, da ga bomo zaključili s pozitivno ničlo, ker bo precejšnji del računov ostalo neplačanih. Praktično smo izgubili štiri mesece, približno enomesečna realizacija stalno ni bila plačana po več mesecev, kaj to pomeni pri tako visoki inflaciji, je jasno."

"Zdaj bo bolje, kako ocenjujete uvedbo konvertibilnega dinarja?"

"Težko je biti pameten. Po eni strani je to izredno pozitivno, poslovni plus vidim že v tem, da se bo dirka za cenami spreminila v tekmo s količino in kvaliteto. To je zanesljivo jasen preobrat, ki je zagotovo pozitiven. Konkretno za našo proizvodnjo

pa bi rekel, da nas bo to kar precej teplo, ker investicije še lep čas ne bodo oživele, to pa pomeni, da doma trga za nas ne bo. Vse to bi še bilo, če bodo potem stvari obvladane, če bodo pa spet zanihale nazaj, bo žrtev zaman, tega se najbolj bojimo."

"Težko je biti optimist?"

"Seveda, pri vseh teh sporih v Jugoslaviji. Poleg konvertibilnega dinarja bomo še naprej vse podatke vodili v ekujih, kakor smo jih že dve leti."

"V Kladivarju veliko pozornosti posvečate razvoju?"

"Za razvoj namenimo 10 odstotkov dohodka, s tem zagotavljamo obnavljanje proizvodnega programa in tudi določeno rast, precej več pa bomo morali v prihodnje vlagati v trženje, kar nam doslej ni bilo potrebno, saj smo praktično lahko vse prodali na domačem trgu, zdaj pa so te potrebe nastopile čez noč."

"Imate v mislih lastno prodajno mrežo?"

"Komerčne zastopnike, drugačen pristop pa seveda zahteva tudi prilagoditev domačih ljudi, ki jim morajo parirati. Zaradi potrebe po razširitvi trga smo zunanjetrgovinsko registracijo ta teden že uredili, seveda pa bo prodor na tuje trge zahteval še veliko stroškov in časa. Potrebno je usposobiti program, pripraviti dokumentacijo, nastope na sejnih itd."

"Kaj pomeni za proizvodni program namera o izvozu polovice proizvodnje?"

"Naš izvoz je bil doslej na ravni kooperacij, ne blagovnih, temveč tehnoloških, izvažamo torej pod drugim imenom, kar nameravamo obdržati še naprej, uporabljamo pa tudi že svojega, v celoti ga bomo sposobni v naslednjih petih letih. Morali bomo seveda povečati obseg sedanje proizvodnje in razviti nove izdelke. Življenjska doba naših izdelkov je od pet do devet let in celotni ustroj podjetja, od razvoja, proizvodnje in zmožljivosti do prodaje mora delovati s to frekvenco, kar pomeni, da moramo vsako leto z novimi izdelki nadomestiti najmanj 10 odstotkov proizvodnje, če hočemo razvoj, rast podjetja, pa je ta delež še nekaj večji."

"Kako hiter je nasploh razvoj v svetu, v kolikšni meri mu uspevate slediti?"

"Hiter, življenjska doba izdelkov je od pet do devet let, torej kratka, z uvajanjem elektrone, mikroprocesorjev pa se še skrajšuje. Diapazor programa, ki ga delamo, je zelo velik, na področju komponent, ki jih mi izdelujemo in ki niso najvišje tehnične vrednosti, nekako zasledujemo konkurenco, izdelki višje tehnične vrednosti, napredovanje na lestvici tehnične vrednosti naših izdelkov, pa je seveda stvar razvoja in investicij. Da ne bo nesporazumom, to ni napredovanje v čemrnih razredih."

"Vse bolj aktualni problem postajajo presežki delavcev, kako je v vašem podjetju?"

"Pri dosedanjem prestrukturiranju ni bilo večjih problemov s tehnološkimi presežki delavcev, ni pa seveda izključeno, da jih v prihodnje ne bo, nemara bolj ekonomski presežki, če bodo naročila tako rapidno padala kot sedaj in v tem času ne bomo mogli dobiti novega trga. Sicer pa nekvalificiranih delavcev ne sprejemamo več, vsaj poklic morajo imeti."

"Kaj pa izobražene?"

"Teh pa je vedno premalo, v Zireh jih primanjkuje. Zadnjič sem slišal ugotovitev, da iz cele Poljske doline višje in visoke šole obiskuje le 45 študentov, človek podatku komaj verjame."

"S čim si to razlagate?"

"Tudi s sestavo industrije, nikakor ne gre za hvalo, zaposlujemo jih več kot vsi ostali skupaj, pri nas lahko praktično vsak dobi službo, potrebujemo vse branže, strojnike, matematike, fizike itd. Imamo 10 odstotkov zaposlenih z višjo in visoko izobrazbo, 32 jih je, tehnikov pa okoli 80, kar je za vodenje razvoja premalo, nova delovna mesta bodo ustvarjali samo še diplomirani, že višja izobrazba postaja za nas premalo. Dva delata magisterij, enega doktorja znanosti, enega magistra smo dobili večeraj, če bi lahko, bi jih 50 preoblekli za korak višjo izobrazbo, še raje sto."

"Mladi tudi nimajo pravega motiva, da bi se učili toliko let, privlačnejše je zdaj odpreti trgovino ali kaj podobnega?"

"Seveda, več kot osem let bo hodil v šolo, v tem času drugi zgradijo hišo. Bistveni problem je seveda tudi nagrajevanje, plačilni sistem popolnoma demotivira izobraževanje, razlike so premajhne, morale pa bi biti tudi med inženirji."

"Koliko plačate inženirje?"

"Premalo, razlika je ena proti 2,8, pod 5 ne bi smela biti, tam bi se morala začeti. Nagrajevanje in knjižica, brez tega ne gre, ne zato, da bi nekoga metal na cesto, temveč zato, da se to ve. Podjetja obstajajo vendar zaradi tega, da dajejo ljudem delo, v vsakem pa je seveda nekaj ljubiteljev dolgočasa."

"Kmalu bomo dobili nov zakon o delovnih razmerjih in kolektivne pogodbe, bo kaj bolje?"

"Bistven je odpovedni rok, v Ameriki so se z Reaganom celo leto pripravili, bo odpovedni rok en mesec ali ne, v našem zakonu pa sem našel šest mesecev. V šestih mesecih pa tudi zlata firma lahko postane slaba."

"Povejte za konec, kako posluje Vibro, ki je s pomočjo Kladivarja šel na svoje?"

"Pri njem se je pokazalo prav to, kar je vsepovsod problem - motivacija, v bistvu ima veliko duha privatne iniciative in posluje veliko bolje, kot je prej, ko je imel kot naš oddelek 6 odstotkov prometa, zdaj ga ima v primerjavi s Kladivarjem že 10 odstotkov, samostojno pa posluje šele od maja. Njegova velikost je optimalna, 22 je zaposlenih, ne odriva ga večja firma in ne daje mu potuhe, najbolj pomembno pa je, da ga prežema duh motivacije, zdaj ga bomo organizacijsko poskusili vseliti tudi v Kladivar."

M. Volčjak

Težko je verjeti

Konvertibilnega dinarja smo veseli, zaupati pa mu je seveda težje, saj so izkušnje z našimi reformami grenke.

V času bliskovitih sprememb v vzhodni Evropi, kjer pristožno iz imena države mečejo besedo socialistična, se v Jugoslaviji oklevajoče, ob pomenljivem molku v preteklost zazrtih centralistov, porajajo politične stranke tudi na jugu, tudi z ekstremnimi programi. Kakršne je bilo pravzaprav moč pričakovati. Nihče seveda ne dvomi več o tem, kako tesno so povezane politične in gospodarske spremembe, saj nam ni več potrebno argumentov iskati v teoriji in filozofsko razlagati materializacije ideje, temveč imamo na čistini že dovolj praktičnih primerov, kako se je komunistični socializem sesedel sam vase, razgalil revščino do kosti in praktično dokazal misel, da so reforme v socializmu cvrenje sneženih kep.

Veliko sneženih kep smo v povojnih letih scvrli v Jugoslaviji, vse so izpuhtele v nič, porajajoči liberalizem pa je vselej zanihal

nazaj v še bolj ortodoksn konservativizem, bolje rečeno boljševiszem, nemara najbolj boleče v svinčena sedemdeseta leta. Zaradi grenkih izkušenj, ki so se nam naložile v spomin, težko z navdušenjem pozdravljamo graditev Markovičevega novega socializma, bolje rečeno pot, po kateri naj bi z gospodarsko reformo prišli tudi do politične, kakorkoli smo že Markovičev program ozdravitve gospodarstva in financ sprejeli z olajšanjem, zlasti konvertibilnost dinarja.

Premier Ante Marković je že večkrat ponovil, da smo prva socialistična država s konvertibilno valuto, tega poudarka pa praktično nihče ne ponavlja, tudi časnikarji ne in nemara ta podrobnost zelo ilustrativno kaže, kako težko mu verjamejo. Zanesljivo je res, da uresničitev vsakega programa vsebuje tveganje, kakor je ob predstavitvi programa dejal Marković in dodal, da so ga v to prepričale izkušnje, saj to ni njegov prvi projekt. Vendar pa je tveganje nedvomno večje, saj gre navsezadnje za makroekonomski projekt države, takšen pa je tudi za Markoviča prvi. Tveganje, ki se ne nanaša zgolj na uresničitev programa samega, temveč tudi na politični spremembe, ki naj bi jih samodejno sprožil. Kako težavno so politične spremembe v Jugoslaviji, zlasti zaradi njene večnacionalne sestave, da seveda ne omenjamo, kako jo nasprotujoča politična koncepta vlečeta narazen. Zato bomo verjetno uspeh gospodarske reforme bolj kot z ekonomskimi merili s političnimi merili, prav v tem pa je seveda njeno največje tveganje.

M. Volčjak

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Prva seja skupščine Iskre Kibernetike

Novoimenovana skupščina sestavljenega podjetja Iskra Kibernetika, d.o.o. (družba z omejeno odgovornostjo), je na prvi seji za predsednika izvolila Mirana Plešca in za namestnika Marka Nagliča. Za vršilca dolžnosti glavnega direktorja je bil imenovan inženir Peter Kopal (dosedanji glavni direktor), za njegovega namestnika pa inženir Rudi Zorko, direktor razvojnega področja.

Skupščina je obravnavala in potrdila plan Kibernetike in vanjo združenih devet podjetij (kapitalsko povezanih družb z omejeno odgovornostjo). Plan za letošnje leto predvideva večji obseg proizvodnje in izvoza ter zmanjšanje zaposlenih. Izboljšati bo potrebno kadrovske sestavo zaposlenih, ker se bodo pojavili tehnološki presežki. Večja investicijska vlaganja bodo močna samo s pomočjo zunanjih sredstev, v podjetju pa bo večja skrb namenjena boljšemu izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti.

Plan je postavljen zelo ambiciozno. Vsebuje tudi ukrepe, ki so usmerjeni v izboljšanje finančnega položaja, ki grozi, da bo podjetju izničil vse dosežene proizvodne rezultate. Delavcem namreč ni mogoče dopovedati, da imajo ob boljših delovnih rezultatih manjši dohodek zaradi izredno visokih obresti, ki jih je potrebno plačevati za najemanje posojil.

Kaže, da smo z dosedanjo ekonomsko politiko uspeli potegniti denar iz gospodarstva in ga sedaj vračati brez tveganja po visoki obrestni stopnji, povečani s stopnjo inflacije. Takšno stanje pa je pričelo ustavljati proizvodnjo, kar seveda ni v prid gospodarski reformi.

Nace Pavlin

MERKUR
KRANJ

20 % ZNIŽANE
CENE ZA VEČINO BLAGA
PRODAJA NA KREDIT!
ZA VSE BLAGO

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ - V Prešernovi hiši razstavlja akademska slikarka *Bri-gita Požegar*. V galeriji Mestne hiše je odprta razstava slikarskih upodobitev na cerkvenih banderih. V prostorih "R 3" na Mohorjevem klancu do 15. januarja razstavlja *Izidor Jalovec*.

RADOVLJICA - V Šivčevi hiši je na ogled razstava akademske slikarke *Melite Volk*.

ŠKOFJA LOKA - V predgaleriji Avia na Titovem trgu do 15. januarja razstavlja *Maja Subic*.

KAMNIK - V razstavišču Veronika do 10. januarja razstavlja svoja dela *Rok Zelenko* in *Lea Bernetič - Zelenko*.

KRANJ - Jutri v sredo, 10. januarja, bo ob 18.30 v poslovalnici DZS, knjigarni »Simon Jenko« Kranj, Prešernova 2, predstavitve knjige *Vikija Groslja: Prehodil bi svet za en sam nasmeh*

Iz galerije Mozaik

NOVA GRAFIČNA MAPA

Nova grafična mapa, naj bi bil naslov prijetnega in kultiviranega dela, ki ga je za novo leto pripravila Galerija mozaik iz Almirinega gradu Grimšče pri Bledu. Mapa v velikosti 35 x 44 cm v trdem ovitku nam že takoj, ko odpremo naslovno stran, pove tudi ime avtorja šestih grafik v tehniki sitotiska ali serigrafije. To je Stane Žerko, ki je v mapo vložil šest grafik in so odtisnjene v večbarvnem ročnem tisku v omejeni manjši količini naklade. Vsaka teh map tako sestavlja in predstavlja motive: Bled, Vrbo, mlin ob Kolpi, Štanjel, Strunjan in Ljubljano. Motivi so v nežnih barvnih razponih od nežno violetne do živega okra oziroma do skoraj oranžnega pridiha.

Morda bo bralce zanimala cena te resnično estetsko urejene grafične mape. Okvirna cena - po današnjem trenutnem običaju, je postavljena v DEM - je 135 nemških mark, seveda plačljivih v dinarski protivrednosti. Ta grafična mapa je izjemno primerna za darilo - poklon tudi za posebne namene in primere, ne le zasebnih interesov, pač pa tudi delovnih organizacij, društev, ustanov idr. Tako je tudi pomembna odločitev Galerije Mozaik ob nakupu mape, dana je možnost dogovoriti se glede dotiska posebnega željenega posvetila, kakor tudi naslov delovne organizacije ali podobno. V tem primeru bo treba doplačati natisk.

Pa še to, mapo si lahko ogledate pa tudi kupite v Galeriji Mozaik v Almirinem gradu Grimšče na Rečici pri Bledu ali pa v upravi v Loškem muzeju v Škofji Loki na Loškem gradu, kjer se tudi lahko dogovorite glede morebitnih vaših posebnih želja.

J. Jenko

ČRNUŠKI OKTET

Med mnogimi slovenskimi okteti je manj znan širokim glasbenim krogom Črnuški oktet. V vsej svoji skromnosti, vneto in zagnano prepeva naše ljudske pesmi, ki so naša najvišja, najdragocenejša vrsta umetnosti.

Program pesmi na koncertu 20. decembra v Narodni galeriji je bil tehtno sestavljen iz različnih narečij, različnih regij. Pestrost programa je bila najbolj opažena pri poslušalcih, kajti uživali so od pesmi do pesmi, ker so bile vse zapete polne čustvenosti!

Mnogo elementov je bilo spontano izraženih tudi pri nastopajočih. Čutiti je, da imajo okteto zdravo glasbeno vzgojo, podlago, že od doma ali šole. Šola bi morala skrbeti za estetsko glasbeno vzgojo, saj je dober mladinski pevski zbor okras šole! Koliko je še tega lepega petja? Kričačev je na kupa!

Črnuški kulturni skupnosti pa vsa čast, za vso moralno, finančno podporo, ki jo nudi svojemu oktetu. Sodim, da je pri celovečernem koncertu, za lep prijeten večer, v veliki meri pripomogla tudi Uprava Narodnega doma v zelo akustični dvorani. S koncerta smo vsi poslušalci odšli veseli, zadovoljni za lep umetniško doživeti večer. Želimo si mnogi še takšnih pevskih večerov t.j. pesmi s patriotsko bodrilno vsebino besedil (npr. B. Ipavec, Domovini!).

Umetniški vodja okteta je Vinko Jager, ki bo znal odpraviti majhne spodrsiljaje, kar se rado zgodi tudi profesionalcem.

Janez Žnidar

Koncertni odri

STARA GLASBA

Sredi decembra 1989 je ansambel za staro glasbo »Ramovš Consort« v zasedbi Barbara Flajs (mezzosopran), Klemen Ramovš (kljunasta flavta) in Andrej Misson (čembalo) v okviru turneje po Sovjetski zvezi in v soorganizaciji Festivala Ljubljana ter Goskoncerta iz Moskve gostoval v Rusiji, Ukrajini in Moldaviji s programom baročnih sonat in kantat G. F. Händla, W. Crofta, A. Corellija, J. S. Bacha, J. H. Romana in J. Chr. Pepuscha.

9. decembra je ansambel nastopil v Komorni koncertni dvorani v Arhangelsku, visoko na severu Ruske federacije, 12. decembra v Domu Arhitektov v Kijevu, glavnem mestu Ukrajine, 14. decembra v Orgelski dvorani modlavskega glavnega mesta Kishinev in 16. decembra v Filharmoniji v Odessi (Ukrajina).

Turneja je bila organizirana briljantno, brez najmanjših zapetljajev, občinstvo je ansambel na vseh štirih koncertih toplo sprejelo in sploh se je pri izvajalcih še utrdil občutek, da v Sovjetski zvezi obstaja krog ljubiteljev stare glasbe. Koncertni prostori so bili odbrani z veliko mero okusa in razumevanja potreb izvjalcev z avtentičnimi glasbili, tako glede akustike kot tudi njihovega videza. Razigranost ansambla je tako tudi po izvajalski strani rasla, še posebej, ko je direktor Filharmonije v Odessi ob zaključku koncerta toplo pozdravil goste iz SR Slovenije, ki jih, posebej Ramovša, dobro poznajo tudi gorenjski ljubitelji stare glasbe.

ureja LEA MENCINGER

Kam s kulturo v letu 1990?

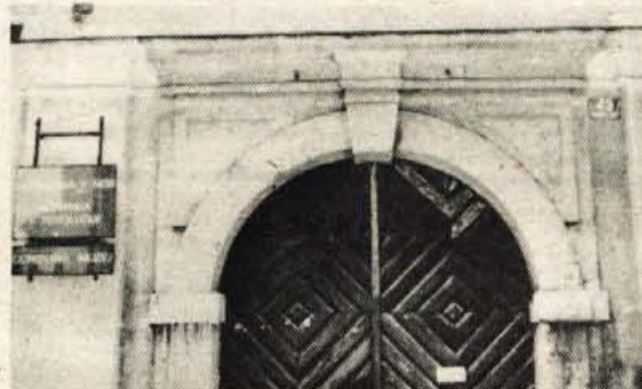
DONKIHOTSKI PLES

Če je bilo preteklo leto na mednarodnem političnem prizorišču zaznamovano s pokopom cele vrste političnih garnitur, potem bi mogoče lahko nekaj podobnega zatrdili tudi za organiziranost slovenske kulture, ki, kot opredeljena družbena dejavnost, prehaja v nove sistemske vzvode.

Dokaj ilustrativno posamezne vzorce vedenja znotraj slovenske kulture lahko iščemo v (znova) razklani jugoslovanski pisateljski organizaciji, čeravno vsega seveda ne gre istovetiti. Pa vendar se kot rdeča nit pojavlja svina, nenazadnje tudi pri branju poročevalca Kulturne skupnosti Slovenije, ki bralcem v svoji 35. številki ponuja tudi osnovne kulturne programe za prihajajoči čas, o katerih bomo več zapisali v eni prihodnjih števil Gorenjskega glasa.

Če imamo pred očmi sedanjo organiziranost kulture, ko smo tudi tu prisegli na nekakšno delegatsko bazo, ki je praviloma odločala o že odločenem, kar se je na dovolj zgovoren način kazalo tudi skozi stalno problematiko zagotavljanja kvoruma, potem odločitev o reorganizaciji sedanjega "kulturnega sistema" odpira nova vrata. Ker bi bilo nedonošenčju sila neprijazno že vnaprej odrekati domovinsko pravico, bi zaenkrat veljalo zgolj širše odpreti posamezna vprašanja, saj nekatera že postajajo aktualna. Predvsem pa nas je v začetku leta, marsikoga smo presenetili še v ponovletnem razpoloženju, zanimalo razmišljanje posameznih gorenjskih kulturnih delavcev, ki bodo vsa nihanja pravzaprav tudi najbolj močno občutili.

Peter Škrjanec (Glasbena šola Kranj): "Osebnost sem optimist, kajti zaenkrat kaže, da bomo z odgovornimi v kranjski kulturi

v letošnjem letu še posebej dobro sodelovali, če pa govorim širše, gledam pesimistično na težnje po centralizaciji."

Andrej Pavlovec (Loški muzeji Škofja Loka): "Vse kaže, da bomo počepnili kot pes, ki čaka udarec. Doslej smo se nekako še lahko pogajali, sedaj pa očitno kaže, da bo veliko več odvisno od nekaj posameznikov, kajti ekipa SIS odhaja na občino..."

Janko Eržen (ZKO Kranj): "Obstaja bojazen centralizma, hkrati pa se zavedamo, da se je dosedaj hodilo na KUS več ali manj samo dvigovati roke. Težko bi se navduševal, da bo kakoli drugačno, kajti vse skupaj je še vse premalo dorečeno. Posebej pa bi ob tem izpostavil status kulture znotraj občine, bomo po novem res dobivali še manjše drobtinice?"

Slavica Osterman - Kerčan (Kosova graščina Jesenice): "Splošno gledano imam slab

občutek, ko takole iz leta v leto gledaš kako se razmere slabšajo, kako gre že nekaj časa zgolj za preživljanje."

Jaka Kuralt (Prešernovo gledališče Kranj): "Z novo organiziranostjo sicer vidim nekaj točk, ki bi jih teater lahko dobil, pa kaj, ko po drugi strani naprimer trenutno ne vem niti kdo niti kako nas bo sploh financiral. Ne morem se znebiti občutka, da smo šli na vrat na nos v novo organiziranost, poglejte samo Kranj, KUS bi se morala sestati še pred novim letom pa se ni... Vedno bolj se sprašujemo, kako bomo spavili pod streho jubilejni 20. Teden slovenske drame, ki bo konec drugega meseca."

Ida Gnilšak (Cebelarški muzej Radovljica): "Republika gre očitno malce v centralizem, vendar po drugi strani za samo radovljiško občino ne vidim temne prihodnosti, tudi na os-

novi preteklega leta, ki še zdaleč ni bilo najslabše."

Jože Šter (Trški muzej): "To kar je sedaj, ne kaže nič kaj dobro. Šele sedaj se bo resnično pokazalo, kdo je programe izvajal samo zaradi KUS, kdo pa je resnično delal. Če kdaj, potem bo sedaj trdoživost prišla do izraza, dobesedno bomo morali delavcem po tovarnah dopovedovati, da moramo tudi mi živeti. Zavedati se je potrebno, da se bodo v tem brezobju nekateri odlično znašli, praviloma tisti "pri koritu", bližje ljubljanskemu centru." V. B.

KUS 1990

Že samo nekaj posameznih misli iz uvoda osnutka programa KUS za letošnje leto nazorno prikazuje razmere kulture v Sloveniji... žal moramo ugotoviti, da se stanje na področju kulture klub nekaterim pozitivnim premikom poslabšuje na najvitalnejših delih: na področju splošnoizobraževalnega knjižničarstva se stanje s prostori, opremo, številom delavcev in knjig na prebivalca slabša; na področju gledališkega ustvarjanja in poustvarjanja ne beležimo upadanja, ne moremo pa tudi ugotoviti napredovanja; na področju varstva naravne in kulturne dediščine se stanje ne izboljšuje...

Likovna kritika

SLIKE, KI JIH REDKO VIDIMO

V kranjski Mestni hiši

Banderske slike, ki so predmet razstave v glaerjskih prostorih Mestne hiše v Kranju, pripadajo v prvi vrsti tisti zbirki slik, ki je v Gorenjskem muzeju po številu eksponatov morda najbolj bogato zastopana. To so dela enega najbolj popularnih gorenjskih slikarjev 19. stoletja Leopolda Layerja in njegove delavnice oziroma nasledstva.

Razstavljenе slike na banderih, ki so jih uporabljali pri cerkvenih slovesnostih, posebej pri procesijah, so bila dolga leta shranjena v muzejskih depojah. Po prizadevanjih restavratorka Gorenjskega muzeja akad. kiparja Borisa Sajovica so bile močno poškodovane slike obnovljene. Delo je bilo naporno, kajti stoletno zvijanje teh slik v zvitek je pustilo sledove, ki jih ni bilo lahko odpraviti.

Na stenah galerije se srečujemo v prvi vrsti z deli Leopolda Layerja in njegovih učencev oziroma naslednikov, čeprav ne smemo pozabiti omeniti nekaterih imensko še neopredeljenih umetniških osebnosti, med njimi nekaj ljudskih slikarjev. Kljub temu prevladujejo layerjevska dela, kar kaže, kako je ta kranjska delavnica po slikarski plati obvladovala gorenjski prostor.

Layerjev rod izvira po vsej verjetnosti s Tirolskega. Prvi znani predstavnik tega rodu Gregor se omenja že v 17. stoletju. Iz Jereke v Bohinju poznamo podobo sv. Marjete, delo njegovega sina Josipa, ki jo je naslikal leta 1722.

Josipov sin Marko Layer je bil rojen leta 1727 in je umrl le-

ta 1808. Bil je kipar in slikar obnem. Njegovemu čopiču pripisujemo tudi štiri slike, ki nam prikazujejo staro kranjsko župnišče z njegovo okolico, farovško loko pod nekdanjim kapucinskim samostanom na mestu današnjega hotela Creina in znameniti bakrorez s podobo Radovljice iz srede 18. stoletja.

Vrh doseže delavnica z Leopoldom Layerjem, Markovim sinom, ki je bil rojen leta 1752 in je umrl leta 1828. V Layerjevi delavnici srečamo tudi dva njegova brata - Valentina in Antona in kasneje njegovega posinovljenca Jožefa Egartnerja, sorodnika njegove žene, ki je bil doma iz Gmüda na Korškem.

Tako lahko govorimo o Layerjevi delavnici, ki je imela prostore v Tomšičevi ulici v hiši, ki jo še danes imenujemo Layerjevo. Hiša je zanimiv spomenik klasicistične dobe. Na stropu nad stopnicami je Egartnerjev učenec Jurij Tavčar iz Idrije naslikal vola, vprežena v voz sena.

Tako Marko kot Leopold Layer pa tudi Jožef Egartner so slikali pod vplivom enega naših najbolj znanih baročnih slikarjev Valentina Metzingerja, Layer posebej pa se je kasneje podredil vplivu znamenitega avstrijskega baročnega slikarja Kremser - Schmidta, s čigar deli se je lahko seznanil v Velesovem pri Cerkljah, pa tudi v cerkvi na Pungartu v Kranju. Kljub tem vplivom je Leopold Layer razvil svoje lastne stilne značilnosti, po katerih ga zlahka ločimo od drugih slikarjev tiste dobe.

Poleg Layerjeve se je v Kranju uveljavila tudi delavnica rodbine Goetzel, bila je predvsem podobarska pa tudi pozlatarska in soboslikarska.

Prvi njen predstavnik je bil Ivan Goetzel. Eden od njegovih sinov Josip Goetzel je bil Layerjev učenec. Tudi njegova sinova Gašper in Franc sta bila pod vplivom Layerja. Vendar je njuna podobarska obrt nazadnje zdrsnila na zelo povprečno raven.

Layerjev vpliv se kaže tudi pri drugih slikarjih, ki delajo v Kranju, tako pri Francu Bizjaku - oz. Wissiaku in njegovem sinu Anselmu ali Mateju Gori-

čniku, ki deluje v Radovljici. Njegov učenec je bil znani lastnik podobarske in kamnoseške delavnice v Radovljici Janez Vurnik.

Vendar le-ta pripada že drugemu obdobju, času, v katerem se v Kranju že srečujemo s slikarjem Matijem Bradaskom in ko se v njegova dela in v prizadevanja njegovega sina že vključujejo vplivi, ki prihajajo z druge strani, s škofjeloškega področja, ki ga tako kot nekdanj v Kranju Layerjeva obladuje vplivna dejavnost Šubičeve delavnice.

Cene Avguštin

Tečaj študijskega risanja - Do zimskih počitnic bo še potekal v Kiselsteinu tečaj študijskega risanja za odrasle, ki ga vodi akad. slikar Zmago Puhar. 18 tečajnikov je tečaj začelo z risanjem enostavnih likov, živih modelov, lotili pa so se tudi najtežavnejšega - skeleta. "Nekateri mislijo, da bo to le fantazijsko risanje," je poudaril Zmago Puhar, "vendar je le strogo risanje s svinčnikom. Risarjem skušam dopovedati, da je risba osnova za vse, s katerimkoli oblikovanjem se bodo kasneje ukvarjali, pa naj bo to glina, grafit ali abstrakcija." - Foto: D. Dolenc

**MERKUR
KRANJ**

**DOBRA
NOVICA!**

20 %

ZNIŽANE CENE

ZA VEČINO BLAGA

PRODAJA

NA KREDIT

ZA VSE BLAGO

3 ALI 6 OBROKOV IN

30% POLOG PRI NAKUPU

MINIMALNE OBRESTI

3 % ALI 6 %

**PODROBNEJŠE INFORMACIJE DOBITE
V VSEH NAŠIH PRODAJALNAH**

KAJ BOMO KUHALI TA TEDEN

Svetuje Jože Zalar vodja kuhinje v hotelu Creina v Kranju

Ponedeljek:
kuhana govedina, sladko zelje, slan krompir.
Torek:
bujta repa, krvavica.
Sreda:
zelenjavna juha, zarebrnica s česnom, pražen krompir, paprika v olju.
Četrtek:
čufte v paradižnikovi omaki, pire krompir, zelje, zelena solata.
Petek:
pasulj s kranjsko klobaso.
Sobota:
paradižnikova juha, ocvrt piščanec, pommes frites, radič s krompirjem.
Nedelja:
hrenovka v omaki, pire krompir, grah z majonezo.

šatrajem. Ko je repa skoraj mehka, dodamo proseno kašo in solimo. Po okusu lahko dodamo še dve noževi konici mlete sladke paprike.

Repa je pripravljena takrat, ko se meso loči od svinjskih kosti in jo serviramo s krvavico. Primerne so tudi vse ostale koline. Na koncu dodamo še ocvirke.

Bujta repa je često na jedilniku v Prekmurju.

Bujta repa

0,40 kg kisle repe, 0,30 kg svinjskih kosti, 0,05 kg prose-
ne kaše, poper v zrnju, lovor-
jev list, šatraj, sol, 2 žlici ocvir-
kov.

Kislo repo in svinjske kosti
kuhamo s poprom, lovorjem in

Tudi v kuhinjo malo romantike

Se še spominjate babičine kuhinjske omare, zgornjega dela, kamor je s pravo pobožnostjo spravljala porcelan? Police je imela oblečene v gladek drobnovzorčast papir, da je lahko brisala prah, na rob pa je pritrčila ozko čipko, da je bila še bolj poudarjena dragocenost v omari, iz nje pa je vela prijetna domačnost. Današnje kuhinjske omare so tako zelo brezosebne, zaprte, da je kar najbolj poenostavljeno čiščenje. Vendar v omarah jedilnic, pa tudi v novih kuhinjskih omarah se spet pojavljajo stekla in poličke za njimi, ki kar kličejo po babičinih starih čipkah. Po-

skusite, morda se bodo lepo podale tudi k novemu lesu.

DOMUS VABI

Vse o negi tekstila

Center za dom, ustvarjalnost in svetovanje DOMUS iz Ljubljane, Kardeljeva 2, vabi na svetovalno prodajno akcijo "Nega tekstila", ki bo od 8. do 13. januarja v prostorih Potrošniško informativnega centra v Ljubljani na Kardeljevi 2 (tik zraven Uršulinske cerkve). Predstavili bodo najsodobnejše aparate in sredstva za pranje perila. Potrošnike bodo seznanili z delovanjem strojev in jim svetovali, kako optimalno izkoristiti vse možnosti, ki jim jih nudijo sodobni stroji. Poudarek bo na prihranku energije, vode, praška, itd. V akciji bodo sodelovale številne slovenske firme, kot so Aero, Avto Tehna, Belinka, Elma, Emona, Gorenje, KIMI, KŽK Oljarna, Primex, Tehnoimpex in Tehnunion, Zlatorog in zasebnica Luba Eržen. Jutri, v sredo, 10. januarja, bo ob 10. in 16. uri organizirano predavanje o pralnih sredstvih in o novostih Gorenja v pralno sušilni tehniki. V četrtek, 11. januarja, ob 10. in 16. uri pa bo demonstracija sušilnega stroja Miele.

D. D.

MODA

Naj se blešči brokat

Da se le malo brokatno sveti po robovih bluze ali žepov, v naborkih krila, na konicah čevljev, že tičimo v svetu najnovejšega trenda mode. Silno modni so brezrokavniki, pa naj bodo klasični kratki "lajbci" ali daljši, celo z všitimi žepi. Vendar naj bodo vsaj spredaj iz brokata, zadaj iz črne ali druge temne svile. Naš model je ves iz brokata, zapanja se po vsej dolžini. Uporaben bo tako za popoldnevne obiske, kot za večerne priložnosti. Barve našega modela so od zlato rumene, oker, rjave, do sive in vinsko rdeče, zato gre zraven lepo tudi kombinacija hlač iz lepo padajočega rdečega ripsa in čevlji enake barve. Enako lepa in elegantna kombinacija bi bila tudi s črno barvo. Bluzna pa naj bo seveda bela. Pa še to: spet so v modi daljši, konicasti ovrtniki.

PET MINUT ZA BOLJŠI VIDEZ.

Začnimo pri vratu

Ko govorimo o negi telesa, bo le malokdo najprej pomislil na vrat, ki pomeni začetek te nege. Tudi tedaj, ko govorimo o obrazu, na vrat pozabljamo. Zato naj vsaj zdaj poudarimo: vrat je - in to po pravici - pri negi telesa, ki je povezana z nego obraza, za splošno skrbjo za lepoto, na prvem in najpomembnejšem mestu.

Labodnji vrat je lepota, ki jo ustvari narava, negovan vrat pa je vaš prispevek k lepšemu videzu.

Ko začnete negovati svoje telo, začnite pri vratu, nato pa skrbite za kožo na telesu sploh, za nego rok in nog, še kako pomembna pa je tudi intimna nega ženske.

Prvi klin pri vašem prizadevanju je vsakdanje temeljito kopanje oziroma prhanje z mlačno vodo in uporaba pravilno izbrane mila. Priporočljive so razne telovadne vaje, da ostanete vitki in ohranite lepo postavo.

Poleg tega potrebujete še strog prehrabni režim: veliko krat sploh ne gre za to, da se odpoveste priljubljeni hrani, pač pa le za dobre nasvete, kako je mogoče s pravilno prehrano ohraniti zdravje, s tem pa tudi lepoto. Če vse to upoštevate, lahko govorite o negi, ki sodi k vašemu prizadevanju za lepši videz. Gre za uporabo različnih travic in trav v čajih, ki rabijo za kopanje ali za parne kopeli obraza. S pomočjo različnih zelišč, ki jih lahko nabere sami - se pravi, da so brezplačno sredstvo za lepoto - lahko na nešteto načinov dosežete odlične rezultate "v boju" za lepoto, a tudi pri zdravljenju motenj na koži.

UTRUJENA KOŽA

Kadar se sami počutite utrujene, je zagotovo utrujena tudi vaša koža. Privoščite ji malo osvežitve, počitka. Za to potrebujete 25 g materine dušice, 10 g kamilice in 150 g vode. Zelišča kuhajte toliko, da zavrejo. Pustite jih ohladiti, šele potem jih precedite. Dobili boste blagodejno raztopino zelene barve. S tem čajem boste prav kmalu osvežili utrujeno kožo, naguban in uvel obraz. Obraz si s tem čajem poškopite ali ga dolgo tamponirajte. Vsak dan si pripravite svež čaj, uporabljajte pa ga toliko, kot se vam zdi potrebno.

IZ ŠOLSkih KLOPI

HOROSKOP

Ljudje kozoroga (21. december - 19. januar)

Saturn, ki vlada nad znamenjem kozoroga, uteleša v astrologiji načelo skromnosti in oplemenjevanja. Ljudje kozoroga so potrpežljivi, mirni, izogibajo se prepričanju. Imajo veliko smisla za družino, ljubijo domače življenje, so stanovitni, zanesljivi prijatelji, njihova čustva

so globoka in močna. V zakonu so nesebični in zvesti. Pri delu so vestni in veliko zdržijo, so praktični in običajno zelo spretni. Navadno se močno zanimajo za glasbo in umetnost. Njihovi nazori so konzervativni in logični. To so prijetni ljudje dobrega srca. Zanje je značilna molčečnost in zadržanost. Slabe lastnosti ljudi kozoroga so zlasti okornost, počasnost in čezmerna lenoba.

Babičina zgodba

Stari prebivalci Dovjega govorijo, da so pred mnogimi leti šli trgovski potniki skozi Gornjesavsko dolino od morja proti zahodu. Ustavili so se na Ravnah nad vasjo Dovje, kjer so iz neznanega vzroka morali skriti v rov pod skalo svoj zaklad. Rov je bil dolg več sto metrov do reke Save.

Vaščane je zamikalo, da bi prišli do skritega zaklada. Nihče si ni upal iti v jamo, le trije najpogumnejši so se odločili, da gredo noter. S seboj so imeli le petrolejko, saj v tistih časih niso poznali boljše opreme. Rov je bil zelo strm in težko so se prebijali proti dnu. Ko so končno dospeli, so najprej zagledali le veliko skrinjo. Hoteli so jo odpreti, zatem pa se je zaslišal močan hrup, kot da bi zarjavel zmaj in plaz jih je zasul. Hrup je zaslišal pastir, ki je v bližini pasel ovce. Stekel je v vas povedat, kaj se dogaja. Ko so prišli vaščani, je bilo že prepozno. Rov je bil zasut.

Se sedaj se ne ve, ali je notri res zaklad, ali pa je vse to samo izmišljeno.

Zamikalo me je, da bi videl to skalo in sem prosil očeta, da me je peljal tja. Ko sva po strmih pobočju prišla pod skalo, sva videla le kratek vhod, drugo pa je bilo zasuto z zemljo.

Pripovedka o zakladu kroži iz roda v rod, resnice pa nihče ne ve, saj je zakopana globoko v zemlji.

Grega Rabič, 6. b r. OŠ Toneta Čufarja Jesenice

Privoščimo tudi pticam

V zadnji rubriki starega leta smo vam med drugim pripravili tudi nasvet, kakšno ptičjo hišico lahko naredite med novoletnimi počitnicami ter jo postavite - če še niste - na domačem vrtu ali balkonu. Žal od cele rubrike v časopisu zaradi prostorske stiske ni veliko ostalo, pa vam idejo ponujamo danes. Morda boste kljub spraševalni ihti v šolah našli kakšno urico časa, da pticam pripravite bogato obloženo "mizo". Sicer pa tudi zimske počitnice niso več daleč, takrat bo šlo najbrž lažje. Izbirate lahko med pogačo, ki jo obesite na vejo drevja, ali preprostimi hišicami, pri katerih vam bodo očki ali dedki gotovo z veseljem pomagali. Ko se jih bodo ptice navadile, vas bodo vsak dan kratkočasile s svojim ščebetom.

Knjiga

Knjiga je tovarišica velika, v njej se vidi vsaka vejica in pika pa tudi klicaj in vprašaj. Knjige so majhne in velike, tako različne kakor slike. Pisatelj jo napiše, ilustrator pa nariše. Vse od rojstva je že znala. Pravi učenjak je to - mi vsi to že vemo.

Marko Grimani, 5. b r. OŠ A. T. Linhartaradovljica

Katero TV oddajo najraje gledaš?

Živ žavž - Lidija
Super Medo - Mitja
Kolo srečež - Marjeta
Tokio v kinu - Marko
Smrkci - Polona, Janja, Boštjan
Tom in Jerry - Natalija, Aleš
Lonček kuhaj - Alenka
Risanke - Jerca, Uroš
Filme - Ksenija
Otroške filme - Dalibor
Prvošolčke anketirala
Mojca Špan, 6. b r. OŠ bratov Žvan Gorje

Novoletno razmišljanje

Kaj je pravzaprav tisto, čemur pravimo leto? Tisto, česar smo se skozi zgodovino naučili zapisovati v koledar?

Je to simbolni lok življenja od rojstva prek ljubezni do smrti? Je to zasilni zapis šelestenja časa v vejevju vesolja?

Zarezovanje dni na rovaš življenja? Risanje s prstom po orošenem steklu sveta?

Pluskanje preteklosti v prihodnost? Krušenje zgodovinskega spomina?

Hip?

Večnost?

Mar zapis trenutka, ko sedanost preseka stezo časa?

Morda je le kombinacija dvanajstih mesecev? Ne samo to!

Je pravzaprav čas, v katerem živim jaz in živiš ti.

V resnici se sploh ne oziraš nanj. Ko pa se približuje koncu, nenadoma zapaziš, da ga sploh ni več. Da ga zmanjkuje!

Tedaj se ti misli povrnejo v preteklost. Se eno leto je za mano, si misliš. Ko bi le bilo v novem letu boljše.

Pripravljaj se nanj kot na gosta. Kotički ustnic se ti rahlo zdržejo, ko pomisliš na ves blišč.

Mogoče si včasih pomislil na druge ljudi, ki so ubožnejši od tebe. V pričakovanju zate pomembne prelomnice pa kar pozabiš nanje. Ni ti mar, kako bo nekdo sključen sedel pred ognjiščem... Sam... Osamljen... Ki ne bo imel nikogar, da bi mu rekel vsaj kakšno prijazno besedo ali mu pristržno stisnil roko na zadnji večer poslavljajočega se leta.

Mogoče ti je žal, ker se leto končuje. S strahom pogleduješ naprej. V prihodnost. Vse je zavito v meglo, ki pa se počasi dviga. Sčasoma vidiš stvari takšne, kot so. In takšne, kot so že bile in še bodo. Malce te je strah in pri srcu te tako čudno stisne. Saj bo šlo!

Ko sredi leta pomisliš na vse te tvoje "muke" in skrbi ob novem letu, ne moreš drugega, kakor da se le nasmehneš sam sebi in si rečeš: "Saj ni bilo nič posebnega!"

Ko pa se zopet približuje zadnji mesec v letu, si spet misli: "To bo moje najsrečnejše leto v življenju!"

Betka Vovko, 8. a r. OŠ Franceta Prešerna Kranj

Ko dedek Mraz ni bil več dedek Mraz

Ko sem bil majhen, sem verjel, da domuje dedek Mraz v mrzli votlini pod Triglavom. Pripovedovali so mi, da njegove sani vlečejo jeleni. V to lepo pravljico ne verjamem več.

Vem, da se v dedka Mraza lahko obleče vsak moški. Na obraz si prilepi brado, na glavo si posadi kučmo, obleče se v plašč in si obuje škornje. Tak pride pred otroke. Palčki dedku Mrazu pomagajo podeliti darila otrokom. Po navadi so to žoge ali kanglica z lopatkami in grabljicami.

Tudi pri nas doma nosi dedek Mraz darila zadnji dan v letu. Otroci napišemo pismo dedku Mrazu. V njem izrazimo svoje želje. Teh ni nikoli premalo. Darila se pojavijo pod jelko. To je veselo!

Boris Kožar, 3. r. OŠ Zalogo

Praznični pogovor s predsednikom škofjeloške skupščine Jožetom Albrehtom

Vsega ni moč potiskati na sosednji prag

Škofja Loka, 8. januarja - Jutri slavi škofjeloška občina; ljudje se spominjajo moralnega zmagovalca borbe Cankarjevega bataljona nad sicer močnejšim okupatorjem v Dražgošah. Navadno je bil ta dan tudi priložnost za različne slovesne otvoritve tovarniških prostorov, šol in podobno. No, letošnji praznik mineva brez tovrstnih delovnih zmag (če izvzamemo drobno otvoritev prostorov društva Ljudske tehnike v trgovskem centru v Podlubniku v četrtek popoldne). Saj pa tudi ne gre pretirano žalovati za to "razvado". Pomembnejše kot novi zidovi so zmage v znanju, ustvarjalnosti, delu. Teh kljub "suhim" časom niti ni tako zelo malo, le dobro se je treba ozreti okrog. Vsaj tako, kot sva se nad družbeno bilanco preteklega leta ozrla s škofjeloškim "županom" Jožetom Albrehtom.

Ko sva se pred letom dni pogovarjala ob podobni priložnosti, ste bili z rezultati občinskega gospodarstva dokaj zadovoljni. Kakšne pa so vaše ocene topot?

»Zal ne tako dobre. Če že prej ne, smo se lani morali ovesti, da je tudi škofjeloško gospodarstvo občutljivo za krize, spremembe. V industriji, ki je nosilka družbenega proizvoda in zaposlovanja v občini, pričakujemo dva do tri odstotke manjši obseg proizvodnje kot leto prej. Čeprav so nekatera podjetja, predvsem manjša in srednje velika, uspela močno povečati proizvodnjo (tudi za 30 odstotkov), je bil zaostanek zlasti večjih, ki pa odločilno vplivajo na povprečje, vendarle prehud.

Drugo, kar me vse bolj skrbi, je izjemno skromen (dva do tri odstotke) ostanek dohodka za akumulacijo. Nekje normalna bi bila vsaj osemstotna, čeprav smo v "lepih" letih dosegali tudi dvanajststotno in več. Očitno je, da podjetja z lastnim denarjem ne bodo zmožna zahtevnejših naložb v posodobitev proizvodnje.

Pa je vendarle tudi kaj svetlega pri vsem skupaj?

»Upanje mi zbuja optimistično razpoloženje vodilnih ljudi iz gospodarstva. Ko smo se nedavno pogovarjali o blokadi Srbije, so komentirali, da škoda sicer je, vendar bodo tudi to preživeli in da zaradi gospodarske škode oziroma slabitve Slovenija ne sme politično preveč popuščati.

Mislím, da je več podjetij že začelo razmišljati tudi na nov način: kako bi z delitvijo dela, z ustanavljanjem manjših enot popestrili poslovne programe. V gospodarstvu zelo podpirajo program Optima, ki ga v občini uvajamo.

Nove razmere so med ljudmi sprožile pravi podjetniški "bum". Je tako tudi v Škofji Loki?

»Podobno. Imamo že prek 524 obrtnikov oziroma zasebnih podjetnikov, od teh jih je dobra polovica v storitveni obrti. Zlasti hitro se množijo prodajalne in gostinski lokali. Opazna je tudi stagnacija popoldanske obrti, ki se preobli-

kuje v redno dejavnost. Seveda tak razvoj poleg boljših storitev obeta tudi nekaj manj problemov s presežki delavcev, ki jih v nekaterih podjetjih že napovedujejo, in zaposlovanjem novih delavcev.

Sisi so z novim letom z delavci, samoupravljanjem in denarjem prešli pod streho občinske hiše. Kako ocenjujete to spremembo?

»Pozitivno. Naj ob tem povem, da smo lani področje družbenih dejavnosti "normalizirali", da so plače delavcev v njih solidne, res pa je, da v okviru prispevnih stopenj nisimo uspeli zbrati denarja za naložbe v družbenih dejavnostih, ampak smo za vse morali ubrati zunajsistemske načine. Zanimarili smo edino zdravstvo, posledice tega bomo nosili še lep čas. Pričakujem, da bodo tudi zato letos obremenitve nekoliko večje.

V občini je že nekaj časa opazna globoka vrzel na področju urejanja prostora. Odgovorni zanj dobivajo od ljudi vse več kritik, vendar se zdi, da ne zaležejo dosti.

»Resnično imamo na vseh področjih urejanja prostora izredno velike težave. Dogaja se, žal, da uresničitve neke naložbe ne ovira denar, ampak prostorski dokument.

Na vprašanje, kje bodo Ločani lahko zidali stanovanja, sem dobila že nekaj neodločnih odgovorov. Zdaj sprašujem še vas.

»Medtem ko v Poljanah spravljamo na noge Dobensko Ameriko in v Žireh Plastuhovo grapo, je v Škofji Loki dolgoletni trud okrog Kamnitnika padel v vodo. Smo na isti točki kot pred petimi ali desetimi leti. Podobno velja za industrijsko in obrtno gradnjo. Nadomestilo za Kamnitnik je Peščen hrib. Vendar pri podrobni obdelavi tega terena spoznavamo, da izredno veliko površin pripada usmerjenim kmetijam. Obstajajo zelo skromne možnosti, da pridobimo večji stanovanjski kompleks, kjer ne bi nateteli na različne interese. Dogovorili smo se, da bodo najprej občinske strokovne službe skušale poiskati in preveriti možnosti za zidavo v

kompleksu Kamnitnika, kjer niso "prepovedana" zemljišča. Navzoča je tudi misel, da bi nekatere vsiljene dejavnosti na delu Kamnitnika, to je predvsem Dinos, skladišče Tehnika, v sprejemljivem času preselili iz stanovanjskega naselja in te površine uporabili za stanovanjsko zidavo. Mislím, da bo temeljna ideja za razpravo dana do naslednje skupščine.

Sami ste omenili obrtno-industrijsko cono. Papirji zanj so resnično že predolgo prekladajo.

»Čimprej bo treba opredeliti prostor, kjer naj se razvijata obrt in industrija. V Škofjo Loko umazane proizvodnje ne nameravamo več vlačiti. Obuja se ideja, naj bi bila cona na Produ, ob Sori, južno od pokopališča, nekoliko odmaknjena od Reteč, bliže cesti, ki povezuje Trato z Gostečami. Če se bomo znali dogovoriti, potem bo končno rešena Merkurjeva (in njemu podobne) želja, da slobodnejše zaduha na primernejšem prostoru zunaj mesta. Sem bi selili lažjo predelovalno industrijo in obrt. Niti prostora niti ekonomske možnosti pa ne vidim, da bi selili podobne obrate, kot je livarna v Vincarjih.

Pomanjkanje strokovnih ljudi v občinskih službah, ki načrtujejo in urejajo prostor, je očitno. Zakaj jih ne okrepite in se ognete marsikateri upravičeni puščici iz ljudstva?

»To je res problem, mislim pa, da se bomo morali v prihodnje s krajevnimi skupnostmi in prebivalci drugače dogovoriti o urejanju prostora. Ni to dolžnost samo strokovnih delavcev in vodilnih ljudi v občini, ampak je odgovornost vseh, ki v Škofji Loki živimo in delamo in želimo isto tudi za otroke in vnuke. Skrajni čas je, da ob pametni strokovni rešitvi vsi skupaj ugotovimo, da se zunanji občine ne da potiskati na sosednji prag in da bo dovoliti sprejemljivo industrijo in delo tudi na naših zemljiščih. Tako se ravna ves razviti svet.

Kaj pa ceste, imajo kaj več sreče, če seveda izvzamem mestno cesto v Poljansko dolino?

»Idejni projekt za temeljne cestne mreže smo uspeli narediti za obe dolini, razen za Škofjo Loko. Glavna prometnica skozi mesto od križišča v Starem dvoru, ki bo predvidoma zgrajeno do srede tega leta, se nadaljuje z naslednjo etapo od Plevne do Petrova, za katero se delajo načrti. Računam, da bo prihodnje leto potegnjena cesta od Podlubnika do Soteske v Selški dolini, in upam, da bo že to zimo podpisana pogodba za ureditev križišča na Češnjici. Za cesto v Poljansko dolino, o kateri smo lani veliko govorili, pa je dokončno opredeljeno, da bo republiška skupnost za ceste kot investitorica do sprejetja planskih dokumentov za novo petletko, to je do srede tega leta, sprejela tudi dokumentacijo za to cesto. Vse faze priprave dokumentov bodo šle prek škofjeloške skupščine, končni predlog pa bo slošel na študijah ekonomičnosti, kulturnozgodovinskega, ekološkega in estetskega vidika, ki jih delajo najbolj ugledne slovenske strokovne institucije. Študija prometne obremenitve je že izdelana. Računam, da bomo do konca februarja dobili program točkovnega sistema, s katerim bomo lahko vrednotili posamezne elemente. Republiška cestna skupnost bo podpirala in financirala le varianto, ki bo po teh kriterijih najbolj optimalna. Stvar Ločanov je, ali jo bodo podprli. Če jo bodo, se bo gradnja začela v naslednji petletki.

Tudi področje ekologije uvrščamo med "večne teme". Kaj načrtujete tu?

»Glede na uspehe v tem obdobju na področju gradnje šolskih objektov, prostorov za milico, telefonije, vodovodov in

tudi cestne mreže, menim, da je napolnil čas, ko bomo lahko več skrbi in denarja namenili okolju. Predvidoma spomladi bomo sklenili trdne dogovore oziroma izdelali zahteve, da bodo vsi večji onesnaževalci, zlasti industrija, izdelali sanacijske programe s točno opredeljenimi roki in zadolžitvami ter seveda predvideli tudi denar. V Škofji Loki pričakujem največji premik z uvedbo plina, na čemer po dveh letih premore spet intenzivnejše delamo. Nedopustno je tudi, da smo si privoščili skoraj desetletni premor pri gradnji komunalnih čistilnih naprav. Sanacijo Alplesove toplarne v Železnikih zaenkrat zadržuje predvsem denar, nedorečeno pa ostaja vprašanje škodljivosti Rudnika urana Žirovski vrh in njegovega vpliva na okolje.

Vam je kot županu kaj bolj znana usoda rudnika, o katerem se vse pogostje in resneje govori kot o bodočem pokojniku?

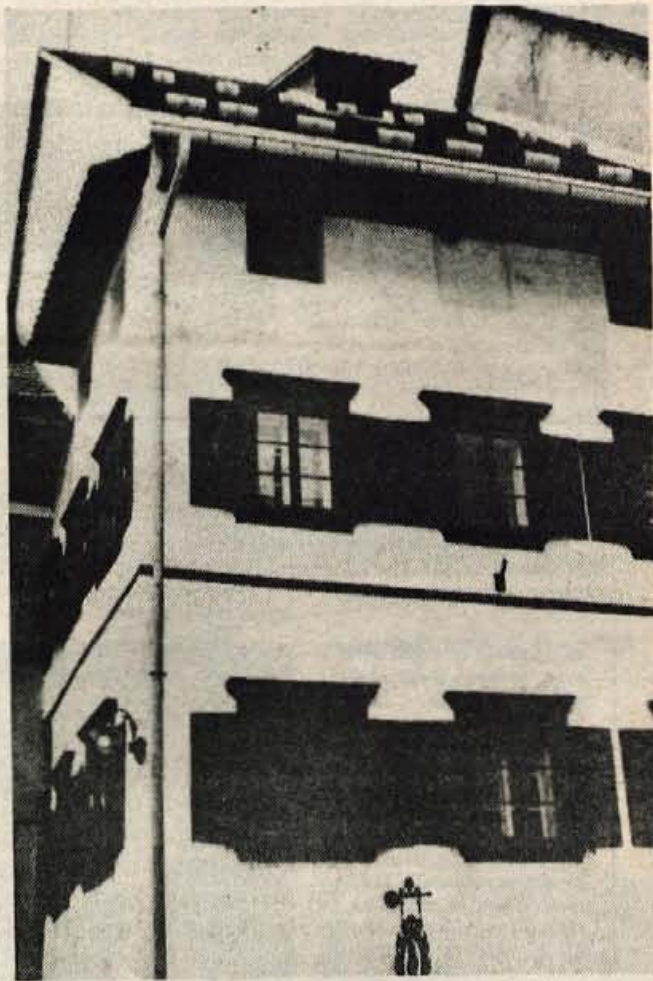
»Skupina delegatov republiške skupščine je zadolžena, da rudnik vsestransko pretehta. Poročilo o zdravstvenih vidikih vpliva rudnika na okolje je že posredovalo, ekonomska analiza pa bo izdelana predvidoma do srede leta. Vsekakor bosta republiški izvršni svet oziroma

skupščina tista, ki bosta odločila o nadaljnji usodi rudnika. Zaprtje bi bilo seveda za naše ljudi ogromno olajšanje, po drugi strani pa bi bilo udarec za občinski družbeni proizvod in zaposlitveno bilanco. V rudniku dela 500 ljudi. Če bi že prišlo do zaprtja, naj bo dogovorjeno z ustreznimi republiški organi, postopno, delavce naj prevzame druga, nova proizvodnja, ki bo koristno uporabila komunalno opremljen prostor.

O telefoniji, s katero ste predpeli celo občino - kmalu bosta pokriti tudi zadnji beli lisi Sorica in Davča - tokrat ne bi govorila. Poglejte, do novih skupščinskih volitev je le še nekaj mesecev. Mandat se vam izteka. Ste zadovoljni, ste opravili vse, kar ste nameravali, kaj puščate?

»Do izteka mandata nas čakajo še številne naloge, predvsem pri razrešitvi kadrovskega vprašanja "na občini" in pripravi temeljnih usmeritev za nove planske dokumente. Menim, da smo ustvarili dokaj solidno podlago in da bi ob primernih zavzetosti z manj denarja in žrtv v prihodnje lahko več dosegli, kot smo v tej petletki. Mislím, da bo mojemu nasledniku nekoliko lažje.

H. Jelovčan

Popoldne svečanost ob občinskem prazniku

Velika plaketa Kladivarju in gasilcem

Škofja Loka, 9. januarja - Osrednja svečanost ob letošnjem prazniku škofjeloške občine bo popoldne ob 16. uri v dvorani Loškega odra na Spodnjem trgu. Ob tej priložnosti bodo podelili tudi občinske nagrade organizacijam in posameznikom za delovne dosežke v letu 1989.

Nagrajenca, ki prejmeta veliko plaketo občine Škofja Loka, sta tokrat dva, in sicer kolektiv tovarne elementov za avtomatizacijo Kladivar Žiri za razvojne uspehe in podjetniški pristop k organizaciji poslovanja ter občinska gasilska zveza Škofja Loka ob 35-letnem organiziranem delovanju požarnega varstva v občini.

Malo plaketo prejmejo Franc Benedičič iz Železnikov za uspešno vodenje aktivnosti pri izgradnji telefonije in

komunalne ureditve v krajevni skupnosti Železniki, Ludvik Kaluža iz Škofje Loke za požarovalno delo na kulturnem področju, zlasti v knjižničarstvu, Anton Kvaternik iz Škofje Loke za dolgoletno aktivno družbenopolitično delo in razširitev dejavnosti Glasbene šole v Škofji Loki, Stanislav Mohorič iz Žirov za uspešno vodenje kmetijsko gozdarske zadruge Sora Žiri in za aktivno delo v krajevni skupnosti Žiri ter Franc Šifrar iz Škofje Loke za izjemne za-

sluge pri razvoju obrtništva v občini in uveljavitev Obrtnega združenja Škofja Loka.

Nagrado občine za leto 1989 dobijo: Franc Čufar iz Železnikov za dolgoletno ljubiteljsko vodenje moškega pevskega zbora Niko Železniki in mešanega pevskega zbora Iskra Elektromotorji Železniki, Mara Potokar iz Škofje Loke za izjemno uspešno strokovno pedagoško delo pri poučevanju angleškega jezika in za posredovanje bogatih izkušenj svojim kole-

gom, Milena Sitar iz Poljan za bogat prispevek na področju družbenopolitičnega in kulturnega življenja v kraju.

In še dobitniki pismenega priznanja: za dolgoletno prizadevano delo na področju izobraževanja in kulture v krajevni skupnosti Davča Francka Bevk iz Davče, za uspešno vodenje sveta krajevne skupnosti in razvoj kraja pa Ignacij Buh iz Zadobja.

H. J.

ALPETOUR

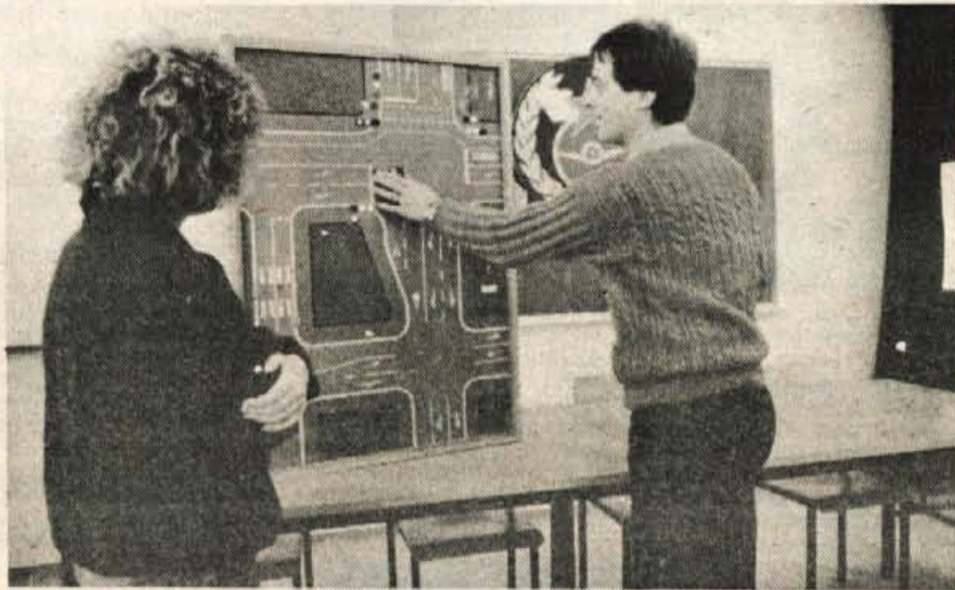
POTNIŠKI PROMET KRANJ
OBVESTILO

Potnike, imetnike mesečnih vozovnic obveščamo, da od 15. 1. 1990 dalje ne veljajo več vozovnice s sliko z nazivom PS Avtoprevoznništvo (modre barve) in Alpetour (rdeče barve). V veljavi so vozovnice bele in oranžne barve z oznako D (delavska), S (dijaška in študentska) in O (osnovnošolska). Želimo vam prijetno vožnjo.

Avto šola ZŠAM tudi v Škofji Loki

Krajša pot do vozniškega izpita

Vozniški izpit večini kandidatov povzroča precejšnje preglavice. Ne le, da pošteno udari po žepu, ampak zahteva tudi čas, nekajmesečne temeljite priprave. Za ljudi iz škofjeloške občine je bilo doslej vozniško "opismenjevanje" še posebej zamudno. Poslej čakanja ne bo več. Združenje šoferjev in avtomehaničev Škofja Loka jim je s sodelovanjem slovenske zveze združenj pot do vozniškega izpita bistveno skrajšala, poenostavila in ne nazadnje tudi pocenila. Na prelomu iz starega v novo leto je namreč tudi v Škofji Loki zaživela avto šola ZŠAM.

Zlasti zanimiva pa je pobuda škofjeloške avto šole sindikatu v podjetjih, mladinski organizaciji v srednjih šolah in drugim oblikam povezovanja ljudi, da sodelujejo pri skupnem načrtovanju usposabljanja bodočih voznikov. Če bo, na primer, v nekem podjetju ali šoli več kandidatov hkrati, bodo lahko imeli teoretični pouk tudi v svoji sredini, čas za praktično vožnjo pa jim bodo v avto šoli tako prilagodili, da bodo čim manj čakali. Dogovoriti se bo dalo tudi za zmernejše cene, še posebej za srednješolce in študente, pravi Henrik Lang.

Tudi sicer v avto šoli obljublajo vsem kandidatom, da presledkov oziroma zastojev med tečajni teorije in praktičnimi vožnjami ne bo, da bo usposabljanje potekalo kontinuirano, s tem pa bo kandidatom prihranjen čas, denar in ne nazadnje tudi živci.

Teoretični del vozniškega izpita, to je testiranje, bodo kandidati opravljali v škofjeloški avto šoli, medtem ko bodo na praktično vožnjo šli morali v Kranj, ker v Škofji Loki zanjo ni pogojev.

Delavci ZŠAM in avto šole Škofja Loka želijo ljudem zlasti kandidatom za vozniški izpit, srečno, zadovoljno, zdravo in varno leto 1990, hkrati pa čestitajo za prazniško škofjeloške občine.

Zorica Izeti, kandidatka za vozniški izpit

Pozdravljam konkurenco

»Septembra sem pri AMD Škofja Loka začela s teoretičnim delom priprav na vozniški izpit. To sem opravila tudi 27 ur praktične vožnje. V avto šoli ZŠAM sem preselila zaradi inštruktorja, ki tik pred koncem ne bi rada menjala. Veselim se vožnje z oploj. Prej sem se učila na jugu. No, šolo pozdravljam predvsem zato, ker v Škofjo Loko prinaša konkurenco, s tem pa tudi večje zaupanje kandidatom za vozniški izpit in inštruktorjem.«

Marko Primožič, voznik inštruktor A in kategorije

V dobrem avtu je pouk lažji in boljši

»Z inštruktorstvom se ukvarjam poleg rednega dela. Začel sem pred letom dni v avto šoli AM Škofja Loka. V šoli ZŠAM se preselil zaradi boljših delovnih pogojev, pričakujem pa tudi boljše odnose med vodstvom šole in inštruktorji. Po tem, kako je delo zastavljeno, sklepam, da niti kandidati ne bomo razočarani. Obojim zelo veliko pomoč večja kakovost vozil za praktično vožnjo. Trenutno poučujem devet kandidatov. Najbrž bodo hkrati menoj vsi prestopili v novo avto šolo. Inštruktorsko delo mi všeč, doslej je šlo brez nesreč. Odkar imajo vozila avto-šole strehah svetlobne napise, se število prometnih nesreč s kandidati za voznike razpolovilo.«

Benjamin Sokolov, sekretar Zveze ZŠAM Slovenije

Zveza denarno podpira dobre programe

»Zveza združenj šoferjev in avtomehaničev je stanovska organizacija, ki združuje 22.500 članov, kljub temu pa nikoli ni bila delna kakšne posebne družbene izobrazne zornosti oziroma pomoči. Zato bil tudi njen materialni razvoj zelo počasen. Že lani smo ugotovili, da brez materialne osnove ni mogoče drugačnega razvoja organizacije in aktivnosti, ki poleg same izobrazne padnosti članov dodatno povezujejo z njo. V skladu s tem smo lani veliko naredili za razvoj. Na organizaciji smo pripeljali do izobrazne zornosti, večina na primer celjska, ki je najbolj razvita, je zelo posodobila avtomobilni park, vlečno službo. V Sloveniji imamo osemnajst avto-šol, tudi v njih težimo k posodobitvi in s tem višji kvaliteti izobraževanja. Zveza stremi k aktivnosti združenj, ki imajo zdrave, perspektivne, donosne programe, vključuje tudi s finančno pomočjo.«

Škofjeloška avto šola je plod takšnih razmišljanj. Zveza vanjo vložila del dohodka od svojih aktivnosti, da bi ustvarila novo vrednost, odprla nova delovna mesta. Pri upravljanju razvoju te šole bomo še naprej sodelovali. V Škofjo Loko nam ravno prinese tudi vse ostale oblike izobraževanja, ki jih zveza doslej organizirala na Otočcu.«

Čim manj izgube časa za kandidate

Henrik Lang je tudi povedal, da se škofjeloška šola ne bo držala klasičnih oblik dela, ampak se bo skušala obnašati čim bolj tržno, po meri kandidatov za voznike. Ti bodo lahko izbirali ure za praktični pouk v delavnikih bodisi dopolne ali popoldne, inštruktorji pa jim bodo na voljo tudi v sobotnih dopoldnevih.

Gotovo je zanimivo tudi to, da kandidatom - če tega ne bodo želeli - ne bo treba prihajati k uram vožnje na Trato, ampak se bodo lahko z inštruktorjem dogovorili za njim ustreznejše mesto "sestanka".

Povabilo mladim inštruktorjem

V avto šoli Škofja Loka bosta poleg stalnega vodje šole redno zaposlena še dva voznika inštruktorja kategorij A in B, medtem ko bodo ostali inštruktorji honorarci. V avto šoli vabijo mlade, ustvarjalne voznike inštruktorje in učitelje cestno prometnih predpisov, da se jim pridružijo. Obljublajo stimulatивно nagajevanje, dobre delovne pogoje za poučevanje kandidatov ter možnosti za nadaljnje strokovno izpopolnjevanje.

Kandidati za vozniški izpit se že prijavljajo, v petek so stežke tudi že prve ure praktične vožnje inštruktorjev s kandidati.

»Zavedamo se konkurenco,« pravi začasni vodja škofjeloške avto šole Henrik Lang, sicer zaposlen v Zvezi združenj šoferjev in avtomehaničev Slovenije v Ljubljani, »drugo dejstvo pa je, da se na razbitih fičkah praktične vožnje ne da več učiti. Oplj in golfi so za nas predvsem sodobno, kakovostno učilo, ki je varno in vzdržljivo. Pri nakupu je, tako kot sploh pri ustanovitvi avto šole, škofjeloškemu združenju izdatno pomagala republiška zveza.«

Vsi avtomobili so kajpak prirejeni za pouk praktične vožnje, imajo dodatna ogledala,

dala, zavoro ter sklopko za voznika inštruktorja.

V škofjeloški avto šoli bodo sprva usposabljali le kandidate za voznike A in B kategorije, to je za vožnjo z motorji in osebnimi vozili, ter organizirali tečaje iz znanja predpisov iz varnosti v cestnem prometu za voznike koles z motorjem. Kasneje, ko bo začetni program že utečen in si bodo lahko privoščili dodatna učila oziroma vozila, pa načrtujejo tudi teoretično in praktično opismenjevanje kandidatov za voznike C kategorije.

V izobraževalni sklop združenja oziroma nove avto šole sodi tudi sodelovanje s škofjeloškimi šolami pri seznanjanju učencev s cestnoprometnimi predpisi in praktičnimi prikazi pravilne vožnje s kolesi, dvokolesi in kolesi z motorjem, ki so med šolsko mladino zadnja leta vse bolj popularna.

Med preventivnimi akcijami pa ne smemo prezreti niti izpo-

polnjevanj za poklicne voznike, ki jih je že doslej opravljalo združenje šoferjev in avtomehaničev.

Prostori v domu družbene samozaščite na Trati

Novopečena avto šola je našla prostore za svoje delo v domu družbene samozaščite na Trati, nasproti Alpetourovih delavnic. V pritličju je urejena učilnica za teoretični pouk, ki je opremljena z najsodobnejšimi učnimi pripomočki, medtem ko pred stavbo čaka na kandidate za bodoče voznike sedem novih avtomobilov; pet jih je znamke opel corsa diesel, dva pa sta golfa diesel. "Razkošje", ki je za avto šole še dokaj neobičajno, je kandidatom na voljo vsak dan od sedmih zjutraj do desetih zvečer.

Pojasnila in prijave dajejo v avto šoli Škofja Loka (dom družbene samozaščite na Trati, Kidričeva 51, telefon 631-729, za kandidate z ljubljanskega območja pa tudi po telefonu 061/555-026) vsak dan od 9. do 17. ure, v sobotah od 8. do 13. ure. V avto šoli se bodo organizirali tako, da bodo enkrat na teden poslovali tudi v centru Škofje Loke, kjer trenutno še iščejo primeren prostor.

Žirovski čevljarji se ne dajo niti tretji zeleni zimi

Več kot preživetje: razvoj tovarne in boljše življenje delavcev

Za čevljarsko industrijo so že pred desetletjem govorili, da je odpisana, da ne bo preživela. Res ji vsa ta leta, tudi zaradi nenaklonjene gospodarske politike, ni bilo lahko. In morda je prav zaradi tega, ker je država nikoli ni pestovala, postala tako trdoživa. Izvoz, ki je bil za njen zaslužek kazen, zdaj končno postaja prednost. Predvsem zato čevljarjem žirovske Alpine, ko ocenjujejo ravno končano poslovno leto, niti spremenjeni gospodarski pogoji niti že tretja zelena zima po vrsti, ki je bistveno vplivala na zmanjšanje naročil "zimskih" vrst obteve, ne morejo ogroziti. Celo nasprotno, v novo leto gredo s spremenjeno filozofijo; ne zadovoljujejo se več zgolj s preživetjem, za cilj si postavljajo razvoj tovarne in boljše življenje delavcev.

GREGA BENEDEK

Direktor Alpine
Bojan Starman

»Seveda pa to pomeni, da bomo morali najprej izboljšati kakovost dela na vseh področjih, ne samo v proizvodnji, tudi v finančah, razvoju, komerciali,« pravi direktor Alpine Bojan Starman. »Na zahodu ustanovljajo nove obutvene firme, nekatere ustvarjajo nadpovprečno akumulacijo, so uspešne. Pomeni, da ima tudi Alpina prihodnost. Naša naloga je, da se na vseh področjih dela izenačimo z uspešnimi zahodnimi firmami. Ko bomo to dosegli, so nam vrata za dolgo časa odprta.«

Bojan Starman se ne strinja s posplošenim prepričanjem, češ da je poslovanje težko, da je težko voziti Alpinin voz v teh nestanovitnih časih. Težak je res, lažji pa, če ga bodo vsi sku-

Občanom škofjeloške občine čestitamo za občinski praznik in želimo srečno, zadovoljno, uspešno leto 1990.

paj vlekli v isto smer. Le obracun s seboj lahko koristi, ne more tarnanje nad nemogočimi pogoji; tarnanje deluje nemotivacijsko, ker vsak išče vzroke za slabo delo druge, ne pri sebi. V Alpini zato še bolj odločno kot doslej iščejo notranje rezerve. »Okrog 80 odstotkov stvari, ki vplivajo na (ne)uspeh (produktivnost, kvaliteta) je samo v naših rokah,« pravi direktor Bojan Starman.

»Naš cilj bo dosežen takrat, ko bomo ob celotnem izvozu proizvodnje (doslej 80 odstotkov) na zahod našim delavcem lahko zagotavljali normalen zahtevni standard, akumulacijo.«

In kaj Bojan Starman meni o najnovejših gospodarskih ukrepih zvezne vlade? »Cena teh ukrepov bo zelo visoka, višja, kot če bi se prej in na drugačen način drugače dogovorili. Zdej druge poti ni, ukrepe, ki poslovanje spet postavljajo v realne okvire, podpiram. Čeprav bodo

povzročili manjšo proizvodnjo, manjši narodni dohodek, večjo bedo, so nujen zagon za povečanje družbenega proizvoda.« Cilji Alpininega kolektiva se v tej luči zdijo še dosti bolj smeli. A če vemo, da so v lanskem izjemno nestabilnih razmerah, ki jim je prilivala na ogenj zlasti visoka inflacija, bistveno znižali zadolženost (leta 1988 so dali za obresti štiri bruto osebne dohodke, lani, nakljub revalorizaciji, pa le še enega), potem lahko verjamemo, da mislijo resno, ko hočejo vstrib uspešnih tujih čevljarskih firm. Morda se drobna zanimivost, kako so v Alpini premagali tudi tretjo zeleno zimo. Izpad v programih za zimo so nadoknadili z drugimi vrstami športne obutve, zlasti z lažjimi planinskimi čevlji, obutvijo za jogging, trim. Seveda pa tudi sami niso zamujali z revalorizacijami, karšeda so omejevali vse vrste stroškov, investicije, zmanjšali so režijo.

Proizvodnja za prvo polletje že v naprej prodana

Skakalni čevelj izvozni ponos

Za 82-članski čevljarski kolektiv Ratitovec iz Železnikov je bilo minulo poslovno leto še eno v nizu uspešnih. Z obutvijo za posebne namene so utrdili svoj prednostni položaj v jugoslovanskem prostoru, ostali so največji proizvajalci planinske obutve, najbolj ponosni pa so na skakalni čevelj, s katerim so osvojili tudi vrsto tujih smučarskih reprezentanc.

S skakalnimi čevlji namreč v Ratitovcu opremljajo ves skakalni naraščaj Švice, Italije, Avstrije, Francije, Zahodne Nemčije, prodri so celo tja v daljnjo Kanado. Lani so za smučarske skakalce izdelali okroglo dva tisoč čevljev. Za največji uspeh podjetja v minulim letu pa ta program štejejo tudi zato, ker so na tujem uspeli z lastno blagovno znamko. So tudi edini izdelovalci otroških skakalnih čevljev na svetu.

Razen skakalnih čevljev so lani izvozili še nekaj planinskih čevljev. Sicer pa dolgoročno iščejo tuje partnerstvo za izvoz.

stroj, to je stroj za navlačenje zgornjih delov obutve, za katerega bomo odšteli 120 tisoč mark,« je dejal direktor Ratitovca Matjaž Tičar.

Poleg lastne redne proizvodnje so v Ratitovcu lani kot kooperanti izdelali skoraj 30 tisoč parov zgornjih delov za druge proizvajalce obutve. Z novimi, sodobnejšimi in zmogljivejšimi stroji bodo število izdelkov lahko še bistveno povečali.

»Za prvo polletje imamo proizvodnjo že vnaprej prodano,« je nadaljeval direktor Matjaž Tičar, »in to predvsem na programih planinske obutve, posebne

programu ambicijo, da bi ločili zimski in poletni planinski čevelj ter čevelj za plezanje in turno smučanje.«

Programska vizija je torej jasna, dela bo dovolj za nekaj prihodnjih let. Vendar pa v Ratitovcu niso pronicljivi samo za potrebe trga, naročnikov, kar je gotovo poglaviti razlog uspeha tega maloštevilnega kolektiva, ki trenutno stipendira kar dvanajst bodočih sodelavcev. Tudi v skrbi za lasten standard so lani napravili pomembne korake. Kupili so stanovanje, gradbene parcele, vpeljali zdravstveno letovanje

Direktor Ratitovca Matjaž Tičar

maj, poletni dopust in božično-novoletne praznike.

»Glede ukrepov zvezne vlade sem optimist,« pravi Matjaž Tičar, »seveda pod pogojem, da bodo zares držali zlasti na področju denarne politike države, kjer se mora ohraniti razmerje med dinarjem in marko. Podobno velja za surovine in reprovimateriale, energijo, transport. Mislim, da se v času, ko ne bo visoke inflacije, lahko vrnejo oziroma dvignejo dobre lastnosti poslovne morale; spoštovanje rokov, cen, kakovost. Edino, kar pogrešam v paketu ukrepov Markovičeve vlade, so motivacijski instrumenti za čim boljše delo. Če se že obračamo k Evropi, potem naj ima naš delavec tudi možnost zaslužiti evropsko plačo, ne pa, da gospodarstvu kar 65 odstotkov dohodka pobe-rejo najrazličnejši prispevki in davki.«

»Na področju investicij načrtujemo posodobitev montažne linije šivanja čevljev. V ta namen smo lani že kupili nov flex šivalni stroj, ki nas je stal 100 tisoč mark. Kupili smo ga z lastnim denarjem. Na isti način nameravamo letos kupiti še en ključni

obutve za potrebe republiških sekretariatov za notranje zadeve in delovne obutve za naftno industrijo. Slednja dva programa postopno zaokrožujemo. Pri skakalnih čevljih snujemo izvirno tehnično izpopolnitev, medtem ko imamo pri planinskem

za delavce. Poleg novih strojev nameravajo letos z vgraditvijo klimatskih naprav izboljšati tudi delovne pogoje. Uvajajo delovni čas, ki je bliže razviti Evropi; v sobotah bodo doma, imeli pa bodo tri daljše kolektivne dopuste, in sicer za prvi

Čevljarna

Ratitovec
Železniki — Slovenija

Kolektiv Čevljarne Ratitovec čestita ljudem ob občinskem prazniku ter jim želi veliko delovnih uspehov in osebne sreče v letu 1990.

Redki, ki gradijo, in to celo z mednarodnim posojilom

Naložba v večjo proizvodnjo in zanesljivo zaščito okolja

Po dolgotrajnih pripravah so v Niku v začetku decembra prijavi investicijo: gradnjo obrata za površinsko zaščito in povečanje proizvodnje mehanizmov za registratorje. Predračunska vrednost naložbe znaša 29 milijonov konvertibilnih dinarjev, kar je približno enako štirim milijonom zahodnonemških mark; od tega bodo odšteli 24,6 milijona za osnovna in 4,4 milijona dinarjev za obratna sredstva.

Kot pravi direktorica Nika Tina Nastran, gre za povečanje proizvodne hale in prizidek (v smeri proti Sori). Prostor je bil za tovarno že več let rezerviran, lani pa so ga dokončno odkupili od lastnikov. Sami zidovi, zlasti še v teh časih, bi bili brez prave vsebine seveda pretirano razkošje. V Niku bodo kupili opremo za galvansko linijo in čistilne naprave za odpadne vode (sedanje zadoščajo trenutnemu obsegu proizvodnje), nekaj dodatnih obdelovalnih strojev in elementov za avtomatizacijo montaže mehanizmov za registratorje.

»Poudarek smo dali galvanski liniji, ki je vezana na niklanje mehanizmov, namenjenih pretežno izvozu. V Niku prodamo na tuje tri četrtine te proizvodnje. Sedanja oprema je zastarala, linija je stara dvanajst let, tudi močno preobremenjena, tako da smo v naložbo dobesedno prisiljeni. Galvana je zadnja tri leta delala neprekinjeno v treh izmenah, brez pravega časa za remonte. Posledice za izvoz bi bile prehude, če bi si morali privoščiti daljši izpad,« je dejala Tina Nastran.

V Niku so lani izdelali 18 milijonov mehanizmov za registratorje, leta 1991 bodo dosegli številko 25 milijonov. Glavnina povečanja, ki ga bo omogočila naložba, je namenjena izvozu. To-

rej je naložba izrazito izvozno usmerjena in kot taka podprta z vseh strani.

Struktura naložbe je naslednja: gradbeni objekti 2 milijona dinarjev ali 6,9 odstotka vrednosti naložbe, domača oprema z montažo 7,1 milijona ali 24,7 odstotka, uvožena oprema s carinami in ostalimi stroški 13,4 milijona ali 46,3 odstotka, drugi stroški 1,9 milijona ali 6,7 odstotka, skupaj torej 84 odstotkov celotne vrednosti, medtem ko preostalo predstavljajo obratna sredstva.

In še struktura virov financiranja: lastna sredstva 5,9 milijona dinarjev ali 20,4 odstotka, združena sredstva sovlagateljev en milijon ali 3,7 odstotka, republiška sredstva za razvoj 5,8 milijona ali 20 odstotkov, kredit

dobaviteljev opreme in izvajalcev gradbenih del 2,2 milijona ali 7,7 odstotka, kredit ameriške banke za razvoj 3,5 milijona ali 12,2 odstotka, kredit nemške banke 1,7 milijona ali 6, odstotkov ter kredit Ljubljanske banke Gorenjske 8,7 milijona ali 30 odstotkov. Glede na naslove sofinancerjev, ki ne plačujejo "mačka v žaklju", ampak postavljajo izjemno stroga merila za oceno investicije, resnično lahko verjamemo v uspešnost Nikove naložbe.

»Rada bi poudarila,« je dejala Tina Nastran, »da v strukturi cene opreme predstavljajo med 25 in 30 odstotki čistilne naprave. Ta delež je izjemno visok glede na to, da same čistilne naprave ne dajejo ekonomskih rezultatov. Hočem povedati, da se zavedamo pomembnosti varovanja okolja; galvanika s svojimi obremenitvami za okolje mora biti tako zavarovana, da je izključena vsakršna možnost ekološke katastrofe.«

Rekli smo že, da je naložba zahtevala iztrošenost. Razen tega so v Niku tudi ocenili, da so potrebe po mehanizmih za registratorje v svetu še vedno velike. Temeljite tržne raziskave, ki so jih opravili, so bile pozitivne, ne nazadnje je dober znak tudi podatek, da lani in predlani niso mogli zadostiti vsem potrebam. Evropski trg rabi

Direktorica Tina Nastran

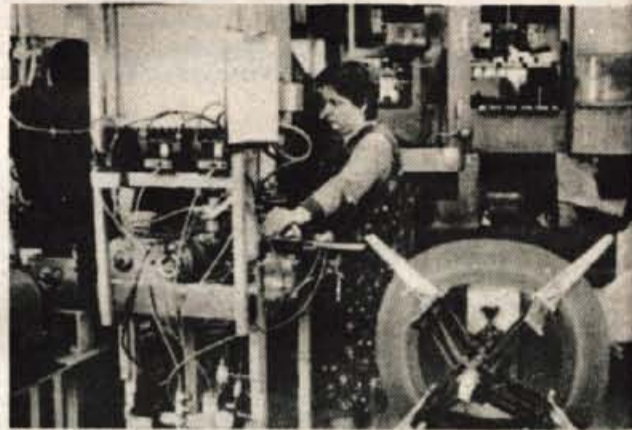
približno 200 milijonov mehanizmov, od tega jih desetino prispeva Niko. S povečanjem proizvodnje po naložbi se bo tudi ta delež trgu povečal, s tem pa tudi konkurenčnost v ceni, pravočasnosti dobave, kakovosti. V Niku so prepričani, da bodo konkurenčni. Zato z investicijo postopno prehajajo na nov način niklanja, to je od visokega sijaja na mat niklanje peskane osnovne plošče. Takšno izvedbo v svetu že poznajo in ima iz leta v leto večji delež.

Razliko od sedanjih 18 milijonov do bodočih 25 milijonov mehanizmov bodo večinoma prodali na tuje. Trženje bodo razširili tako v dežele, v katere že zdaj izvažajo (obe Nemčiji, Italija, Španija, Velika Britanija, Avstralija), segli pa bodo tudi na Bližnji in Daljni vzhod.

»Graditi smo začeli decembra, nehali bomo do poletja.

NIKO

Delavci Nika iz Železnikov čestitajo ob krajevnem in občinskem prazniku ter voščijo srečno, zadovoljno, uspešno, mirno 1990. leto.

Medtem kupujemo opremo, katere montaža pride na vrsto v drugi polovici leta, novembra in decembra naj bi stekla poskusna proizvodnja, leta 1991 pa bi začeli z redno proizvodnjo,« je dejala direktorica Tina Nastran. »Zaenkrat gre vse po načrtih, mislim, da ne bo zakasnitve. Z naložbo pričakujemo tudi boljše poslovni rezultat. Lanskih devet mesecev je bilo za nas dokaj ugodnih, ustvarili smo okrog osem odstotkov bruto dobička, zadnji kvartal, ki je sicer po tradiciji vsa leta bolj močan, pa je bil lani predvsem zaradi izrazitega odstopanja tečajne politike od inflacije, slab, posledica je precejšen izpad dobička. Prizadevali smo se tudi srbski bojkot. V domači prodaji predstavlja Srbi-

ja približno 20 odstotkov. Brni meni nas draga decembrska drga zaloga, saj se v enem mesec prodaje ne da preusmeriti v druge trge. Razen tega se nam pozna tudi slabša finančna disciplina kupcev, zaradi česar smo se morali zadolževati. Bilanca torej predvsem zaradi zadnjih treh mesecev ne bo takšna kot bi glede na dobro delo pričakovali in zaslužili (v dolarjih smo izvozni plan stoodstotno dosegli).«

Za naprej v Niku niso tako črnogledi. Izvoz mehanizmov raste, doma bodo izdelke, do slej namenjene v Srbijo, preusmerili na druge domače in tuje trge, prav tako pa bodo temeljito pretehtali tržnost palčnih sponk, zabijalnih aparatov in elektromagnetov.

Zagate domačega trga rešuje izvoz

Zaobljeno pohištvo za vse bivalne prostore

Glavna naložba delavcev Alplesa iz Železnikov v minulem letu je bila naložba v nove pohištvene programe po meri sodobnega, evropsko naravnane človeka. Prenova je zajela tako programe za domač trg kot za izvoz. Doma je dolgoletni uspešnici, sistemsko pohištvo triglav in dom, zamenjalo sveže in razgibano garniturno pohištvo AL, ki je postopno prihajalo v prodajne salone; najprej kot predsoba, nato kot spalnica, ko bo ponudba zaokrožena, bo tega privlačnega pohištva dovolj za vse bivalne prostore.

Prednost oziroma značilnost programa AL je, da je zasnovan in oblikovan po evropskih merilih, dizajn se uklanja razvajanemu evropskemu okusu, zaradi česar ga bodo v Alplesu lahko prodajali tudi v Evropi. Gre za velik kvaliteten preskok od ostrorobnega pohištva k zaobljenim, mehkim (soft) oblikam. To pa seveda zahteva drugačno tehnologijo, s katero so se v tovarni pravočasno opremili.

Ker je bolj razgibano od prejšnjih sistemskih programov, ker ima različne višine, širine, police, izvedba pa je v barvi naravnega jesena in luženega hrasta, pohištvo AL zahteva tudi povsem drugačen pristop k oblikovanju bivanjske notranjosti.

»Druga velika sprememba, ki smo jo uvedli lani, zadeva izvoz,« je povedal direktor Alplesa Stane Čadež. »Za lani smo postavili cilj, da bomo oblikovali nove izvozne programe, dobili zanje nove kupce, se z njimi dogovarjali neposredno, brez posrednikov. Res smo dosegli blizu 50 odstotkov neposrednega izvoza, česar Alples še nikoli prej ni uspel. Razvili smo program, ki smo ga v Ameriki zelo dobro tr-

žili. Gre za pohištvo za elektronsko opremo, to je za glasbene centre, televizorje. Program sestavlja šestnajst različnih enot v različnih izvedbah, kakršnih Jugoslavija še ne pozna.«

Alples je lani s tem pohištvom zamenjal kar polovico prejšnjega izvoznega programa, pri čemer je zlasti pomembna, kot je poudaril direktor Stane Čadež, navedava neposrednih poslovnih niti z Američani, zahtevnejši izdelki, ki so tudi bolj plačani kot preproste police, ter redna plačila za prodano blago.

In kako kaže letos?

»Sem za ukrepe Markovičeve vlade. Skrajni čas je, da se je nekaj premaknilo,« pravi Stane Čadež. »Končno spet lahko začnemo kvalitetno poslovati s kvalitetnimi kazalci, s čvrstimi plani, ki bodo morda odstopali za dva, tri odstotke, ne pa toliko kot zadnje leto, ko za mesec dni naprej nismo vedeli, kaj in kako bo, ko smo tavalni v popolni temi. Spet bo smiselno delati analize izdelkov in kupcev. Sicer pa je za letos naša prva naloga, da držimo obseg proizvodnje. Računati moramo, da bo proizvodnja oziroma prodaja doma še skromnejša kot lani, ko se je v

primerjavi z letom prej razpolovila, in da bo blizu 60 odstotkov zmogljivosti usmeriti v izvoz. Stanje v Jugoslaviji je namreč trenutno še izredno, ekonomska blokada še velja; v Srbiji smo ustvarjali eno tretjino celotne domače prodaje. Najhujše bo prenesti ta presek, saj srbskega trga ni mogoče čez noč nadoknaditi z drugim.«

Kljub političnim problemom in pričakovani manjši kupni moči ljudi, kar bo tudi letos zoževalo Alplesov domači prodajni prostor, se v Alplesu s tega trga ne bodo umaknili. Odvečne zmogljivosti bodo namenili izvozu. »Imamo dovolj naročil, pogodbe za prvo polletje so podpisane, skratka, kar zadeva izvoz, smo optimisti,« pravi direktor Stane Čadež. Trenutno je v tovarni najhujši problem, ker jim manjka delavcev v proizvodnji, da bi lahko izpolnili izvozna naročila.

»V novih ukrepih vidimo le eno veliko hibo; tečaj dinarja bo gotovo držal, medtem ko se bodo ostali cenovni premiki v naslednjih mesecih dogajali. Bojim se, da bo dobičkonosnost v izvozu iz meseca v mesec padala. Zato vidim alternativo morebitnim izsiljenim podražitvam

Direktor Stane Čadež

vhodnih surovin in materialov v uvozu, ki je liberaliziran.«

V Alplesu domačim kupcem obljublja, da jim bodo vsake tri mesece ponudili kakšno, če že ne veliko, pa vsaj drobno novost za popestritev notranje opreme stanovanj. V tem trimesečju je to program tamar, samška soba iz naravnega smrekovega lesa.

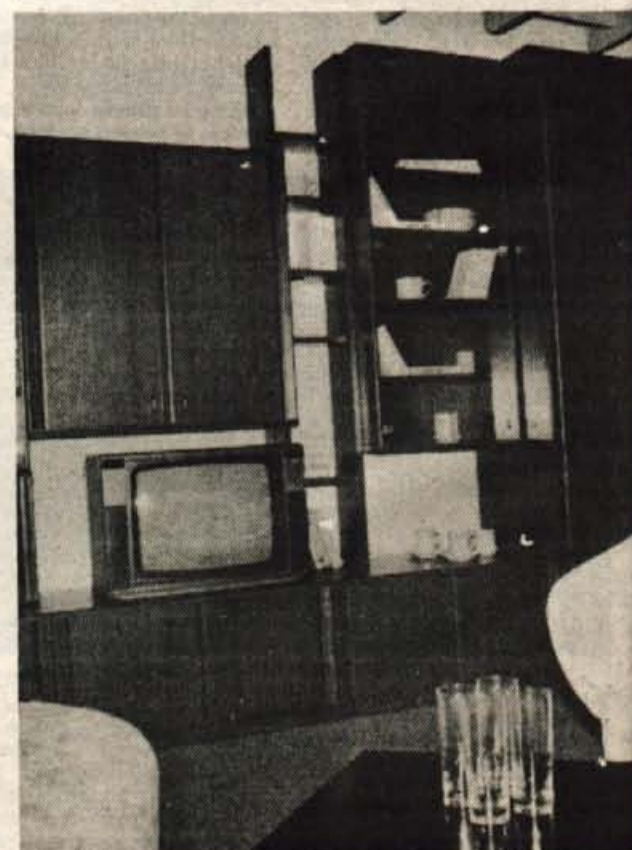
Stane Čadež je še dejal, da se povečuje tudi proizvodnja fonskega pohištva, to je ohišij za televizorje, radijske sprejemnike, gramofone, zvočnike. Največ delajo za Gorenje, ki ima na tem področju zelo smele načrte, nekaj tudi za Iskro Pržan. Na tej proizvodnji tudi v Alplesu gradijo košček svoje prihodnosti, lani so jo prostorsko in tehnološko preuredili. Gre za delo po naročilu, podobno kot pri drugem perspektivnem področju, hotelskem inženiringu, s katerim prav tako nadomeščajo izpad serijske proizvodnje.

alples
industrija
pohištva

Železniki

Ob škofjeloškem občinskem prazniku čestitamo občanom in jim želimo uspešno in srečno leto 1990.

Kolektiv vidi velike razvojne možnosti kot delničar Mercatorja

Že letos obnova loške klavnice

Škofjeloški Mesoizdelki, v katerih je trenutno zaposlenih 440 delavcev, se kot samostojno podjetje delniško vključujejo v poslovni sistem Mercatorja. Več razlogov je, ki so Ločane navedli na ta korak; Mercator je za njih zanimiv zaradi blagovne menjave, Mesoizdelki oskrbujejo velik del Mercatorjeve maloprodaje, večjih razvojnih možnosti z združevanjem dela denarja v skupno vrečo, iz katere se pomnožen vrača tudi v njihove naložbe, tu je tudi večja finančna zanesljivost, ki jo omogoča posebna finančna služba - bivša interna banka, prav tako niso nepomembne zunanjetrgovinske povezave. Seveda je še vrsta neznank, ki bodo urejali medsebojne odnose in se nanašajo zlasti na družbeno lastnino.

Direktor Miro Duič

Kot je povedal direktor Mesoizdelkov Miro Duič, ima njegov kolektiv trenutno največje ambicije na razvojnem področju. Pripravljajo se na temeljito obnovo klavnice v Škofji Loki, s čimer bodo zadostili novim strogim predpisom o higiensko sanitarnih pogojih za živilske obrate. Posodobitev je v bistvu pogoj, da bodo klavnico sploh lahko obdržali. Zanje je življenjsko pomembna, saj je edina večja na Gorenjskem. Z naložbo v klavnico bodo lahko odvečne zmogljivosti oziroma tehnologijo ponudili tudi zunanjim uporabnikom. Ne nazadnje je posodobitev pomemben korak k čistejšemu okolju, reki, ki ne bo več rdela, zraku, ki ne bo več zaudarjal.

»Z ureditvijo klavnice bi zagostili tudi izvoznim kriterijem, ki so izjemno strogi. Potrebujemo registracijo za EGS, če hočemo razmišljati o Evropi, toliko bolj, ker za zdaj v Mercator-

Delavci Mesoizdelkov čestitajo za občinski praznik Škofje Loke in želijo vsem srečno in uspešno leto 1990.

ju ni nobenega takšnega objekta,« je dejal direktor Miro Duič. »Trenutno pripravljamo projekte, tako da bi letos že začeli s posodobitvijo klavnice. Naložba je ocenjena na dva milijona zahodnonemških mark, denar bo zagotovljen v okviru Mercatorja.«

Glede na to investicijo se zdi manj pomembno, čeravno gre tudi pri tem za dokaj velike denarje, vlaganje v donosne programe.

Do 1. maja bodo v Mesoizdelkih odprli tri nove prodajalne z diskontnim načinom prodaje, in sicer po eno v Ljubljani, kjer se jim je prva tovrstna izkušnja izjemno dobro obnesla, v Kamniku in Kranju (na Primskovem). Trenutno že opremljajo lokale.

Stalna vlaganja in obnavljanja terja tudi avtopark. Mesoizdelki imajo 40 lastnih vozil, vsaj pet, šest jih je treba zamenjati vsako leto z novimi. Vsako leto tudi kupijo en večji predelovalni mesarski stroj. V preteklem obdobju so obnovili stiško enoto, kjer proizvajajo trajne izdelke (stiška, loška salama, klobase ipd.); med drugim so bistveno skrajšali čas zorenja, zmanjšali kalo, povečali produktivnost za polovico.

»Razvoj načrtujemo tudi na področju marketinga,« pravi direktor Miro Duič. »Ponudili bomo nove izdelke, nove vrste salam z drugačnimi sestavinami, dodatki, vnesli v program več gorenjskih posebnosti in z njimi skušali prodreti na zunanji trg.

Vrata na bližnji vzhod so nam že odprta, odpirajo se v Sovjetsko zvezo... Prek kooperantskih pogodb s tujimi partnerji se bo bomo potrudili ustreči okusu zunanjih kupcev tudi po dizajnu, ne le kakovosti izdelkov.«

Miro Duič napoveduje, da so bo domači trg zaradi manjše kupne moči prebivalcev še naprej ožil. Pot do bogatejših kupcev zato vodi prek državne meje.

V Mesoizdelkih bodo še naprej razvijali čimbolj neposredne kooperantske odnose s kmeti. Že zdaj ima kolektiv pri kmetih privezanih 2900 telet. Finančno breme takega načina vzreje je zanje sicer veliko, vendar se s plača zaradi zanesljivosti dotoka živine v klavnico.

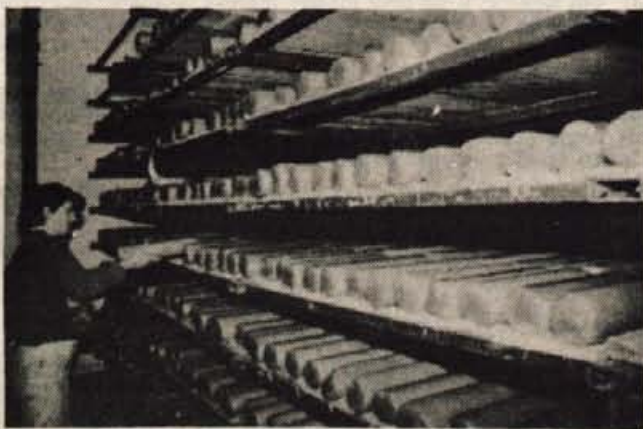
Miro Duič govori tudi o večji kakovosti lastnega dela, o konkurenci na delovnih mestih, ki so bila doslej zaradi nepriljubljenosti mesarskih poklicev pogosto nestrokovno zasedena. Stanje se zboljšuje, mladi se spet bolj ogrevajo za tovrstno delo.

»Naš dolgoročni cilj je seveda ob sedanji hladilnici na Trati dograditi predelovalni objekt, ki ga imamo zdaj v Kranju in zaradi značilnosti same stavbe ne ustreza. Zgraditi ga nameravamo do leta 1995. Z njim bi dejavnost na Trati zaokrožili, dali obliž na bolečo rano sedanje pretirane razdrobljenosti, ko imamo medsebojno odvisne obrate v Škofji Loki, Stični, Kranju in Trziču.«

Sveže mleko, sir, skuta, smetana tudi v lastni prodajalni

Odbor za mleko bedi nad delom mlekarne

Lani je Kmetijska zadruga Škofja Loka sklenila naložbo v svoji mlekarni. Kot je povedala tehnologinja Cecilija Lukančič, so posodobili sirarno, vgradili toplotne črpalke za ogrevanje tehnološke in sanitarne vode ter s tem racionalizirali porabo vode in zmanjšali stroške energije. Posodobitev je financirala zadruga prek lastne hranilno kreditne službe, svoj delež pa so prispevali tudi kmetje kooperantje in delavci zadruge.

ki je v mlekarni odprta ob torkih in petkih od 10. do 13. ure. V njej je mogoče po konkurenčnih proizvajalčevih cenah dobiti sveže mleko, sir edamec, skuto, smetano.

Za nadzor nad delom mlekarne, to je od odkupa mleka do proizvodnje, od minulega novembra skrbi odbor za mleko, ki ga je izvolil zadrugi svet Kmetijske zadruge Škofja Loka, v njem pa so poleg predstavnikov kmetov tudi zadrugi strokovni delavci. Odbor je bil izvoljen predvsem z namenom boljše informiranosti kmetov o delu in poslovanju mlekarne. Kmetje so s tem dobili tudi izvrstno priložnost, da povedo svoje "mlečne" probleme in jih skupaj z zadrugo razrešujejo v obojestransko zadovoljstvo.

»Boljša tehnologija omogoča tudi boljše izdelke in s tem njihovo večjo tržno uspešnost. Pozimi odkupimo od 11 do 13 tisoč litrov mleka na dan; od tega pošljemo kupcem 1500 do 1500 litrov konzumnega mleka, medtem ko večji del mleka predelamo v sir edamec, ki ima pri nas dolgoletno tradicijo in po katerem smo znani daleč naokrog, v skuto, nekaj je smetane, morebitne viške mleka pa oddajamo Ljubljanskim mlekarjam,« je dejala Cecilija Lukančič.

Glavni kupci izdelkov škofjeloške mlekarne so Ljubljan-

ske mlekarne, ABC Loka, MIP, Kranjska mlekarja, vse več pa je slišati tudi o lastni trgovini,

Kolektiv loške Kmetijske zadruge čestita delovnim ljudem, poslovnim prijateljem, odjemalcem, potrošnikom in zadrugi kooperantom za občinski praznik in jim želi uspešno leto 1990.

etiketa

Delovni kolektiv čestita vsem občanom za občinski praznik Škofje Loke in jim želi velike delovnih uspehov v letu 1990

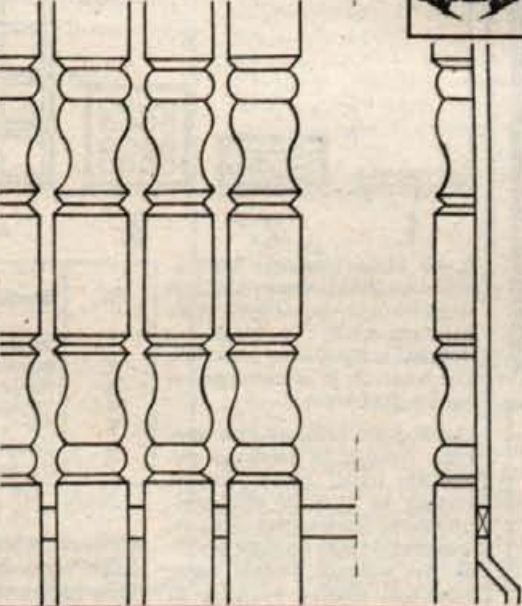
proizvodni program: etipre, izkane tekatilne etikete, etipape, samoleplne etikete, kartonske etikete, emblemi, papirne etikete

GRADIS ŠKOFJA LOKA
TOZD LESNO INDUSTRIJSKI OBRAT ŠKOFJA LOKA, n. sol. o.

POSEBNA UGODNOST ZA
VSE NAŠE PROIZVODE
ŠIROKE UPORABE:

ladijski pod, masivne lesne obloge, vodoravne in navpične ograjne deske, okrasni elementi iz masivnega lesa, in panoramske stene s polkni dajemo januarja 1990 do 30 % popusta za gotovinsko plačilo, se priporočamo ter občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za občinski praznik ŠKOFJE LOKE

Konkurenca sili v drugačno poslovno obnašanje

Vse je podrejeno prodaji, kupcu

»Iz težav skušamo potegniti nekaj naukov, jih razumeti kot dodatno spodbudo, da se lahko zanesemo le nase, da je vse odvisno od nas,« je na kratko komentiral poslovne razmere v Embalažno grafičnem podjetju direktor mag. Jure Žakelj. Za leto 1989 je značilno, da jim je kljub nadpovprečni akumulaciji, plačam, ugodnim pogojem za razvoj (kapital, prostor, tradicija) tržni delež izjemno padel; izraženo v količini predelanega materiala kar za dobro desetino. Vzrokov za to je več, mag. Jure Žakelj pa jih v nasprotju s pričakovanji pravi nič ne prikriva.

Kot enega osnovnih navaja predimenzioniranost branže, ki se izraža v izjemno razviti konkurenci, posledica tekmovanja za kupce pa je občuten padec cene papirnate embalaže. Naslednji vzrok oziroma posledica, ki tudi izhaja iz zaostrovanja konkurence, je poslabšanje dolžniško-upniških odnosov, pri čemer so seveda ponudniki storitev, v tem primeru EGP, tisti, ki potegnejo krajši konec. Potrošniki embalaže se lahko

obrnejo k potencialnemu novemu dobavitelju, ki bo v podobnem konkurenčnem primeru pripravljen pod slabšimi pogoji izdelati embalažo in konkurenta spodriniti.

Kako povečati tržno moč?

Direktor EGP mag. Jure Žakelj pa, kot rečeno, ne išče samo izgovorov oziroma vzrokov

šibke tržne moči zunaj podjetja, v trgu, konkurenci, ampak razmišlja predvsem o tem, kako povečati tržno in s tem finančno moč podjetja. Pri tem je zelo samokritičen. »Preočasi se prilagajamo povpraševanju na trgu, potrebam kupcev,« pravi. »Investicije v opremo iz preteklih let nam ne dajejo pričakovanih učinkov, kar dokazuje tudi to, da smo pri njihovem načrtovanju podcenjevali tržni in predvsem kadrovske vidike

stiranja. To se zdaj odraža v prepočasem spreminjanju in prilagajanju proizvodnega programa, v prepočasni rasti kakovosti in njene stabilnosti, zlasti pa v odsotnosti načrtnega osvajanja novih izdelkov in tržišč. Načrtovana marketinška preobrazba podjetja nam ne uspeva. Veliko preočasi se uresničuje tudi naša usmeritev v embalažni inženjering.«

Na vse te pojavne oblike kriznih razmer v EGP ne želijo reagirati s pričakovanjem drugačnih vplivov od zunaj, ampak z lastnimi odgovori na vsebinske razloge za tak položaj. In se spet vse skoncentrirajo na njihovo tržno (ne)moč, ki je tolikšna, kolikor so se sposobni na dolgi rok prilagajati, biti boljši od konkurentov.

Trenutno se trudijo normalizirati dolžniško-upniška razmerja ter se uveljaviti z agresivno politiko trženja. Pri tem ugotavljajo, da jim sedanji program in trg ne omogočata razvoja.

Zato želijo s spremembami narediti program bolj konkurenčen in privlačen. V ta namen so montirali nov štiribarvni offset tiskarski stroj, ki je bistven za kakovost in zanesljivost proizvodnje, po drugi strani pa omogoča razširitev asortimana na področju papirne predelave. V podjetje s sodelovanjem Biroja za industrijski inženjering uvajajo integralni sistem kontrole kakovosti. Letos nameravajo začeti tudi z računalniškimi projektnimi organizacijami marketinga in ga opreti na nove, strokovne ljudi, bistveno večjo asistenco razvoja in marketinško preobrazbo celotnega poslovnega sistema. V

EMBALAŽNO
GRAFIČNO
Škofja Loka
PODJETJE

Vsem občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za občinski praznik Škofje Loke in jim želimo srečno in uspešno novo leto 1990.

prakso želijo podreti z miselnostjo, da je vse podrejeno prodaji.

Podjetniška preobrazba

»Zelo pomembna pa je tudi naša podjetniška preobrazba,« pravi mag. Jure Žakelj, »ki ima prav tako za končni cilj tržno uspešnost. Na osnovi definirane lastne moramo organizirati učinkovito upravljanje. Ne glede na dogajanja okrog družbene lastnine in lastniških odnosov štartamo kot družbeno podjetje s predpostavko, da je naš kapital last kolektiva in da je kapital faktor, ki upravljanje odločilno determinira, da se mora njegova vrednost povečevati.

S kapitalom moramo svojemu osnovnemu procesu, ki je v produkciji kartonske embalaže, zagotoviti normalno donosnost tudi z ustanavljanjem novih podjetij in sklepanjem novih poslovnih povezav. Investirati bo treba v kupce, postati solastnik, imeti vpliv na njih.«

Direktor EGP priznava, da je takšna podjetniška preobrazba vsebinsko zelo zahtevna, ker gre za procese, ki so kvali-

tativno povsem drugačni od teh, s katerimi so se doslej ukvarjali.

V čem je priložnost zdaj?

Prvi mož Embalažno grafičnega podjetja samokritično ugotavlja, da se v poslovanju ni (so) dovolj oziral(i) na ljudi in njihove sposobnosti. Vodenje je bilo usmerjeno k stvarim, ne k ljudem. Zaradi tega je bil podcenjen tudi problem motivacije zaposlenih, kar se je nazadnje odrazilo v njihovi nezainteresiranosti za dodatni strokovno izobraževanje, za pomladitev in okrepitev s svežimi strokovnjaki in idejami. V spremembi tega koncepta mag. Jure Žakelj vidi možnost, da zahtevni frontni povpraševanje postavi nasproti dovolj močni ponudbi.

»Druga stvar je vezana na problem preživele proizvodne orientacije. Ta se kaže tudi skozi razumevanje našega tržnega poslanstva, ki je premalo povezano s kupci, njihovimi potrebami in razvojem. Pomeni, da je podjetju potrebno sinhronizirati delovanje za skupen cilj prodajo.«

Šeširjevi klobuki ne pokrijejo vsakršne glave

Letošnja proizvodnja že prodana

Kolektiv škofjeloškega Šeširja se tudi ob izteku minulega poslovnega leta lahko z zadovoljstvom ozre nazaj. Sklenil ga je brez marke ali dinarja dolga, brez zaloga klobukov v skladišču, pa s polnimi skladišči surovin za letošnjo proizvodnjo, ki je že v celoti prodana.

Direktor Miro Pintarič ima grobo bilanco poslovanja že na mizi. V oči zbode zlasti podatek, da je imelo podjetje lani kar 71 odstotkov izvoza na konvertibilne trge, kar je največji delež od leta 1965; od tega je le pet odstotkov tako imenovanega lon posla (dodelave), glavnina je klasični izvoz. In kar je pri tem še zlasti razveseljivo: škofjeloškim klobučarjem se ni treba bati, ali se bodo nekemu kupcu zaradi previsoko postavljene cene zamerili ali ne, saj jih za njim že čaka drug. Finalni izdelki in višji cenovni razred - to sta bistveno dosežka škofjeloškega Šeširja v minulem letu, ko je največ izvažal v ZDA, ZRN, Italijo in Avstrijo.

Tudi v novo poslovno leto kolektiv stopa z zdravimi osnovami za delo. V uvodu smo omenili polna skladišča surovin za letošnjo proizvodnjo, ki je že vnaprej prodana, tako da celo odbijajo naročila. Človek bi rekel, da nimajo več kaj delati. Še veliko, odgovarja direktor, veliko bo še treba narediti za kvalitetnejši servis: kvaliteto dela, dobavne roke, transport.

Izvoz sicer vse bolj izpodriva Šeširjevo prodajo na domačem trgu, ki pa se je vsemu navkljub ne nameravajo docela odreči. Manjša kupna moč na Hrvaškem, bojkot v Srbiji, ki je bila pomembno domače tržišče - na oboje pa v Šeširju vendarle lahko gledajo z manj prizadetosti kot v drugih podjetjih. Izvoz, ki so ga gradili dolga leta, res ni prišel čez noč, marsičemu so se delavci v preteklosti morali odreči na račun konku-

renčnosti, vendar se ob sedanjih zapletih doma znova potrjuje kot edina prava smer.

In še beseda, dve, o plačah zaposlenih v Šeširju, ki so bile vseskozi zaradi izvoza, trmaste vztrajanja pri investiranju in poslovanju z lastnim denarjem, bolj na repu v slovenski branži in škofjeloški občini kot ne. Še v lanskih prvih devetih mesecih, denimo, je bil Šešir po dobičku na 13. mestu med 80 tekstilci, po plačah pa na skromnem 60. mestu. Napako so začeli popravljati v kasnejših mesecih leta. Tako so v obdobju avgust-oktober s povprečno plačo 16.483 dinarjev že preserli

republiško povprečje 14.796 dinarjev. Celoletni zaslužek (brez decembra) pa je v Šeširju znašal povprečno 416 mark. Ob tem je dobro vedeti, da je izobrazbena struktura zaposlenih nizka, da praktično samo trije delavci "kvarijo" povprečje, a bistveno ne morejo vplivati nanj.

V Šeširju bi glede na dobre izvozne rezultate radi še naprej hitreje povečevali plače, se tudi z njimi, ne le z delom, končno približali Evropi, zato jih je zamrzitev še toliko bolj razočarala. Kako naj bodo potemtakem motivirani za nadpovprečni dobiček?!

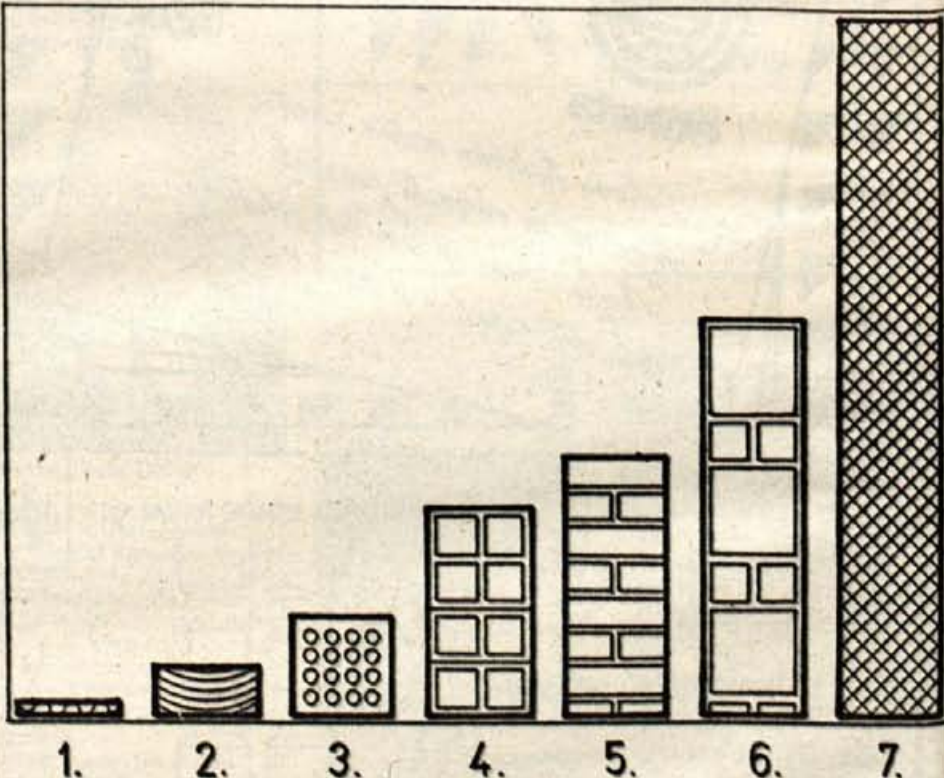
Šešir

Čestitamo za občinski praznik Škofje Loke in želimo v novem letu veliko delovnih uspehov.

S tervolom polovični prihranek kurjave

TERMO

Industrija termičnih izolacij Škofja Loka p. o.

Kako nizko toplotno izolacijsko sposobnost imajo nekateri najpogosteje uporabljeni gradbeni materiali v primerjavi z dobrimi izolacijskimi materiali, kot je tervol, je nazorno prikazano v grafikonu.

Graditeljem priporočamo uporabo tervola za izolacijo podnih teras, fasad, podov, kletnih in etažnih prostorov, podstreh, mansardnih stropov, konstrukcij nad oprtimi prehodi. Pri uporabi tervola boste zmanjšali stroške kurjenja za več kot polovico.

Št.	Gradbeni material	Toplotna prevodnost W/m K	Razmerje proti TERVOLU
1.	Tervol	0,041	1
2.	Smrekov les	0,140	3
3.	Penjeni beton	0,290	7
4.	Votlaki opečni	0,610	15
5.	Polna opeka	0,760	19
6.	Zid iz kamna	1,160	28
7.	Beton	2,040	50

Delavci Industrije termičnih izolacij Termo Škofja Loka želijo vsem srečno in uspešno novo leto 1990. Škofjeloškim občanom čestitajo za praznik.

Tovarna prešitih odev, p. o. Škofja Loka
64220 Škofja Loka, Kidričeva 80
telefon 064/632-251
tekoči račun pri SDK Škofja Loka 51510-601-10841

VSEM OBČANOM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE
VABIMO VAS V NAŠO PRODAJALNO,
KI JE ODPRTA V PONEDELJEK,
SREDO IN PETEK OD 9. DO 15. URE,
TOREK IN ČETRTEK OD 14. DO 19.
URE

**KVALITETA
IN
IDEJA IMATA
SAMO ENO IME:
Termopol**
predelava plastičnih mas 64 225 sovođenj

OBČANOM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE IN ŽELIMO USPEŠNO 1990

tehnica
ŽELEZNIKI

Za občinski praznik
ŠKOFJE LOKE
iskreno čestitamo!

zolitks
PODJETJE LAHKE OBUITVE
p. o. Strojarska 12, Žiri
Tel.: 064-69-332

VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM
PRIJATELJEM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJA
LOKE IN VOŠČIMO USPEŠNO
NOVO LETO 1990

Tovarna elementov in sistemov avtomatizacije strege

VIBRO

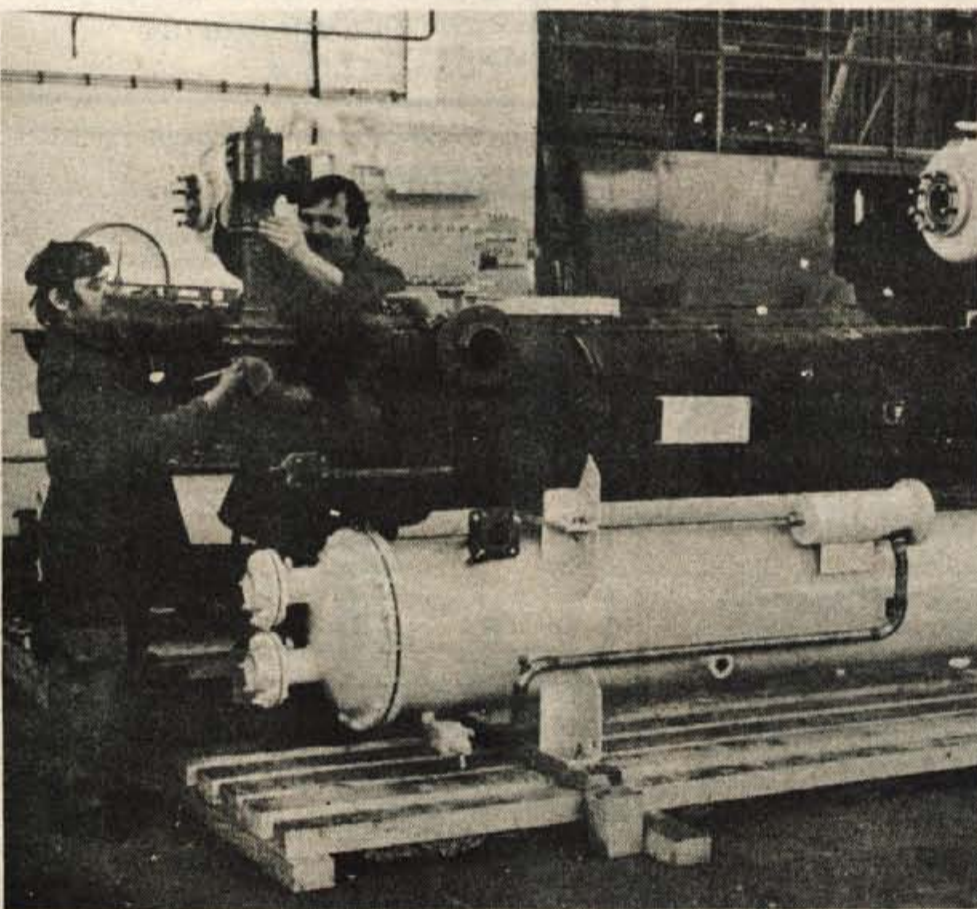
64226 ŽIRI
Novovaška 147
Telefon: 064/69-233
(+38)64-69-233
Telefax: 064/69-679
(+38)64-69-679
Telegram: VIBRO ŽIRI

OBČANOM IN POSLOVNIM
PARTNERJEM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE
IN ŽELIMO USPEŠNO 1990

Od zamrzovalnikov k profesionalnemu hladilstvu

LTH oblikuje svoj novi obraz

LTH se je med prvimi v škofjeloški občini organizirala po novem; že sredi minulega leta je postala družbeno podjetje, od katerega sta se osamosvojila programsko več ali manj samostojna Livarna in Orodjarna. Žal pa samo organizacijske spremembe 1200-članskega kolektiva na Trati niso mogle rešiti težav, na katere so delavci jeseni opozorili z odločno zahtevno po vzpostavitvi nove vodilne ekipe in jasnega razvojnega koncepta. Decembra je podjetje dobilo direktorico mag. Tatjano Nastran (prej v.d.), kmalu zatem pa je rešilo tudi druge najbolj pereče kadrovske lise v vodstvu. Od takrat do danes ni preteklo veliko vode, vendar pa se je v LTH že marsikaj spremenilo na boljše. Predvsem je med delavci zavel val prepotrebne novega optimizma.

Proizvodni program LTH je trenutno pod drobnogledom, da bi ugotovili, kateri izdelki imajo prihodnost, katere pa bo treba odpisati in zanje iskati nadomestila drugje. Do sprememb bo vsekakor prišlo. Najbolj problematično je področje zamrzovalnikov; že vse minulo leto je bilo očitno, da je jugoslovanski trg za te vrste izdelkov široke potrošnje preozek oziroma da je kupna moč ljudi preveč oslabela. O usodi zamrzovalnikov bodo v LTH še razmislili, gotovo pa bo treba čim prej najti zanje ustrezno nadomestilo.

Najbolj verjetno je, da bodo iskali nadomestilo v profesionalnem hladilstvu, ki je komercialno zanimiv izvozni program. Lani so glede na leto prej kar za 30 odstotkov povečali izvoz. V strukturi celotnega prihodka lanskega izvoza predstavlja 31 odstotkov.

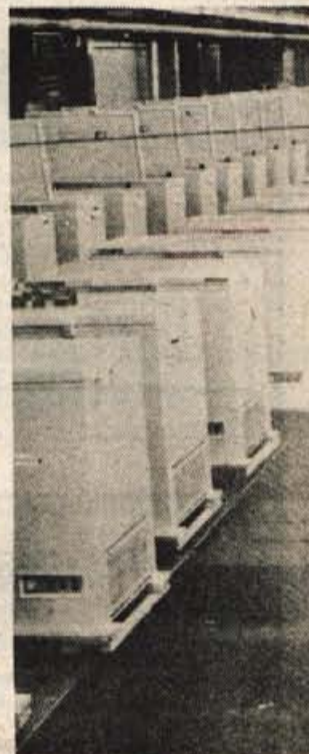
»Še naprej bomo iskali vse poti za povečanje izvoza,« je dejala direktorica LTH Tatjana Nastran. »Domači trg se zožuje zaradi revščine in politike. Kar štirinajst odstotkov našega zaslužka je samo zaradi blokade

Srbije postavljenih na kocko, pod vprašajem pa so tudi posli za Sovjetsko zvezo, Saudovo Arabijo in nekatere druge dežele, ki jih dobivamo prek velikih zunanjetrgovinskih hiš na območju Srbije.«

Srbija je v LTH boleče posegla tudi zaradi surovin. Okroglo 20 odstotkov vseh potrebnih materialov za proizvodnjo namreč loški kolektiv dobiva (je dobival) iz Srbije. V delih proizvodnje, kjer manjka materialov, so delavci prisiljeni ostati doma za 60-odstotno plačo. Podobno kot pri prodaji se bo zato moral LTH tudi pri oskrbi nasloniti na zanesljivejši zunanji trg.

»Naša programska usmeritev so izdelki z več znanja, manjših serij, individualni izdelki, kar pa seveda terjaja okrepitev razvoja in tržnih funkcij. Razvojni center je motor podjetja, a je kadrovsko še prešibek. Upamo, da bomo z novim vodjo razvojnega centra, ki smo ga dobili iz Inštituta Zoran Rant, ponovno vzpostavili tudi tesnejše sodelovanje s temi raziskovalci, našimi nekdanjimi sodelavci.«

V LTH se zavedajo, da brez dotoka visoko strokovnih ljudi, zlasti razvojnikov, sanacija podjetja ne bo mogoča. Obenem bodo morali stalno izobraževati tudi že zaposlene delavce. Še zlasti je zaskrbljujoč visok delež nekvalificiranih delavcev. V podjetju imajo preveč

neproduktivnih nižje strokovnih del, premalo pa produktivnih, katerih delo bi vodilo k izdelkom z več vgrajenega znanja.

»V preteklih letih, ko je bila konjunktura visoka in nam je manjkalo delavcev, smo si z zaposlovanjem nekvalificiranih, celo nepismenih, ljudi iz drugih republik naredili medvedjo uslugo,« meni direktorica Tatjana Nastran. »Takrat smo tudi veliko dela oddali zunanjim kooperantom. Zdaj želimo vsaj nekaj tega spet vrniti v tovarno, ker naši ljudje nimajo dovolj dela niti nimajo možnosti, da bi se zaposlili kje drugje. Morali bomo najti kompromis med interesi podjetja in delavcev. V proizvodnji je najmanj 50 ljudi preveč, rezerve so še tudi v režiji. Ogrevamo se bolj za to, če bo mogoče, da delavce z dodatnim strokovnim izobraževanjem, prekvalifikacijami in dokvalifikacijami usposobimo in zaposlimo z drugimi deli, drugimi programi, namesto da bi jih odpustili.«

Direktorica pozdravlja gospodarske ukrepe Markovičeve vlade, boji pa se, da je tečaj prenzko zamrznjen, kar bi utegnilo vplivati tudi na izvozno motivacijo LTH.

LTH

Delavci Loških tovarn hladilnikov ob občinskem prazniku čestitajo prebivalcem škofjeloške občine in jim želijo veliko delovnih uspehov in sreče v letu 1990.

**DO
SLIKOPLESKARSTVO**

Škofja Loka
Tavčarjeva 21

**Izvaja vsa slikopleskarska,
tlakarska, fasaderska in
keramična dela**

Prodajamo ves potreben material

*Občanom čestita za
občinski praznik Škofje Loke
in jim želi veliko delovnih
uspehov*

- SREDNJA DRUŽBOSLOVNA
JEZIKOVNA ŠOLA
- SREDNJA LESARSKA ŠOLA
- SREDNJA KOVINARSKA IN
CESTNO-PROMETNA ŠOLA
- DELAVSKA UNIVERZA ŠKOFJA
LOKA
- DOM UČENCEV FRANJO
KLOČNIK

Učenci in delavci čestitajo ob škofjeloškem občinskem prazniku

OPREMA
STANOVANJ
IN JAVNIH
OBJEKTOV

Železniki, Na Plavžu 77

**Za občinski praznik občine Škofja Loka
iskreno čestitamo!**

Obrtnik
ŠKOFJA LOKA

Obrtnik

Škofja Loka

64220 ŠKOFJA LOKA, BLAŽEVA UL. 3
BRZOJAV: OBRJNIK ŠKOFJA LOKA

*Delovnim ljudem in
poslovnim prijateljem
čestita kolektiv podjetja
za občinski praznik
Škofje Loke*

KROJ

modna
konfekcija
Škofja Loka

OBČANOM
IN DELOVNIM
ORGANIZACIJAM
OBČINE ŠKOFJA LOKA
OB OBČINSKEM
PRAZNIKU
ISKRENO ČESTITAMO

**Za praznik občine
Škofja Loka**

**ISKRENE
ČESTITKE**

KRANJ
TRGOVINA IN GOSTINSTVO

Center slepih in slabovidnih
dr. Antona Kržišnika
Stara Loka 31, Škofja Loka

- usposablja, priučuje slepe in slabovidne osebe
- zaposluje slepe in slabovidne v kovinski, mizarški, metlarski in ščetarski delavnici
- daje celotno oskrbo in varstvo slepim, slabovidnim in drugim osebam

Poslovnim prijateljem, delovnim kolektivom in občanom čestita za občinski praznik Škofje Loke

ALPETOUR

Alpetour
REMONT Kranj
Mirka Vadnova 8

PREVENTIVNI PREGLEDI
Preventivne preglede motornih vozil lahko opravite pri nas:
za vozila nad 3500 kg na Primskovem (komunalna cona)
za osebna vozila na Laborah, Ljubljanska cesta 22, kjer opravljamo tudi redne tehnične preglede.

Cenjenim strankam želimo srečno vožnjo v letu 1990, občanom občine Škofje Loke pa čestitamo za občinski praznik!

Se priporočamo!

**GORENJSKA
PREDILNICA**
ŠKOFJA LOKA

Občanom čestitamo za občinski praznik Škofje Loke in želimo v novem letu veliko delovnih uspehov

**OBRTNO
ZDRUŽENJE
ŠKOFJA LOKA,
Spodnji trg 2**

Občanom in poslovnim prijateljem čestitamo za praznik občine Škofja Loka.

Proizvodno,
trgovsko in gostinsko
podjetje

LOKA
ŠKOFJA LOKA

vsem našim kupcem želimo srečno novo leto in iskrene čestitke ob občinskem prazniku

Iskra

**Iskra Elektromotorji,
Industrija elektromotorjev
in gospodinjskih aparatov,**
64228 Železniki, Otoki 21

Za občinski praznik čestitamo vsem delovnim ljudem in poslovnim partnerjem.

Mercator

SOZD Mercator
n. sub. o.

DE KMETIJSTVO
DE MIZARSTVO
DE MARKET
DE ŽAGA
DE ŽELEZNINA

kmetijsko
gozdarska
zadruga
MERCATOR — SORA
p. o.
64226 Žiri

*Delovnim ljudem, poslovnim
prijateljem, odjemalcem,
potrošnikom in kooperantom
čestitamo za občinski praznik
Škofje Loke ter se priporočamo
za nadaljnje sodelovanje*

Kemična čistilnica
in pralnica

Bistca

Škofja Loka,
p. o. Spodnji trg 27
tel.: (064) 620-336

DEJAVNOST:

- kemično čiščenje vseh vrst oblačil,
usnja, velurja, tepihov, talnih oblog
- pranje in likanje perila

POSLOVALNICE:

- Škofja Loka:
Mestni trg 1, tel.: 621-746
Spodnji trg 12, tel.: 620-317
- Stražišče tel.: 25-269
- Kranj
Staneta Žagarja 2, tel.: 21-508
Huje 33, tel.: 28-876
- Medvode:
Medvode 47, tel.: (061) 611-034
- Ljubljana:
Titova 93, tel.: (061) 315-056
M. Pijade 8, tel.: (061) 317-100
Linhartov podhod, tel.: (061) 310-922
Rimska c. 11 tel.: (061) 28-128

*Občanom in poslovnim
partnerjem čestitamo za
občinski praznik Škofje Loke*

nama

**ČESTITAMO OBČANOM IN
KUPCEM TER POSLOVNIM
PARTNERJEM OB OBČINSKEM
PRAZNIKU**

**VELEBLAGOVNICA
nama ŠKOFJA LOKA
SE PRIPOROČA ZA NAKUP**

64226 ŽIRI, Industrijska cesta 2, p. p. 7
Telefon: (064)69-300
Telex: 34505 YU KLADI
Telefax: 3864 69 664 KLADIVAR ŽIRI YU

KLADIVAR

TOVARNA ZA FLUIDNO TEHNIKO

S širokim proizvodnim programom na področju hidravličnih komponent in sistemov, pnevmatskih komponent, sistemov centralnega mazanja, elektromagnetov ter učnih pripomočkov za hidravliko

**ČESTITA VSEM OBČANOM IN POSLOVNIM
PARTNERJEM ZA OBČINSKI PRAZNIK
ŠKOFJE LOKE**

SGP TEHNIK ŠKOFJA LOKA
STARA CESTA 2

- IZVAJAMO VSE VRSTE GRADENJ
 - IZVAJAMO VODOINŠTALATERSKA,
KLEPARSKA IN STAVBNO KLJUČAVNIČARSKA
DELA
 - NUDIMO STROJNE USLUGE V GRADBENIŠTVU
 - PRODAJAMO BETONSKE POLIZDELKE
- SMO KVALITETNI IN DELAMO V
ROKIH, PREPRIČAJTE SE.**

*OBČANOM ČESTITAMO ZA
OBČINSKI PRAZNIK ŠKOFJE LOKE*

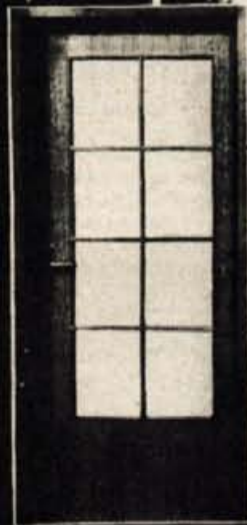
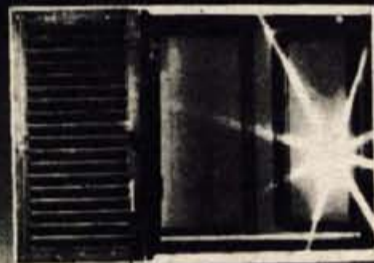
Kotona

METKA, ŠKOFJA LOKA
ZALA, GORENJA VAS,
SLON, ŽIRI
NOVOST, ŽIRI
ŽIROVKA, ŽIRI

Za občinski praznik vam iskreno
čestitamo in vabimo, da obiščete
naše prodajalne

**MI DAJEMO ZELENEMU BOGASTVU
NOVE OBLIKE IN NOVA ŽIVLJENJA**

DAJEMO SVETLOBO OKEN

DAJEMO MOČ VRAT

TO JE JELOVICA

DAJEMO TOPLINO SODOBNIH HIŠ

JELOVICA

ŠKOFJA LOKA, Kidričeva 58, tel. (064)631-241

**OBČANOM IN POSLOVNIM PARTNERJEM ČESTITAMO ZA
PRAZNIK OBČINE ŠKOFJA LOKA**

Kako naj se ljudje obvarujejo pred pretiranim sevanjem v hišah

Strahu je ime radon

Gorenja vas, 8. januarja - Tone Jenko iz občinskega komiteja za družbeno planiranje in urejanje prostora je včeraj pripravil predavanje o problematiki radona v bivalnih prostorih, na katerega je povabil prebivalce naselij Dolenja Dobrava, Gorenja Dobrava, Todraž, Brebovnica in Žirovski vrh nad Zalo. V njihovih hišah, zlasti starejših, so namreč strokovnjaki Inštituta Jožef Štefan izmerili povečane koncentracije radona. Ljudem, ki so iz ust treh uglednih strokovnjakov včeraj sploh prvič slišali, kakšna nevarnost jim dejansko preti in kako se je lahko poskušajo ubraniti, nekako ni šlo v račun, da bi uran, nad katerim so njihovi predniki že davno tega živeli in dočakali visoke starosti, bolj nevaren od Rudnika urana Žirovski vrh, njegovih jamskih izpustov v ozračje, jalovišč v Borštu in Jazinah, solne kisline.

Mag. Milko Križman iz Inštituta Jožef Štefan v Ljubljani, ki z meritvami pet let spremlja vplive Rudnika urana Žirovski vrh na okolje, je dejal, da je eden glavnih problemov rudnikovih sosedov radon v hišah. To je tudi plastično prikazal na osnovi meritev iz leta 1987, ko je od skupne pogače sevanja kar 67 odstotkov odpadlo na radon v hišah.

Radon izhaja iz zemlje in ko pride na površje, se v zraku razredči ter prilepljen na prašne delce z vdihavanjem zaide v pljuča. Po besedah prof. dr. Marjana Erjavca iz Onkološkega inštituta v Ljubljani, ki je ljudem osvetlil zdravstvene vidike vpliva povečanih koncentracij radona v hišah, je radon edino nevaren za sluznico pljuč. Ker je plin, se ne veže in ga spet izdihamo. Nevarnejši od samega radona so njegovi potomci, ki obvisijo na sluznici. Sieverti so mere za škodo, ki jo zaradi sevanja utrpí telo. Nobena medicina ne more zanesljivo reči, koliko znaša meja na dozo, ko radon postane nevaren za zdravje.

Nevarnost preži v starejših hišah

Po ameriški študiji naj bi bila zgornja meja radona v hiši 370 bequerelov na kubični meter. V Inštitutu Jožef Štefan so v meritve od 1987. do 1989. leta zajeli približno 40 hiš, od teh 30 na ožjem območju Žirovskega vrha, ostale pa v drugih krajih Poljanske doline. Mag. Milko Križman je povedal, da so meritve opravljali v zimskem oziroma ogrevalnem času, ko so koncentracije radona v hišah najvišje.

V novih hišah so ob zunanjih koncentracijah 25 do 30 Bq na kubični meter zraka izmerili od

40 do 120 Bq na kubični meter, kar je dokaj nizek rezultat. Dosti višje številke pa so dobili v starejših hišah, zlasti starejših od 50 let, v katerih so pozimi izmerili od 150 do 1000 Bq, ponekod celo 1500, medtem ko je rekordni primer 2600 Bq. Te številke se spreminjajo. Poleti so tudi v starih hišah neprimerno bolj zmerne: od 40 do 160 Bq, izjema je bila samo hiša v Lučinah, kjer so celo poleti zabeležili okroglo 300 Bq na kubični meter.

Na območju Žirovskega vrha je 110 hiš, meritve so jih, kot rečeno, zajele približno 40 odstotkov. Skoraj polovica hiš je starejših od 50 let. Pomeni, da jih je polovica tudi potencialno nevarnih za zdravje stanovalcev.

Zatesnitev špranj in zračenje

Sodobni materiali in tehnike gradnje nevarnost radona v hišah omejuje. Kot je dejal mag. Milko Križman, so problematične hiše, grajene pred letom 1970. Najvišje koncentracije radona so izmerili v adaptiranih hišah, ki imajo centralno kurjavo, nimajo pa plošče in hidroizolacije. Stare hiše, kjer so obdržali klasično kurjavo in jih niso adaptirali, so koncentracije neprimerno nižje, celo pod 100 Bq, ker zrak v njih stalno kroži. Pozna se tudi, ali je hiša podkletena ali ne. Varnejša je podkletena. Nevarni gradbeni materiali pa so kamen, opeka, narejena iz ilovice, vzete na območju Žirovskega vrha, ometane z mivko iz Brebovščice. Tu so zabeležili tudi nekaj višje gama sevanje iz stena.

Domačine je, razumljivo, zanimalo, s kakšnimi ukrepi je mogoče obvarovati stanovalce

pred previsokimi koncentracijami radona v prostorih. Prvi način je, da se prepreči že sam vstop radona v hiše. Najbolj preproste so tako imenovane pozitivne metode, to je zatesnitev vseh špranj in razpok s folijami, trajnoplastičnimi zatesnitvenimi materiali, ki zadržijo radon zunaj hiš. Drugi način pa je znižanje koncentracij radona, ki je že stopil v hiše, z zračenjem. Odpiranje oken je seveda manj prikladno pozimi, ko nihče posebno rad ne meče drv skozi okno. Mag. Milko Križman zagotavlja, da zadošča že dve do trinitutno zračenje na šest ali celo več ur. Poznamo pa tudi prisilno zračenje z ventilatorji in izjemno učinkovito zračenje izpod temeljne plošče (v kleti) z ventilatorjem ali cevmi. Žal pri nas še nimamo lastnih izkušenj s sanacijo.

Končno republiški program meritev?

Dr. Janez Kristan iz republiškega sanitarnega inšpektorata je dejal, da je pri koncentracijah radona od 100 do 400 Bq že treba paziti, medtem ko v svetu nad 400 Bq že ukrepajo. Inšpektorat je že pred leti predlagal slovenskemu izvršnemu svetu, da bi se v Sloveniji načrtno lotili meritev radona v hišah. Denarja za to ni bilo, zdaj je podoben predlog spet pred izvršnim svetom. Gre za triletni program meritev, ki naj bi zajele 3000 stanovanj v različnih predelih republike, končni rezultat pa naj bi bili predlogi za akcije, ukrepe v primerih, ko koncentracija radona v hišah presega 400 Bq. Prednost bi po tem programu imele stare hiše in "sumljiva" območja. Delegati v republiški skupščini so ta načrt že podprli. Prvo leto bi zanj rabili 260.000 mark (ena

meritev stane 30 mark, za realno sliko pa je potreben meritev večkrat ponoviti.

Kaj je domačine še posebej zanimalo?

Iz živahne razprave, ki je sledila uvodnim predavanjem trojice strokovnjakov, povzema mo nekatera vprašanja in odgovore.

Vprašanje: kako vpliva radon na kadičce?

Odgovor prof. dr. Marjana Erjavca: učinki niso jasni, medicina o tem nima pravih podatkov. Edina čista študija je bila narejena na nekadilcih Navajo Indijancih, ki so delali v rudniku urana in so obolevali za rakom. Torej radon povzroča rak, koliko pogosteje pri kadilcih kot nekadilcih, pa ni znano.

Vprašanje: zakaj meritve niso bile opravljene v hiši, čeprav je stara več kot sto let in stoji v neposredni bližini odlagališča jalovine Jazine?

Odgovor mag. Milka Križmana: program meritev, katerih stroške nosi Rudnik urana Žirovski vrh, nikoli ni namenilo zaje vse hiš. V Inštitutu so se po lastni presoji odločali, v katerih hišah bodo merili. V okviru bodočega republiškega programa si bodo prizadevali, da bi vse hiše z ožjega območja Žirovskega vrha prišle v program meritev.

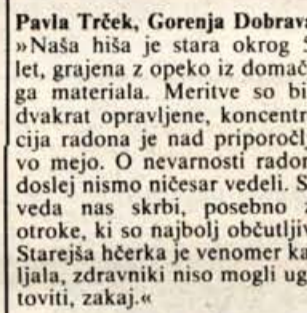
Vprašanje: kakšen je vpliv rudnika na okolje zaradi žveplene kisline, amonijaka, koliko žveplovega dioksida izpušča v zrak, zakaj se smreke suše?

Odgovor Toneta Jenka: podatke bomo skušali pridobiti od rudnika in inšpekcij. V prihodnje bo treba pozorneje spremljati tudi rezultate ostalih meritev (vode) in jih posredovati javnosti. Inšpekcije, zlasti rudarska in zdravstvena, imata zahtevno vlogo nadzora. Pobuda dr. Antonije Križnarjeve, da bi prebivalce oskrbeli s preventivno brošuro, z navodili o zaščitnih ukrepih proti rdonu, je sprejemljiva.

H. Jelovčan

Franc Dolinar, Brebovnica: »Živimo v 70 let stari hiši, ki smo jo pred dvema desetletjema prenovili. Meritev pri nas ni bilo. Opažam, da se v okolici suši drevje, solata rjavi, ne vem, ali zaradi kisline ali česa drugega. Zamisel o predavanju bi pohvalil, zadnji čas je, da nam povedo, kaj je z radonom v hišah in kako naj se zaščitimo.«

Pavla Trček, Gorenja Dobrava: »Naša hiša je stara okrog 50 let, grajena z opeko iz domačega materiala. Meritve so bile dvakrat opravljene, koncentracija radona je nad priporočljivo mejo. O nevarnosti radona doslej nismo ničesar vedeli. Seveda nas skrbi, posebno za otroke, ki so najbolj občutljivi. Starejša hčerka je venomer kašljala, zdravniki niso mogli ugotoviti, zakaj.«

Jože Kuhar, Todraž: »V naši hiši, ki je nova, so že večkrat merili, tudi zdaj so merilni instrumenti postavljeni zunaj. Ne spominjam se več, kakšno koncentracijo so izmerili, vem pa da je bila previsoka. Imam tri otroke. Bojim se sevanja. Zdrav res še ni vidnih posledic, ko se utegnejo pokazati, bo najbrž prepozno. Prav je, da nam povedo, kako naj se zaščitimo pred radonom, ne verjamem.«

Malči Frlic, Gorenja vas: »Novo hišo gradimo na Gorenji Dobravi. Bolj kot sam uran, ki je v Žirovskem vrhu od vekomaj, me skrbi jalovišča in solna kislina, ki jo vsak dan vozijo v rudnik. Mislim, da ne bi smeli pustiti, da bi se radioaktivni odpadki shranjevali v rudnikovih rovih, če bi to slučajno postalo aktualno.«

pa, da je to rešitev za nas. Pogrešam ukrepe.«

BORUT KOS PAKISTAN V ČASU SPREMENB IN UPANJA

2

Navsezgodaj sva se kar na slepo napatila po strmi stezi belim goram naproti ter končno v daljavi zagledala prelaz, ki sem ga poznal že prej s fotografije. Prvič sva morala stopati po snegu in premagovati suhe struge hudournika, da sva našla jaso na višini 4000 m, kjer sva postavila šotor.

Irena se ni najbolje počutila in tudi mraz ter nevarna hoja sta jo utrudila, zato sem se naslednje jutro sam odpravil proti prelazu, ki je izgledal kot na dosegu roke. Toda že na začetku, ko sem se v mraku premagoval struge hudournikov, sem imel smolo. Med spuščanjem po skoraj navpičnem bregu zaledenega potoka se je pod menoj začelo vsipati kamenje in počasi sem drsel proti skali, za katero sem upal, da me bo zadržala. Toda bila je spolzka in le nekaj sekund časa sem imel, da se odločim, kaj naj storim. Če bi drsel dalje, bi padel 5 metrov globoko na ostro skalovje, zato sem se hitro odločil, da raje skočim na poledenelo strmino. Zdelo se mi je, da padam neskončno dolgo in ostra bolečina v desni nogi me je prešinila, ko sem se še nekaj metrov kotalil po bregu. Najprej sem pomislil, da bo vse v redu in še dve uri šepal po vznožju prelaza, ko sem spoznal, da s takšno nogo ne morem premagati 800 m višinske razlike do vrha. Zato sem se raje napatil proti šotoru in popolnoma izmučen zaradi bolečine legel na jaso. Vedela sva, da morava čimprej iz tega predela, saj ne bi vzdržala še ene noči na takšnem mrazu, zato sva se takoj napatila proti dolini. Čeprav je bilo spuščanje lažje, sem zaradi bolečine komaj hodil in skoraj izgubil zavest, ko sva prišla do osamljenih pašnikov, kjer me je Irena morala dobesedno odnesti v šotor. Zjutraj sem si z elastičnim povojem povil nogo, kar mi je pomagalo, da sva lahko prišla do prvih naselbin in dobila prevoz do Gilgita. Tam sem imel dovolj časa za razmišljanje o planiranju, kajti doslej nisem imel priložnosti za tako nevarne izlete v gore in ugotovil sem, da takšni poskusi postanejo lahko zelo nevarni, čeprav na prvi pogled izgleda vse bolj enostavno.

ZMAGA DEMOKRACIJE

Ravno dan pred volitvami sva se z nočnim avtobusom vračala v Rawalpindi in skoraj pozabila, da je to trenutek, ki bo z velikimi črkami zapisan v zgodovino Pakistana. Ker sva se skoraj dva tedna zadržala v Zgornjem severnem področju, sva najhujšo predvolilno mrzlico preživela v zatišju, kjer ljudje nimajo volilne pravice, kajti uradno je ta del še vedno predmet spora z Indijo, čeprav tu prebivajo izključno Pakistanci. Na številnih mestih v Skarduju in Gilgitu sva videla Homeinijevo sliko, torej je tu precej Šitov, ki jih ne zanima sedanje stanje, kar pa ne pomeni, da so vsi ljudje popolnoma ravnodušni glede izida volitev. Vedo, da ne morejo voliti, toda obvezna tema pogovora med domačini je politika, in ko sva zapuščala Gilgit, so mi povedali, da bodo naslednji dan preživeli ob radijskih sprejemnikih.

Zjutraj je pokrajina postajala vse bolj prostrana in zelena, kar je pomenilo, da smo že v Punjabu. Na poti smo srečevali ljudi, ki so se iz bolj oddaljenih vasi peš ali z vsemogočimi vozili prebijali proti volilnim mestom. V vsaki vasi, pa naj je bila še tako majhna, so bili izobešeni transparenti in zastave različnih strank. Nekaj več kot 100 km pred Rawalpindijem sem začuden opazil vse polno zelenih zastav z devetimi belimi zvezdicami - simbol IJI. Le na nekaj strelah je bilo videti zastave Pakistanske ljudske stranke (PPP) in šele tedaj sem zvedel, da bo boj za oblast precej trši, kot sem sprva mislil. Pričakoval sem gnečo na cestah in ulicah ter popolnoma blokiran promet, toda naleleti smo na večji mir kot ponavadi, saj so bile vse ustanove in večina trgovin zaprte. Ljudje so posedali ob cesti ali pa stali okoli posebnih zastrtih prostorov, ki so bili nekakšni centri za različne stranke. Za takšnimi pisanimi zastori, okrašenimi s simboli strank, so aktivisti usmerjali svoje pristaje k volilnim mestom. Vsak državljan je bil namreč le na enem volilnem seznamu in najprej je bilo treba najti "svoje" volilno mesto, potem pa v vrsti čakati tudi po nekaj ur. Najprej je volilec dobil volilni listič in na palec desne roke so mu s posebno tekočino naredili znamenje, da je volil. Poleg tega so na določenem mestu preluknjali osebo izkaznico, da nihče ni mogel večkrat voliti. Za posebnimi zastori je nato bilo potrebno obkrožiti, za katero izmed 16-tih strank voliš ali napisati ime kandidata. Ker je v Pakistanu zelo visoka nepismenost, pretežno med starejšimi ljudmi in revnim slojem, ima vsaka stranka poleg zastave tudi poseben simbol, ki je narisana na volilnem lističu. Tako ima PPP puščico, kot simbol napredka,

ostale stranke pa prav smešne: kolo, traktor, čajnik, avtomobil, skodelico čaja in podobno.

Osebná izkaznica je imela enak pomen pri pokrajinskih volitvah, ki so potekale štiri dni kasneje in so bile podobno organizirane, le z nekaj novostmi. Na parlamentarnih volitvah se okrog volilnih mest večkrat zbrala množica ljudi brez osebnih izkaznic, ki so vseeno hoteli voliti. Zato je bilo vsem, ki ne morejo voliti prepovedano zadrževanje v neposredni bližini volišča. Pri tako pa so odpravili več nepravilnosti, ki so se pojavljale med vimi volitvami.

Torej so bili upravičeni protesti Pakistanske ljudske stranke (PPP), ki je opozarjala na vrsto napak in namernih nepravilnosti, kajti na nekaterih mestih so se "izgubile" volilne skrinjice, ki vsebovale pretežno glasove za PPP. Predstavniki te stranke so neposredno in mislim tudi upravičeno napadali denarne mogotce (Land Lords), lastnike plantaž, katerim ne ustreza socialni usmerjen program ali manifest, kot ga imenuje ta stranka. Občjevali so jih, da so na vse možne načine onemogočali pripadniki PPP, da bi lahko volili. Za IJI ali kakšno podobno islamsko stranko so bili rezervirani državni avtobusi za prevoz do volilnih mest ali pa so večino lastnikov drugih privatnih prevoznih sredstev podkupili, da so peljali na bolj oddaljena volišča le svoje pristaje. Ker druge stranke niso demantirale teh obtožb, je vsem mogoče, da je bilo precej umazane igre pri celotnem volilnem postopku.

Eden največjih spodsrljajev pri volitvah je bilo ravno vpušanje osebnih izkaznic. Čeprav so jih začeli izdajati že pred letom je brez njih do volitev ostalo še precej ljudi. Nanje so mnogi čakali tudi na dan volitev, vendar jih je le nekaterim uspelo dobiti. Predstavniki Pakistanske ljudske stranke (PPP), ki so se že močno vojaško diktaturo najbolj zavzemali za razdelitev osebnih izkaznic, so tokrat tudi najbolj kritizirali distribucijo le-teh. Tako se je zgodilo, da je v revnejših predelih in predmestjih posedovalci osebnih izkaznic le 30 odstotkov prebivalstva ter so bili primorani, kot naprimer ta, da jih je v nekem predmestju od 50.000 ljudi 22 imelo osebne izkaznice. Čeprav je predsednik Ghulam Ishaq Khan neposredno pred volitvami zatrjeval, da ma 90 odstotkov prebivalcev osebne izkaznice, ni nihče temu verjel, saj so jih ljudje prejeli pretežno zaradi volitev, kasneje pa se je izvedelo da je (lahko) volilo nekaj več kot 70 odstotkov Pakistancev.

Tone Peternelj - Igor

Sam v boju proti snegu, mrazu in sovražniku

(Odlomek iz daljšega zapisa o samotarju, prvoborcu, udeležencu poljanske vstaje, dražgoške bitke in oglarju Francetu Igliču iz Kremenika nad Poljanami v Poljanski dolini).

V petek, 25. avgusta 1989, smo se na pokopališču v Poljanah nad Škofjo Loko poslovili od prvoborca, udeleženca poljanske vstaje, dražgoške bitke in spopada z Nemci na Mošenjski planini, tovariša Franceta Igliča. Rodil se je 27. februarja 1906 v 13 članski bajtarski družini pri Gobovški v Kremeniku. Od mladih let naprej in še tudi po vojni, skupaj nad 40 let, se je pretežno preživljal z drvarjenjem po gozdovih in kuhanjem oglja (letno je skuhal okoli 10 kop). Kot samotar je vse do smrti živel v kajži blizu svoje rojstne hiše v Kremeniku. Le zadnja leta je živel pri njem in mu gospodinjala njegova nečakinja Pavla iz Kolobocije pri Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem.

Pokojni France je soborcem iz Cankarjevega bataljona in v domači širši okolici znan predvsem iz tragičnega spopada borcev Pečnikovega in Bičkovega voda 2. čete Cankarjevega bataljona z Nemci dne 13. januarja 1942 iz obkoljene lesene plansarske kočice (brunarice) na Mošenjski planini na Jelovici. Njegova osebnostna tragedija izhaja prav iz tega spopada, ker se kot težki in za hojo nesposoben ranjenec ni mogel skupno s preživelimi in lažje ranjenimi — za hojo sposobnimi soborci umakniti iz kočice na Mošenjski planini proti Kališniku.

Iz Dražgoš se je Cankarjev bataljon po bitki urejeno umaknil po taktik zgaženih poti na vrh Dražgoške gore. Zasedel je brunarico ob vrhnji postaji rudenske žičnice, kočico in hlev na bližnji planini Kališnik.

S prihodom bataljona na Jelovico, je njegovo poveljstvo Šubičovo zasedo premaknilo iz bližnjega Trmavca naprej na Mošenjsko planino, ki je štiri kilometre oddaljena od Kališnika. Na Mošenjsko planino sta zatem drug za drugim prišla iz južne strani dva voda 2. čete Cankarjevega bataljona. Najprej je 12. januarja prišel na Mošenjsko planino Pečnikov vod in se nastanil v tamkajšnji leseni plansarski koči — brunarici. Ta je stala pod vrhom grebena nad golo strmino in dolino, ki se na drugi strani vzpenja v nekaj višji greben. Ob prihodu na Mošenjsko planino je Pečnik pobral Šubičovo zasedo v vznožju planine in postavil močnejšo pod poveljstvom Rafaela Buha-Ježeva iz Poljan in to okoli 800 metrov vzhodno pred Mošenjsko planino. Ta naj bi ob morebitnem prihodu Nemcev po tamkaj ležeči naravni izgaženi poti te napadla in zadržala in opozorila svoj vod, da bi se lahko pripravil za spopad ali umik. Pričakovalo se je namreč, da bodo Nemci, če bodo odšli na Jelovico, prišli iz severovzhodne strani brez smuču po tej poti. Naslednji dan dopoldne pa je komandir čete Jaka Bernard poslal s Kališnika Bičkov vod, da bi ta zamenjal Pečnikovega.

Tega dne, ko je v torek, 13. januarja, pa je 40 članski nemški smučarski oddelek z Bleda v belih zaščitnih ogrinjalih neopazno prismočal na Mošenjsko planino s severa. Oddelek je zavzel severovzhodno ter južne vzvišene položaje nad kočico in jo okrog 14. ure začel obstreljevati z vsem razpoložljivim orožjem. Borci v koči so napad zavrtili z močnim streljanjem proti nemškimi položajem. Žal pri obrambi niso videli strelcev zaradi njihovih belih ogrinjali in so zato odgovarjali na streljanje bolj na slepo v smeri, od koder so streljali Nemci. Nemške kroglice so prebijale in cefrale lesene stene kočice, da so na vse strani frčale trske. Že ob prvih rafalih je bilo ranjenih nekaj borcev, med njimi tudi France Iglič, ki mu je nemška kroglica razbila stopalo, oziroma gleženj leve noge. Ranjenemu Francetu je prvo pomoč nudil Janko Fern. Podskalarjev iz Bukovega vrha in mu za silo obvezal rano z zavojem prve pomoči bivše jugoslovanske vojske. Ranjeni France je po kolenih splazil v mali kletni prostor, kjer je že bil ra-

njeni partizan z brado. (To je bil Benedikt Padovan iz Steverjana na Primorskem, ki je pred odhodom v partizane kot emigrant živel in delal v Lescah). France je bil pri zavesti do okrog 20. ure zvečer, potem pa je padel v nezavest.

Takrat je bilo strašno mrzlo in povsod je ležal visok sneg. Suhega snega — pršiča je bilo mestoma (v zametih) 3-4 metre in je bilo vsako gibanje po celem snegu brez smuču nemogoče. Zgažene so bile le poti, po katerih so vozniki vlačili hlode. Tega dne (13. 1. 1942) so partizani na Mošenjski planini namerili minus 32°C (koča je imela toplomer). V takih razmerah se je Pečnik poskušil prebiti popoldne s svojim vodom v smeri proti Kališniku, kjer je bil štab z glavnino bataljona. Vendar so že nekaj metrov od kočice bili zavrtni z novimi ranjenici. Morali so se vrniti in zato ni kazalo drugega, kot odbijati nemške napade do teme in se potem v okrilju noči poskusiti prebiti proti Kališniku.

Do noči je bilo že več mrtvih in hudo ranjenih borcev, ki jim brez takojšnje zdravniškega posega ni bilo pomoči. Te pa ni bilo, ker med njimi ni bilo ne zdravnik ne bolničarja, pa tudi sanitetnih potrebščin ni bilo dovolj. Pri tem velja omeniti, da so leta 1942 manj bali smrti, kakor tega, da bi bili med bojem težje ranjeni in da bi živili padli v roke Nemcem. Zato so se leta 1942 mnogi težko ranjeni, v razmerah, ko jih soborci niso mogli rešiti, ustrelili sami, če so to možnost imeli. V drugih primerih pa so po poprejšnjih medsebojnih dogovorih prosili soborce, da jih rešijo muk in ustrelijo, da ne bi živih dobili Nemci. Nekaj takih primerov je bilo tedaj tudi v obkoljeni koči na Mošenjski planini, ko so jih soborci z milostnimi strelji rešili muk in ujetništva.

Kočo, ki je bila obkoljena predvsem s severne in zahodne strani, so borci pod poveljstvom Franca Bička - Bruna skrivaj zapustili na vzhodni strani v sredo, 14. januarja 1942, okoli druge ure zjutraj. Ponoči, preden so borci zapustili kočico, so Franceta Igliča spravili iz kleti v kočico, da bi se skupaj z njimi prebil iz kočice na Mošenjske planine, ker ni mogel hoditi, je France ostal v koči sam med mrtvimi partizani. Na Mošenjski planini je tedaj padlo oziroma bilo mrtvih 12 partizanov. V teh razmerah si je France sam pri sebi dejal: "Med mrtvimi pa že ne bom ostal". Ranjeno nogo si je povil z rjuho in nato čez kolena še z ovijačami, ki jih je odvil pravkar umrlemu soborcu poleg sebe. Tako se je kakšno uro zatem, ko so odšli iz kočice preostali borci Pečnikovega in Bičkovega voda in z njimi tudi tisti ranjenici, ki so še lahko hodili, tudi on odpravil iz kočice, plaže se po rokah in nogah oziroma kolenih, po gazi v snegu, po kateri so se prej umaknili njegovi soborci. Komaj dober streljaj od kočice pa je pred seboj v mesečini zagledal na tleh postavio, ki je nanj merila s puško. Ves prestrašen je obstal in preletela ga je misel, da je zaman njegov trud in prizadevanje, da bi si rešil življenje. Čakal je, kdaj bo

počilo. Dejal si je: "Če poka ne bo, bom še živ". Ker poka ni bilo, je presodil, da to ne more biti sovražnik, zato se je plazil naprej. Ko je prišel do njega, je ugotovil, da je partizan in že trdi. Bil je eden izmed ranjencev, ki so se umikali iz kočice in ki ni zmozel hitre hoje ter je utrujen počival tako, da je s puško meril v smer, odkoder je pričakoval prihod Nemcev. V taki drži ga je oklenila bela smrt. Zatem se je France odplazil naprej. Z jekleno voljo in nadčloveškimi naporu se je plazel še po vseh starih trudi, da bi prišel do partizanov oziroma ljudi. Z zadnjimi močmi je po 12 urah plazenja v dolžini 4 kilometre v snegu in mrazu - 32°C prilezel do zgornje postaje rudenske tovorne žičnice na vrhu Dražgoške gore (1143 m). Do skrajnosti premražen in izmučen se je mukoma zavlekel v tamkajšnjo kočico.

France je v koči na srečo še našel žerjavico od ognja, ki so ga kurili borci Cankarjevega bataljona pred umikom iz Dražgoške gore. Žerjavico je France razpihal in si ogrel premlje roke, da so mu za silo služile. Zatem je legel na pograd in se zadelal s cunjami in povrniki, ki so jih pustili partizani ali so jih tu imeli spravljene domačini, vozniki na Jelovici. Pokril se je tudi preko glave in se tako zavaroval pred mrazom vsaj toliko, da ni zmrznil.

Od tedaj naprej je samo čakal, kdo bo prvi stopil v kočico: ali bo to kak domačin ali pa Nemec ali pa ga čaka bela smrt. Bil je preslaboten za kakršnokoli nadaljnje premikanje. Prvi ljudje so bili šele globoko v dolini na Rudnem. Šele po šestih dneh samotnega bivanja brez hrane in pijače ga je v ponedeljek, 19. januarja, našel v koči gozdar Tone Lotrič, po domače Lovrihov Tone iz Jelenšč. Ta je bil gozdarski upravitelj pri lesnem industrijalcu in gozdnem veleposestniku Stanku Heinricharju iz Škofje Loke. Nadzoroval je gozdove in stavbe na Jelovici in odpremo lesa v dolino. Tega dne se je Tone, ki je sicer stanoval na Heinricharjevi žagi na Češnjici, prvič po dražgoški bitki in spopadu na Mošenjski planini, odpravil na Jelovico, da bi ugotovil, če so pri teh dogodkih bili kaj poškodovani tamkajšnji gospodarski objekti. Pri tem obhodu je v koči našel težko ranjenega Franceta. V pogovoru z njim je zvedel, da je doma iz Poljanske doline. Zagotovil mu je, da bo poskusil najti primerne človeka, ki ga bo spravil na varno v dolino k ljudem, kjer bo lahko zdravil ranjeno nogo. Postregel mu je tudi v vročim čajem in kruhom. Hrane mu ni dal veliko, ker se je bal, da mu ne bi škodilo, ker že teden dni ni ničesar zaužil.

Ko se je Tone Lotrič vrnil v dolino, se je najprej ustavil na Rudnem pri gostilničarju Jožetu Zbontarju. Ker je temu povsem zaupal, mu je povedal, da je na Dražgoški gori našel ranjenega partizana, ki prosi, naj ga spravijo k ljudem in mu pomagajo. Pri treh hišah so se tedaj dogovorili, da ranjenca spravijo v dolino in ga začasno sprejmejo in skrijejo. S sankami sta potem šla takoj tisto popoldne po Franceta na Jelovico Matevž Luznar,

po domače Pajštvar in Rudolf Eržen, Šimnov, oba iz Rudnega. S silno previdnostjo sta ga okrog 20. ure zvečer, ko je že bila popolna tema in ko tudi ljudi ni bilo več zunaj hiš, pripeljala na Rudno. Ranjenca sta prenesla v Pajštvarjevo hišo, kjer so mu očistili in preobvezali rano in ga nahranili.

Reševanje ranjenega in nepokretnega partizana iz vrha Dražgoške gore je bilo opravljeno tako rekoč zadnji hip. Kajti takoj naslednjega dne v torek, 20. januarja 1942, je prišlo na Rudno okoli 200 Nemcev (Minerabteilung), ki so imeli nalogo porušiti v Dražgošah pogorišča hiš in drugih stavb in jih zravnati z zemljo, tako da Dražgoš ne bi bilo več. To delo so opravljali 9 tednov. Ves ta čas so bili nastanjeni po vseh prostornejših hišah na Rudnem. Pri tem se je poveljstvo te enote naselilo pri Pajštvarjevem sosеду Markcu na drugi strani ceste.

V takih razmerah ni bilo mogoče misliti na to, da bi ranjenega partizana odpeljali domov v Poljansko dolino, kot si je to sam želel. Zato je ostal v oskrbi pri Pajštvarju vse do odhoda Nemcev, torej devet tednov. Skrb za ranjenca je prevzela Pajštvarjeva Johana, sestra gospodarja Matevža. Ranjenec je ležal v postelji na podstrešju. Johana mu je dnevno izpirala rano s kamilicami in surovim maslom, povoje pa je mazala s kredo, da se niso prijeti na rano. Prinašala mu je tudi hrano, kar ji je povzročalo nove težave, saj je živila bilo tedaj možno kupiti le v omejeni količini na osebo in živilske karte. V stiski za hrano je večkrat odšla po hrano celo v nemško vojaško kuhinjo in prosila kuharja, da ji je naložil v kangljico, kar je imel skuhanega. To je potem odnesla ranjencu. Pri tem je treba omeniti še to, da je gospodar Matevž vsak večer med deseto in enajsto uro šel na podstrešje po ranjenca, da se je čez noč pregl, zgodaj zjutraj pa ga je zopet odnesel nazaj na podstrešje v posteljo.

Navedena dejanja kažejo, kako visoka raven človečnosti in solidarnosti ter narodne zavesti je tedaj prevečala ljudi in kolikšno podporo ljudstva je imelo na Gorenjskem partizansko narodnoosvobodilno gibanje. Tisti, ki smo doživeli strahote nemške okupacije in druge svetovne vojne, vemo in znamo ceniti brezmejnost poguma, ki so ga pokazali tisti, ki so se ob tedanjem strašnem nemškem terorju in represalijah upali nuditi partizanom kakršnokoli pomoč, kaj šele vzeti v oskrbo in negovanje ranjenega partizana. Prav in potrebno bi bilo, da bi to vedele in znale ceniti tudi mlajše generacije. Kajti za tako delo je bila tedaj najmilejša kazen zapor in izgon v nemška taborišča, v številnih primerih, lahko bi dejal, da v pretežnem delu, pa je sledila smrtna kazen.

Za skritega partizanskega ranjenca so na Rudnem tedaj vedele vsaj štiri družine. Razume mo lahko, v kakšnih skrbih in

stalni nevarnosti, da to zvedo Nemci, so živeli tisti, ki so pri tem kakorkoli sodelovali. Razumljivo je tudi, da so si vsi želeli čimprej mogoče razbremeniti te nevarnosti, še posebej, ker je tudi ranjenec sam želel, da bi ga prepeljali domov v Poljansko dolino, kjer bi se čutil bolj varnega. Zato je Lovrihov Tone kmalu poslal svojo sesto Rozalo v Poljansko dolino. Nazaj na Rudno je pripeljala Janca Jesenka, po domače Drnovška iz Bukovega vrha. Ob tem obisku so Pajštvarjevi Jesenka prosili, naj ranjenega Igliča odpelje domov. Zaradi Nemcev, ki jih je bilo na Rudnem vse polno, pa prevoza ni kazalo tvegati in tako je Gobovškov France ostal na Rudnem vse do odhoda Nemcev, to je devet tednov.

Da bi po odhodu Nemcev ranjenca lahko čimbolj varno prepeljali domov v Poljansko dolino, je Pajštvarjev Matevž naredil iz desk dva zaboja. Ležečega za noge in pokončnega za glavo in telo, oboje pa tako, da je v končnem sestavljenem zaboju ranjenec udobno sedel. Na zunaj sta bila videti zaboja povsem običajna.

Ob štirih zjutraj v torek, 10. marca 1942, prvi dan po odhodu Nemcev iz Rudnega, je Šimnov Rudi odnesel ranjenca h gostilničarju Jožetu Zbontarju, kjer so že pripravili voz. Spravili so ga v zaboj. Nizkega so mu natakneli na noge, drugega visokega pa poveznili na denj. Zaboja so prekrili s senom in povezali z rjuhami kot krmo za konja. Spredej in zadaj pa je bil na vozu prazen sod. To naj bi pomenilo, da se Jože Zbontar, gostilničar iz Rudnega, pelje po vino. Peljati ga je bilo treba 35 kilometrov daleč v Hotovljo v Poljanski dolini in to skozi ali mimo šestih sovražnikovih postojank, med temi tudi skozi Škofjo Loko, kjer je bilo veliko vojaštva in policije. Zbontar je ranjenega partizana Franceta Igliča pripeljal v Hotovljo že pod noč. Ustavil se je na kmetiji, po domače pri Kočarju, kjer je tudi prenočil. Še isti večer je ranjenega Goboškovega Franceta odpeljal na saneh v njegovo kajžo v Kremeniku Janez Jesenko, po domače Drnovšk iz Bukovega vrha.

Tako se je France vrnil v svojo prazno in mrzlo kajžo. Ker ni mogel hoditi, je najnujnejša dela opravljal po vseh starih. V strahu pred Nemci in kasneje tudi pred domobranci je živel v največji ilegali. Zaradi večje varnosti je pretrgal vse stike tudi s sosedi. Zvezo je imel le s sorodniki, ki so živeli na njegovem rojstnem domu pri Gobovški v Kremeniku. Med njimi je bil tudi njegov 42 letni brat Matevž, ki ga nemška policija ob hajki za borci 1. čete 1. bataljona Savinjskega odreda II. to je Štajerske grupe, partizanskih odredov, v petek, 17. julija 1942, aretirala kot partizanskega sodelavca in ga še isti dan ustrelila v Vinharjah nad Poljanami. To je bil nov udarec za Franceta, obenem pa tudi opozorilo za čimvečjo opreznost in konspiracijo.

Kmalu po prihodu domov si je France uredil zasilno bivališče v zemeljski vdolbini, za katero je vedel že poprej. To vdolbino, ki je bila na njegovem zemljišču sredi gozda v grapi blizu njegove kajže, je izdolbel hudournik 1926 leta ob velikih poplavi v Dolomitih. Tedaj je pod grivo korenin tu nastala manjša vdolbina. To vdolbino je spomlad 1942 France zadelal iz prednje strani in v tem zavetišču je potem preživel dve leti. Kraj tega zavetišča je bil ugoden tudi, kadar je zapadel sneg. Tedaj se je do zavetišča prišlo po grapi, ki jo je spodaj prečkala izhorna vaška pot. Po grapi je skoraj vedno tekla voda in je bila zato kopnina, le stopati je bilo treba tja, kjer stopinje niso puščale sledov.

Franceta je vseskozi dvakrat tedensko oskrbovala s hrano in drugimi potrebščinami njegova najmlajša sestra Johana (1909 - 1971), poročena Demšar, stanujoča na Gorenji Dobravi v Poljanski dolini. Bila je vdova. Njen mož Ciril, udeleženec poljanske vstaje, je padel 25. decembra 1941 na Prosenovem griču pri Črnem vrhu v boju z Nemci, to je dva dni po svojem prihodu k partizanom. Kadar Johana zaradi neugodnih vremenskih prilik ni mogla priti do Franceta v njegovo zavetišče, je hrano pustila v kleti njegove kajže. V jeseni mu je zakopala krompir vrh griča nad skrivališčem in kraj označila s kamenjem. Poleti in jeseni se je France preživljal tudi z gozdnimi sadeži in rastlinjem.

V vsem tem času ni France iskal niti zdravniške pomoči iz doline, niti od partizanov, ker je menil, da bi bil jim samo v breme, nekoliko pa je bil nad njimi tudi razočaran, ker so ga ranjenega pustili v koči na Mošenjski planini. Zato se mu je ranjena peta celila zelo počasi. Edino zdravilo ali bolje rečeno razkužilo mu je bilo domače žganje. To še zlasti, potem ko mu je na rani začelo rasti divje meso. Ob zdravljenju rane se je spomnil, da je pred odhodom v partizane skrival v votel parobek pletenko žganja, borovničarja, in jo zadelal z mahom. Po vseh starih se je priplazil do tega parobka in se z žganjem vrnil v skrivališče. Ob strahotnih bolečinah je z žganjem oblikoval in čistil rano ter s tem uspešno zatreti divje meso in celiti rane. Dobro leto dni je trajalo, da se mu je rana zacelila, vendar ne toliko, da bi že lahko hodil. Šele na pomlad 1944 si je nogo pozdravil toliko, da je lahko za silo hodil z bergljami.

Na nesrečo so ga potem 14. aprila 1944 v njegovem skrivališču odkrili domobranci iz postojanke pri Selevcu nad Lučicami. Ti so nekako izvohal, da se skriva nekje v bližini doma. Tega dne so zato preiskovali gozdove nad Kremenikom in ga pri tem res dobili. Vedeli so tudi, da je bil udeleženec poljanske vstaje in bojev v Bukovem vrhu, v Dražgošah in na Mošenjski planini. Če ne bi bili vaščani domobranci, ki so ga po zajetu vodili po hišah v Kremeniku in jih o njem spraševali, govorili o njem le dobro, bi ga bili ti tedaj verjetno na mestu ustrelili. Tako pa ga je neki domobranec odvedel v postojanko k Selevcu, kjer ga je zaprl v klet. Naslednji dan so ga domobranci zasliševali in ga nato izročili nemškemu orožniku v postojanki v Gorenji vasi. Ti so ga tri dni zasliševali in nato poslali v gestapovske zapore v Škofji Loku. Od tu so ga potem po devetdnevem zasliševanju 28. aprila 1944 odvedli v begunjske zapore. V Begunjah je bil potem zaprt 28 dni, to je do 24. maja 1944, ko je bil izpuščen domov. Izpuščen je bil zato, ker zasliševalcem ni mogel povedati nič uporabnega, to je takega, kar oni že ne bi vedeli.

Iz povedanega se vidi in jasno očrtuje njegov klenu značaj in zdrav duh ter poštenje, ki so ga prevečali vse življenje. Čeprav je bil tedaj, ko so ga pri umiku soborci pustili samega v koči, bridko razočaran, je vendarle dojel strahotno resničnost človeškega boja za ohranitev golega življenja. Razumel je, da ga soborci niso mogli nepokretnega vzeti s seboj, saj so v strašni stiski reševali svoje golo življenje. Tedaj je France spoznal, da si mora svoje življenje reševati pač sam, kakor ve in zna oziroma zmore. In zmogetel je. Njegov zdrav duh in kremit značaj se izpričujejo tudi v tem, da po dražgoški bitki in po tragičnem spopadu z Nemci na Mošenjski planini, ni klonil in prestopil na nasprotno stran. Tudi leta 1944, ko so ga zajetega zasliševali domobranci, nemški orožniki in gestapo, je ostal čvrst, neoporečen in pokončen.

Po stezah partizanske Jelovice 1990

Zmagi v Domžale in Radovljico

Dražgoše, 7. januarja - Tudi letos je bilo v počastitev dražgoškega praznovanja organiziranih več pohodov in športnih tekmovanj, vendar je bila udeležba v primerjavi s preteklimi leti skromnejša. Kljub temu smo v nedeljo v sončnih in kopnih Dražgošah preživel prijeten dan. V dveh tekmovalnih disciplinah pa so bili najboljši Domžalčani in Radovljičani.

Patrulje so morale v polni bojni opremi preteči 10 kilometrov.

Tradicionalni pohodi v Dražgoše iz Selške doline, kranjske in radovljiške občine niso bili tako množični kot pretekla leta, vendar vsem tistim, ki so se v nedeljo napolili v Dražgoše, ne more biti žal. Sprejela jih je sicer mrzla, vendar s soncem obsijana vas, nasploh pa je bilo nedeljsko druženje z naravo prijetno. Tudi v tem, ne le s stališča ohranjanja tradicije NOB in negovanja spomina na Dražgoše leta 1942, je vrednost vsakoletnih Dražgoš. Pohodi so namreč tako raznovrstni, da so primerni za vsakogar. Za tiste, manj vzdržljive, ki pa še vedno zmorejo uro, dve prijetne hoje, in za one najupornejše, ki jim osem, deset ur hoje ni preveč. Tudi letos sta bila dva težja pohoda. Prvi je bil s Prtovča, po poti Prešernove brigade, drugi, že tradicionalni, pa po poti Cankarjevega bataljona od Pasje

Rezultati športnih tekmovanj

Tekmovanje ekip ZRVS in ZSMS: 1. Domžale 509 točk, 2. Kamnik 498 točk, 3. Maribor 487 točk, 4. Škofja Loka I 477 točk, 5. Škofja Loka II 467 točk, 6. Titovo Velenje 465, 7. Radovljica 450 točk itd. Tekmovalo je 12 ekip. Od Gorenjcev so bili še Jeseničani 11., razen teka pa so morale ekipe reševati naloge iz taktike, teorije, streljanja in topografije. **Prenosna patrolja TO, JLA in ONZ - teritorialna obramba:** 1. Radovljica 28,40, 2. Jesenice 29,40, 3. Tržič 30,28, 4. Maribor 30,50, 5. Novo Mesto 31,42; **organi za notranje zadeve:** 1. Ljubljana okolica 29,48, 2. Zaščitna enota milice I 29,57, 3. Ljubljana mesto 36,15, 4. Kranj 36,20, 5. Zaščitna enota milice II 36,35; **patrulje JLA:** 1. Kranj 32,39, 2. Ljubljana 42,22, 3. Vrhnika 50,57, 4. Ajdovščina 51,54, 5. Maribor 54,23; **generalna uvrstitev:** 1. TO Radovljica 28,40, 2. TO Jesenice 29,40, 3. UNZ Ljubljana okolica 29,48, 4. Zaščitna enota milice I 29,57, 5. TO Tržič 30,28 itd. Samo v streljanju je bila najboljša patrolja UNZ Ljubljana okolica, ki je dosegla 149 krogov.

Patrulja teritorialne obrambe iz Radovljice, absolutni zmagovalec tekmovanja patrolj teritorialne obrambe, milice in JLA.

ravni do Dražgoš. Letošnji pohod je bil že enajsti. Brez problema ga je prehodilo 235 planincev, kar je druga najboljša udeležba doslej. Rekordna je bila lani, ko je bilo v pohodniški koloni 317 pohodnikov. Večina pohodnikov se je opoldne zbrala pri spomeniku v Dražgošah, kjer so se poklonili spominu umrlih Dražgošanov, borcev Cankarjevega bataljona in še posebej Iveta Šubica, cankarjevca, udeleženca boja v Dražgošah in soustvarjalca spomenika, ki je umrl pretekli teden. V kulturnem programu so sodelovali godbeniki iz Železnikov, partizan in dramski igralec Aleksander Valič ter kvartet Spev, slavnostni govornik pa je bil domačin, udeleženec dražgoške bitke in predsednik organizacijskega odbora dražgoških prireditelj Janez Lušina - Mali. Na slovesnosti so tudi podelili pokale in kolajne najboljšim na 16. tekmovanju ekip ZSMS in ZRVS od Kroke do Dražgoš ter na 19. odprtem prvenstvu enot teritorialne obrambe Slovenije, JLA in organov za notranje zadeve v 10 kilometrskem patroljnem teku. Med ekipami ZRVS in ZSMS so bili najboljši Domžalčani, na tekmovanju patrolj pa v generalni razvrstitvi patrolja teritorialne obrambe iz Radovljice.

J. Košnjek, slike G. Šinik

V Kranjski gori dva slaloma za svetovni pokal

Sobota Nilssonova, nedelja Bittnerjeva

Kranjska gora, 7. januarja - Na Šveda Jonasa Nilssona, ki mu je doslej uspelo zmagati le na svetovnem prvenstvu v slalomu v Bormiu leta 1985, marsikdo ni računal, pa je v soboto v Kranjski gori presenetil in zmagal, čeprav napovedi niso govorile njemu v prid kot favoritu. Na nedeljskem slalomu, ki je štel tudi za Pokal Vitranca, pa je zmagal favorit Armin Bittner iz Zvezne republike Nemčije, ki vozi na smučeh Elan. Naš najboljši je bil obakrat Grega Benedik: v soboto je bil 10., v nedeljo pa 13.

V odsotnosti Tombe, ki še vedno celi precej hudo poškodbo, ob še vedno ne povsem zdravem Marcu Girardelliju, kar se je pokazalo tudi na obeh slalomih v Kranjski gori, saj se na prvem v drugi vožnji ni pojavil na startu, v nedeljo pa je prav tako moral v drugi vožnji kmalu odnehati, bi lahko s kranjskogorskih slalomov največ potegnili oba Elanov smučarja, Zahodni Nemeč Armin Bittner in Norvežan Ole Christian Furuseth. Vendar sta oba dosegla manj, kot bi lahko. Furuseth, ki je bil v soboto šesti, v nedeljo pa sedmi, je sicer prehitel Zurbrigga na vrhu skupnega seštevka točk svetovnega pokala, vendar bi lahko v primeru boljših dosežkov Švicarju še bolj ušel, Bittner ga je v soboto

Norvežan Ole Christian Furuseth, vodilni v točkovanju za svetovni pokal.

po vodstvu po prvi vožnji v drugi polomil in ostal brez uvrstitve, v nedeljo pa je zadel v polno in zmagal. Prijetno je presenetil Švicar Paul Accola, prav neverjetno pa so se za zmago poga-

Armin Bittner, zmagovalec delje.

Najboljši na sobotnem slalomu. Od leve proti desni: Avstrijec Gstrein in Strolz, zmagovalec Jonas Nilsson, Avstrijec Michael Tritscher in njegov kolega iz reprezentance Rudolf Nierlich.

Rezultati iz Kranjske gore

Sobotni slalom: 1. Nilsson (Švedska), 2. Strolz (Avstrija), 3. Tritscher (Avstrija), 4. Nierlich (Avstrija), 5. Gstrein (Avstrija), 6. Furuseth (Norveška), 7. Accola (Švica), 8. Roth (ZRN), 9. Ladsteater (Italija), 10. Benedik (Jugoslavija)... 32. Planinšek, 37. Bergant, Žan pa je na prvi progi odstopil. **Nedeljski slalom:** 1. Bittner (ZRN), 2. Gstrein (Avstrija), 3. Accola (Švica), 4. Nilsson (Švedska), 5. Tritscher (Avstrija), 6. Ladsteater (Italija), 7. Furuseth (Norveška), 8. Villiard (Kanada), 9. Frommelt (Liechtenstein), 10. Berra (Švica)... 13. Benedik (Jugoslavija). Planinšek je bil v prvi vožnji 21., pa je v drugi odstopil, že v prvi pa sta odstopila Žan in Bergant. **Svetovni pokal - slalom:** Gstrein 76, Bittner 70, Furuseth 61, Benedik pa je 18. z 12 točkami. **Svetovni pokal skupno:** Furuseth 137, Zurbriggen 126, Bittner 104, Gstrein 81 itd.

Naš najboljši je bil Grega Benedik. Na sliki med vožnjo sobotnega slaloma.

Kegljanje

Ljubelj vodi

Kranj, 5. januarja - V gorenjski kegljaški ligi, v kateri bodo sedaj zaradi posamičnih prvenstev počivali do 27. januarja, so odigrali 7. in 8. kolo. V 7. kolu so bili doseženi naslednji izidi: Triglav: Ljubelj 4881 : 5064, Kranjska gora: Bled 4839 : 4858, Sava: Jesenice 5034 : 4931 in Elan: Lubnik 4877 : 4886. V 8. kolu pa so igrali takole: Jesenice: Elan 5042 : 4782, Bled: Sava 4991 : 5122, Ljubelj: Kranjska gora 4935 : 4895 in Simon Jenko: Triglav 5082 : 5019. Po osmih kolih vodi Ljubelj z 12 točkami, Sava, Jesenice in Triglav jih imajo po 10, Simon Jenko 8, Lubnik in Kranjska gora 6, Bled 2, Elan pa je še brez točke.

Tone Bolka

Ligaški izidi

Hokej na ledu - V 23. kolu prve zvezne hokejske lige je Olimpija premagala Vojvodino z 11 : 2, Jesenice Crveno zvezdo s 5 : 1, Partizan in Medveščak pa sta igrala neodločeno 6 : 6. Vodi Medveščak pred Jesenicami in Olimpijo.

V 1. B zvezni ligi je bila v Kranju tekma med Triglavom in Cinkarno prekinjena pri 1 : 0 za Kranjčane zaradi napada gostov na sodnika, Bled je premagal Spartaka z 8 : 4, Jesenice II pa so premagale Olimpijo II s 6 : 1.

Košarka - V moški košarkarski ligi je kranjski Triglav premagal Rogaško s 94 : 89, v ženski ligi pa je Odeja Marmor premagala Slovana s 86 : 54, Mavrica Ilirija je premagala Kranj z 69 : 65, Induplati Mengeš pa Jesenice s 101 : 34.

J. K.

Vaterpolo

Slab dan vratarjev

Beograd, 6. januarja - Vaterpolisti kranjskega Triglava gostovali v Beogradu pri Crveni zvezdi in zgubili s 26 : 17. Z detke za Triglav so dosegli Marinič 5, Stromajer 4, Grabec Cvitković, Tukič, Štirn, Troppan in Peranovič pa po enega.

Triglav je začel dobro in povedel, nato pa se je ponovno stara napaka Kranjčanov: padec zbranosti. Zvezda je povečala razliko, ki jo do konca ni bilo mogoče znižati. Slab dan so imeli tudi kranjski vratarji, kar so znali domačini s pridom izkoristiti. Triglav je ostal v začetku tretje četrtine brez Mariniča, Tukiča in Drnasina, mlajši igralci pa niso bili kos bremenom. Kranjčani bodo skušali poraz čim prej pozabiti in so z mislimi že pri sobotni tekmi z Medveščakom v Ljubljani.

J. K.

Hokej na ledu

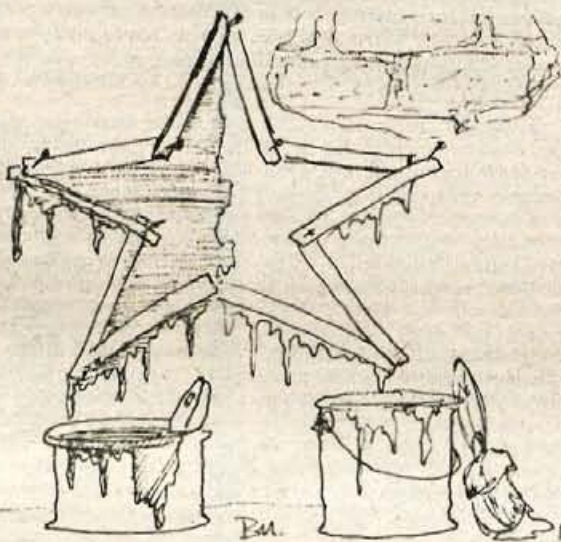
Uspeh kranjskega naraščaja

Kranj, 3. januarja - Hokejski klub Villas iz Beljaka je od nizziral prvi mednarodni turnir za najmlajše hokejiste, imenovani Bambini. Igrali so hokejisti, rojeni leta 1980 in mlajši. Vabljeni so bili 12 moštev iz štirih dežel Alpe Jadran, žal pa se turnirja so udeležili naraščajniki z Bleda in Merana iz Italije. Namesto njih sta igrali drugi ekipi Kaca in KVS. Triglav je igral v močnejši skupini skupaj s Kacem, Gradcem, Kaferbergom in drugo močnejšo ekipo, kjer so dve tekmi dobili, eno igrali neodločeno, eno pa zgubili. Zasedli so drugo mesto, igrali v superfinalu, kjer so nesrečno zgubili s Kacem z 2 : 1 in bili drugi. Mladi hokejisti so dobili kolajne, kar za vsakega mladega športnika veliko pomeni, klub pa pokal z močnega mednarodnega turnirja. Kranjski hokejski naraščaj je izredno borbeno igral pod vodstvom Franja Grosa, prav tako pa tudi kakovostno, kljub slabim pogojem na igrišču. Kranj žal za organizacijo takega turnirja nima niti materialnih pogojev. Organizacija beljaškega turnirja je bila odlična.

M. M.

TEMA TEDNA

KAŠELJ

Če hočemo ali ne: domači strankarski sceni, ki se vedno bolj »profilira« in tako več ali manj preboleva ošpice, se z današnjim malim kongresom v Ljubljani pridružuje tudi Socialistična zveza ali OF ali SZDL po starem. Ali bo ostala frontno pluralistična zmes društev in organizacij ali pa moderna socialistična stranka, bomo pač videli. Če socialistična stranka ne bo hotela biti, je zamudila vlak. Nato lahko na peronu s culico svojih pluralnih interesov in svojo simbolno marelo čaka do sodnega dne, pa se nikoli več nihče ne bo usmilil svoje sestrice in je prezeble in onemogle povabil v topli kupe. Kot moderna socialistična stranka bi lahko v vlaku med našimi strankarski veljaki zasedla najbolj udobna mesta, pri oknu, saj ima za seboj najštevilnejšo volilno »bazo«. In v ljudstvu še vedno večji ugled, kot si ga je partijsko pohopsana zaslužila. Če pa bo cincala in filozofirala, bodo njeni prizadevni amaterski aktivisti na terenu - ki si jih nekatere tudi komaj zasluži - zbegani in lahek plen raznih strancic. Tudi tistih, ki tja do volitev ne bodo prebolele noric in oslovskega kašlja.

V Jugoslaviji je nasploh veliko gripe in kašlja. Zdaj je suh kašelj popadel pripravljalni odbor za veliki kongres jugoslovanških komunistov. Ti se bodo dokončno in najbrž spektakularno razšli enkrat ob koncu januarja. Ne ve se, koliko dni in noči bodo vrteli svoje jezike, da se bo izcimilo, da niso več za skupaj. Mnogo truda za nič.

V pripravah na to tragedijo je pripravljalni odbor sporočil, da bodo tako silno omejili stroške za poslovljni kongres, da ne bodo na kongres - tako kot včasih - povabili nobenih častnih gostov iz tujine. Oooo pa la! Če jim verjamete, je pa res! Kakšni stroški neki! Pravi vzroki so globlji in pretresljivejši, to ve vsak otroče. Me pa res zanima, zakaj nam kar naprej tako prozorno in otročje lažejo.

Saj v naši bližnji in daljnji sosesčini sploh ni nikjer nikogar več, ki bi bil lahko častni kongresni gost. Malo jih je tudi, ki bi bili sploh pripravljeni prenašati dolge noči dolgih jezikov na jugoslovanškem kongresu!

Reformirane vzhodne partije se poživljajo na protagoniste naše partijske politike, tisti pa, ki bi morda še prišli k tej svojevrstni pogrebščini, pa so usmrčeni, bolni ali pa v hišnih zapirah.

Ali pač? Vedno se kje še najde kakšen zgagac, ki bi bil za častnega gosta. In ki bi mirnih živcev prenesel prepirljivo ozračje kongresa.

Tirane ravno ne bi priporočali, saj je komaj verjetno, da bi prišla albanska delegacija v Beograd živa in zdrava. Albansko letalo bi že nad preletom Kosova utegnito imeti silne nevesčnosti, zdiferencirali bi ga in izolirali. Nastale bi hude dileme: kako zdiferencirano in izolirano letalo stlačiti v zapor v Leskovcu? V kosu ali po delih?

Potencialni kandidat za častnega gosta bi bil lahko tudi koreniti Kim Il Sung iz Severne Koreje. A še ta bi bil za balkanske razmere rahlo čudaški, če ne že ekscesen. Bilo bi nam sicer prijetno domače, če bi se dal častiti le z zastavicami, štafetami in špalirji mladih pionirjev. Tako pa bi se najbrž hotel počutiti kot doma in pozlatiti bi mu morali vsako stopinjo, ki jo odtisne njegova diktatorska komunistična noga.

Ostane še Kubanec Fidel Castro, šampion med komunističnimi šampioni. Ze zato, ker je oni dan izjavil, da »Kuba raje izgine z zemeljske oble, kot da bi se odpovedala komunistični ureditvi«, bi si zaslužil kakšno vabilce. Tudi Srbija bo republika ali pa je ne bo! Svoji k svojim!

Redkih častnih gostov, ki bi sploh še prišli v poštev, še za malo četico ni več. Zato se je popolnoma nesmiselno junačiti, kako da se v vrhu »špara«.

Če častnih gostov že ne bo, bo pa nov simbol: rdeča zvezda, ki se vrtinči in »izvrtinči« v rumeno zvezdo. Simbol, po katerem je mogoče vse. Bomba!

Oja, še bomo kihali in kašljali, preden se »izprofilira« vsaj za silo pravna, parlamentarna demokracija. A še tedaj nam ne bodo rožice cvetele in ptički peli, kajti gospa demokracija ima svoja resna in hudo odgovorna merila...

D. Sedej

ANEKDOTI

Moški pri petdesetih

Francoski dramatik Jean Anouilh je v drami Dragi Antoine po glavnem junaku izpovedal naslednjo posrečeno misel:

Moški pri petdesetih letih dobro premisli, preden poklekne pred žensko, ker ne ve več, kako bo lahko vstal.«

Demokracija

Predsednik laburistične vlade je poleti 1945 postal Clement Attlee, o katerem je Churchill zlobno dejal, da je ovca v ovčjem kožu. V resnici je bil Attlee zelo skromen, a obenem zelo izkušen in odločen politik. »Demokracija,« je nekoč dejal, »pomeni vladanje z razpravljanjem. Ta princip pa deluje samo, če drugim prepereš govoriti.«

nega, je ta že na pol razorožena. Ampak, včasih je prav hudo. Ko so bila zadnja razburjanja okrog vode v Bistrici, sem jih morala poslušati, kako znamo samo dražiti, samo položnice pošiljati, vode pa ni... In razburjajo se zaradi neodpeljanih smeti. Potem pa ugotavljamo, da je v kanti kamenje ali kaj drugega, kar ne spada v smetnjak. To naj

odpeljejo na deponijo, ne pa metati v smetnjak! O, treba je imeti živce. Se pa vsega navadiš. Ljudje te sami izučijo. Res pa je, da s prijaznostjo marsikaj dosežeš, zgladiš. Ugotavljam, da je prijaznost premalo po tržiških trgovinah. Ze v Radovljici so veliko bolj prijazni. Sploh bi se pa prijaznosti morali vsi po vrsti iti učiti v Avstrijo.»

D. Dolenc

Poročili so se:

V Kranju: Mateja Hribar in Matjaž Kleindienst iz Naklega; Nataša Sedej in Uroš Možina iz Zgornjih Bitenj; Irena Logar in Dragomir Klemenc iz Voklega; Valentina Stlupri in Stanislav Kopic s Pšenične police; Slavka Rozman in Tomo Burnik iz Nasovč; Marija Dolenc in Matjaž Dolenc iz Tržiča; Miodrag Ljiljana in Dragoljub Marković iz Kranja; Albina Smolej in Tomaž Berglez iz Tržiča; Valerija Kunštek in Branko Novak iz Voklega. V Škofji Loki: Karolina Likar in Miran Šantelj iz Sela pri Zireh; Irena Pavlič in Roman Megušar iz Železnikov. Čestitamo!

ČVEK

Nadia Commaneci želi biti filmska igralka

Spektakularni pobeg romunske telovadke Nadie Commaneci v Ameriko je že predmet najrazličnejših spekulacij. Ugotovili so, da je človek, ki ji je pomagal pobegniti, srečno oženjen in ima štiri otroke. Je romunski izseljenec in se je pred osmimi leti naselil na Floridi, kjer živi številna romunska manjšina. Nadia je izjavila, da se ne namerava poročiti, izrazila pa je željo, da bi igrala v filmu, ki bi pripovedoval o njenem življenju.

Odpor proti rojakom

V Zahodni Nemčiji se pojavljajo tudi negativne reakcije zaradi prišlekov, rojakov iz Vzhodne Nemčije. Oblasti so sporočile, da so registrirali deset primerov, ko so zažgali vzhodnonemške »trabant«, s katerimi so prišli njihovi rojaki. Revolt med Zahodnimi Nemci je očiten zaradi finančne pomoči, ki jo dobijo: enkrat letno okoli 250 nemških mark, kar na veliko izkoriščajo. »Jezen sem zato, ker se njim daje denar, medtem ko je v Zahodni Nemčiji še veliko ljudi, ki nimajo denarja za preživetje,« je izjavil upokojenec, ki ga je policija ujela, ko je uničeval neki vzhodnonemški avtomobil.

PRIJAZEN NASMEH

SLOVENIJA, PRIJAZNA DEŽELA NA SONČNI STRANI ALP? NE VEDNO

TATJANA MEGLIČ

Šestnajst let je že tajnica pri Komunalnem podjetju Tržič, in vsaj osem direktorjev je že zamenjala, če ne pravih, pa »vedejev«. Po ves dan dviga telefon. Ko je že sredi stopnic odhodu domov ali kam zgoraj v druge pisarne, se posluša, če morda ne zvoni. Doma se kar zdrzne, ko zazvoni telefon. Tako ti pride v kri. In ves čas moraš biti prijazen. Ne moraš zadržati, tudi neprijaznost razoroži - ko pa odloži, si po svoje duška. Konec koncev je tudi ona človek in čisto vsega tudi ne more prenesti. Morda spusti kakšno sočno, dalmatin-

sko, kajti Tatjana Meglič je šestnajst let živela v Splitu. In prav zato, ker je svojo mladost preživela ob morju, med Splitčani, je tudi mehka duša, in je ena najbolj prijaznih tržiških tajnic.

»Kaj hočeš, stranka je stranka in tudi pri komunalni hoče imeti stranka vedno prav. Prva sem jaz na udaru, največje nevihte prestrežem, sem nekakšen filter. Ko stranki dam odgovor-

Male gorenjske vasi
Mlaka

Piše: D. Dolenc

Kapelica v modrem

Nad prelepo modro poslikano kapelico je Lenčetova domačija. Tudi kapelica je njhova. Včasih, se je spominjajo vaščani, je bila polna kipecev, rož. Kdo ve, je to njeno posebno modrino našel jeseniški slikar Brane Čušin, ki se je lotil vseh gorenjskih obpotnih znamenj? Tako skrita je tule doli v globeli, da bi jo zares lahko zgrešil. Naj jo vendar poišče in z njo še bolj požlahtni svoj ciklus kapelic v nežnih akvarelih. Kapelica zgovorno pripoveduje o časih, ko po vasi še niso ropotali traktorji, temveč so tod vozili in orali le s konji in z voli in so dekleta ob sobotah menjala šopke pod razpelom. Takrat je bilo okrog kapelice več prostora in lesena ograjca, ki je zdaj preprosto naslonjena na zid, je verjetno ograjevala mali vrtiček ob njej. Čas prinese novo, ruši staro. Danes si tik ob njej širijo pot traktorji in kosilnice, tovarnjaki gozdne, do vrha naloženi z lesom. Tako majhna in nebojgljena se zdi sredi vse te mehanizacije...

Električni pastirji rešujejo posevke

Lenčetovi so edini v vasi, ki vozijo mleko v mlekarno. Domači sin Stane Papler ga odpelje vsako jutro v begunjsko zbiralnico, ko gre na delo v Radovljico. Če bi ga ne oddajal spotoma, bi ga zagotovo tudi oni ne oddajali. Premalo iztržijo zanj ob tako dragih voznjah. In če bi bil organiziran odvzem, bi ga oddajali tudi drugi, saj imajo vsi kmetje od 8 do 12 glav živine. Tako pa gre mleko za domačo porabo, gospodinje doma pripravljajo skuto in maslo.

Nad ničemer se ne pritožujejo. Le nad divjačino. Pridelke rešujejo z električnimi pastirji, ki so jih napeljali okrog njiv. Sicer bi bilo vse uničeno. Ko korusa postane mlečna, mora dobiti ograjo. Čim živali zavohajo njen sok, so že v njej. Enako je s pšenico. Srnjadi je največ in divjih prašičev. Večni boj imajo z njimi. Lovci Lovske družine Begunjsčica imajo tu svoj revir, a veliko ne morejo pomagati. Globeli in bližnji gosti gozdovi proti Begunjam,

Peračici in Brezjam so odlična skrivališča za divjad.

Bo oživel peračiški tuf?

Pozna se, da je tu blizu doma peračiški tuf. Vse stare hiše imajo iz tega lepega zelenega kamna izklesane podboje vhodnih vrat, obrobe oken. Lenčetovi mi vedo tudi povedati, da se geologi spet zanimajo zanj. V Pernuševi gmajni, v Zalostni gori, so lani štirinajst dni geologi raziskovali tla in

obljubili, da spomladi spet pridejo. Dobro bi bilo, ko bi se obnovili stari kamnolomi, kdo ve, kakšno bogastvo še tod skriva zemlja v svojih nedrih. In zagotovo bi se spet našli kamnarji in kamnoseki, ki bi znali izdelovati kamnite oboke vrat, spet bi okna imela zelene robove. Tudi modernim hišam bi pristajal.

Partizanski krojači in zobozdravniki

Se vedno je med ljudmi živ spomin na partizanska leta.

Tule spodaj v varstvu gozda in sadovnjakov so bili partizani dokaj varni. Kot mi pripoveduje Hkavčova, je bil med voj-

no nad vasjo, v Dobri bunker OZNE, tod so se skoraj ves čas vojne zadrževali borci Kokrškega odreda. Ze otroci, ki so hodili od tu v šolo, so bili obveščevalci. Pozimi so se celi bataljoni zadrževali v vasi. Pri Bohincu so partizanski krojači

šivali za partizane, pri Pernušu pa se je za nekaj časa nastanil partizanski zobozdravnik Eržen iz Tržiča. Sveder na nožni pogon je nosil s seboj in popra-

vljal zobe fantom, ki so prihajali iz vse Dobrče in od drugod. Težki, a lepi časi tovarštva so bili to.

Le dobra dva kilometra ceste bi še radi

Vaščani so kar zadovoljni z vsem, kar imajo. Imajo telefone za povezavo s svetom, imajo asfalt skozi vas, gasilce ima vsa Podgora skupne, avtobusne zveze s Tržičem in Begunjami so dobre, tudi trgovina, ki je najbližja v Begunjah in na drugi strani v Bistrici v Tržiču, se jim ne zdi predaleč. Kadar nabavljajo, nabavijo za dlje. Zeleli bi si le cestne povezave, proti Peračici in Brezjam. Slaba kolovozna pot vodi zdaj na leško pot, ki pelje naprej proti Peračici. Gozdna jo je lani malce razširila, a uporabna je le za traktor. Ko bi to pot utrdili, da bi bila vsaj dobra makadamska pot, bi bila to zanje velika pridobitev. Le za dobra dva kilometra poti gre. Če hočejo danes do Peračice ali Brezj morajo naokrog na Tržič ali na Begunje. Tule pa imajo Peračico tako rekoč pred seboj, pa vendar tako daleč.

Na Balkanu

Če si hočemo priznati ali ne: Balkan, katerega del smo, postaja ob projektu Evropa 92 in ob pozitivnih družbenih spremembah v Vzhodni Evropi vse bolj sinonim za ne-Evropo in neevropski način razmišljanja in ravnanja. Že nekaj primerov to nedvoumno dokazuje. Medtem ko je novi češkoslovaški predsednik Vaclav Havel, ki je tudi sam okusil jetnišnice, pomilostil vse politične zapornike, razen teh pa še številne druge, naša oblast vneto polni zapore z različnimi političnimi jetniki - s separatisti in z iredentisti, z nacionalisti in s šovinisti, s kontrarevolucionarji in z drugimi mislečimi, nadaljuje s stalinističnimi obtožbami in z montiranimi (političnimi) sodnimi procesi, z grobimi kršitvami temeljnih človekovih pravic in državljanskih svoboščin, vztraja pa tudi pri tem, da bi bil 114. člen kazenskega zakona SFRJ (kontrarevolucionarno ogrožanje družbene ureditve) tudi v spremenjeni zakonodaji tako ohlapen, da bi dopuščal različne interpretacije in zlorabe. Poročilo, ki ga je na podlagi obsežne dokumentacije o kršitvah človekovih pravic, pripravil svet za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri republiški konferenci SZDL (predsednik prof. dr. Ljubo Bavcon), je - milo rečeno - šokantno in najlepši dokaz, da živimo v osrčju neevropskega Balkana in daleč od civilizacijskih pridobitev. Oblast je, denimo, tudi tatove srebra v Trepči in trgovce z mamilii obtožila po 114. členu kazenskega zakona SFRJ, češ da so na ta način zbirali denar za kontrarevolucijo. Več stavkajočih rudarjev se je znašlo na zatožni klopi in v zaporu, pa čeprav sodi pravica do stavke med temeljne delavčeve pravice. Da bi dosegli priznanje obdolženec, uporabljajo fizično in psihično mučenje, razne oblike pritiskov in izsiljevanja (z lažnimi obljubami in zvijačami). V sodnih procesih se vse pogosteje kot odločilne priče pojavljajo miličniki, agenti provokatorji in ljudje, ki jih je na to primerno "pripravila" služba državne varnosti. Čeprav imajo obtožbeno pravico, da zahtevajo izločitev sodnikov in tožilcev, za katere menijo, da jim bodo sodili pristransko, so vse takšne njihove zahteve zavrnjene brez obrazložitve. Uslužbenci državne varnosti imajo izjemno široka pooblastila in lahko samovoljno aretirajo ljudi in jih (brez kakršnekoli odločbe) odpeljejo v pripor...

C. Zaplotnik

Štirje Makedonci poskušali vlomiti v avto, parkiran ob cesti

Hoteli v Avstrijo, prišli v zapor

Radovljica, 5. januarja - Štirje brezposelni iz občine Negotino v Makedoniji, Zoran Jeromin (28), Jordan Petrovič (22), Dragan Zlatkovič (24) in Pančo Petrov (22), so nameravali 9. septembra lani v Avstrijo, vendar pa jim avstrijski mejni organi niso dovolili prestopiti meje, ker so imeli s sabo premalo denarja. O tem, da bi si denar najprej zaslužili ali da bi šli ponj domov v Makedonijo, niso razmišljali, ampak so se raje odločili za tatvino.

Ko so se okrog enajstih zvečer peljali z osebnim avtom po gorenjski magistralni cesti, so v bližini Alpeškega letalskega centra Lesce-Bled opazili ob cesti avto nemške državljanke Ursule Geisser. Jordan Petrovič je ustavil, da so ostali trije izstopili, nato pa odpeljal do bližnjega parkirnega prostora, kjer naj bi jih počakal. Čakal pa je tako dolgo, da je medtem že v avtu zaspal; dočakal pa ni prijateljev iz avta, ampak miličnike, ki so ga tudi prebudili in ga skupaj s še dvema (tretji je pobegnil) odpeljali v radovljiški preiskovalni zapor, v katerem so počakali na sojenje.

Fantje, ki so si tako želeli v Avstrijo, tokrat niso imeli "sreče". Ko so navirali vrata ob cesti parkiranega avta in poskušali na silo priti v notranjost, jih je zalotila miličniška patrulja. Postaje milice Radovljica. Panču Petrovu je uspelo pobegniti in so ga pripirli šele po povratku iz Grčije oz. šele dan potem, ko so ostalim trem že sodili. Zoran Jeromin je na miličniški ukaz, da naj počaka, prav tako začel bežati, vendar ga je miličnik dohitel in ga obvladal, čeprav je predtem zamahnil

proti njemu z lovskim nožem. V radovljiški enoti Temeljnega sodišča Kranj so obsodili Zorana Jeromina zaradi poskusa kaznivenga dejanja velike tatvine in preprečitve uradnega dejanja na osem mesecev zapora, Jordana Petroviča zaradi pomoči pri poskusu velike tatvine na pet mesecev, Dragana Zlatkoviča in Pančo Petrova pa na šest mesecev zapora. Za prve tri je sodba že pravomočna, za Petrova, ki so mu sodili kasneje, pa še ne. Sodišče je pri kaznovanju Jeromina upoštevalo, da je poskus kaznivenga dejanja velike tatvine takoj priznal in da mora skrbeti za mladoletnega otroka, pri Petroviču, da doslej še ni bil kaznovan in da je dejanje storil kot mlajši polnoletnik, in pri Zlatkoviču predvsem to, da je bil pri poskusu vzloma najmanj "aktiven". Sodišče je upoštevalo tudi to, da so vsi brez zaposlitve, da so delovali v skupini, kar je še bolj nevarno in da so pokazali veliko predrznosti, saj so poskušali vlomiti v avto, ki je bil parkiran ob cesti in je imel prižgane vse štiri utripalke.

C. Z.

Tat obiskal hotelsko sobo

Kranj, 7. januarja - Neznani storilec je obiskal sobo v tretjem nadstropju hotela Creina v Kranju. V sobo je prišel po zahodni neosvetljeni fasadi na balkon in nezaklenjena balkonska vrata. Hotelskemu gostu, ki je bil tačas odsoten, je vzel namizni radio kasetofon, dve moški srjaci, dežnik in brivski aparat, nato pa po isti poti, kot je prišel, zapustil prizorišče. Pri tem ga je opazila gostja iz prvega nadstropja in ga prijaviła. Storičlec, star med 20 in 25 leti, visok od 170 do 180 centimetrov, temnih srednje dolgih las, oblečen v zeleno jakno vietnamko, svetle modre kavbojke in obut v vojaške škornje, na glavi pa je nosil sivo vojaško kapo, je odnesel pete.

Pred sprejetjem dopolnjenega zakona o prekrških

Višje kazni in začasni odvzem motornih koles

Kranj, 5. januarja - Delegati republiške skupščine bi morali na zadnji lanski seji (27. decembra) sprejeti tudi zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o prekrških, vendar so predlog, ki je bil naravnano na inflacijo in v katerem bi bila denarna kazen predpisana v točkah (vrednost točke pa bi republiški izvršni svet usklajeval z inflacijo), sprejeli le kot osnutek zakona. Zakon bodo dokončno sprejeli na prvi letošnji seji republiške skupščine, ki bo predvidoma pojutrišnjem, 11. januarja.

Točkovni sistem za določanje denarnih kazni bo kljub konvertibilnemu dinarju ostal, verjetno zato, ker predlagatelj le ni povsem prepričan, da smo pri nas za vedno opravili z visoko inflacijo; izhodišče pa bodo denarne kazni in zneski, ki bodo desetkrat, v nekaterih primerih pa celo šestdesetkrat večji od sedanjih. Takšno povečanje kazni ni presenetljivo, saj je bila zadnja uskladitev dinarskih zneskov v zakonu uveljavljena 1. januarja 1988. Po novem naj bi pri kaznovanju upoštevali vrednost točke, kakršna je bila na dan storitve prekrška.

ne kazni izterjujejo davčni organi, je predlagano, da naj bi za zamudo pri plačilu veljala obrestna mera, kakršna velja za plačilo nepravčasno plačanih davkov. Republiški sekretariat za upravo in pravosodje se je za tako rešitev odločil zato, ker so doslej kaznovani zaradi inflacije zavlačevali s plačilom kazni; sicer pa bo odslej manj težav tudi zato, ker je vlada uvedla konvertibilni dinar in (nasilno) zaustavila inflacijo.

Ker je prometna varnost slaba, uvaja spremenjeni zakon nov varstveni ukrep za kršilce cestno prometnih predpisov, še zlasti za mladoletnike. Če bo

ka za prekrške. Ko so o tovrstnem varstvenem ukrepu razpravljali delegati republiške skupščine, so se nekateri vprašali, kdo bo poskrbel za hrambo začasno "zaplenjenih" motorjev, kako bo urejeno plačevanje ležarin in kaj bo z odškodnino, če jih med hrambo poškodujejo.

Ker delež pravomočno kaznovanih mladoletnikov v Sloveniji v skupnem številu vseh kaznovanih narašča in ker so največkrat kaznovani zaradi kršitev cestno prometnih predpisov, v republiškem sekretariatu za pravosodje in upravo menijo, da bi bilo treba razmisliti o uvedbi prometne vzgoje v srednjih šolah.

Spremenjeni zakon odpravlja nekatere nejasnosti o tem, kdaj lahko organ za notranje zadeve predlaga postopek o prekršku, zožuje možnosti pri

Ker je predvideno, da bodo nekatera kazniva dejanja zopet varnost cestnega prometa dobila značaj prekrškov, se bo ob razbremenitvi rednih sodišč povečala obremenitev organov za postopek o prekrških, pri čemer jim bo povečalo predvsem število zahtevnih in pomembnih primerov. Prav to je ob vse večjem številu nerešenih in zastaranih primerov (predlani so v Sloveniji ustavili 16.410 postopkov o prekrških, od teh domala 12 tisoč zaradi zastaranja) tudi razlog za drugačno organiziranost organov za postopek o prekrških in za njihovo kadrovsko okrepitev.

vložitvah zahteve za godno varstvo, omogoča pogojni odpust za kaznovane z zaporno kaznijo v postopku za prekrške, pri čemer pa odpust ne bi bil mogoč pri kaznih, ki so krajše od petnajst dni, ter daje več možnosti za izterjavo denarne kazni na kraju prekrška, vendar tako, da s tem ne bo ogrožene storilčeve pravice pogovora.

C. Zaplotnik

GORENJSKA NOČNA KRONIKA

Znesel se je nad ženo

Lojze iz Skofje Loke se je nedavno tega pijan vrnil domov. Alkohol pa ga ni spravil v dobro voljo, nasprotno. Nadsvete nejevoljen je bil in ni bilo treba veliko, da se je spravil nad ženo in ji naložil nekaj gorkih. Da ji ne bi povzročil še več hudega, so ga odvedli organi pregona.

Hodil po zemlji sem naši

Soseda v Gorenji vasi sta že dolga leta sprta zaradi zemlje. Gorje, če se eden od njiju prekrši in stopi na pot onega drugega. To nenapisano pravilo je pred časom pre-

kršila ženska članica ene od družin, zanašajoč se morda na rahlostnost do svojega spola. Toda nak! Sosed ni bil nič kaj kavalirski. Udaril jo je, podrl na tla in zagrozil, če si še enkrat drzne stopiti na njegovo pot...

Odstranili so ga

Tudi v bifeju Alples v Zelenkih so imeli pred časom podobne težave. Pijanega Gregorja, ki je razgrajal in vznemirjal ljudi, se niso mogli znebiti brez policijske pomoči. Tudi natakark, ki mu je vztrajno odklanjal postrežbo, ni uspel doseči, da bi okajeni gost zapustil prizorišče. Nič zato, ga je pa v družbi modrih.

NESREČE

Skedenj pogorel do tal Odrezalo mu je prste

Kamna Gorica, 5. januarja - Do tal je pogorel skedenj, last Janeza Cvetka iz Kamne Gorice. Notranjost je preurejena v zabavišče in družba, ki se je tega dne zadrževala v njem, si je zakurila v peči, katere dimnik je speljan skozi leseno steno skednja, tako da se dotika lesenega opaža. Ko so zvečer prostor zapustili, ognja v peči niso pogasili, pregrel in vnel se je leseni opaž, zatem pa se je ogenj hitro razširil na vse plošče in ga pogotnil. Še dobro, da ogenj ni ogrozil bližnjega gozda!

Kranj, 4. januarja - Na polnodni izmeni v tovarni Sva se je ponesrečil 35-letni Šket Mušič iz Kranja. Na stroju za rezanje jeklenih pasov je mreč skušal odpraviti napako, ker se je pod nožem zmečkala plošča jeklenega korda. Pri tem se je nenadoma sprožil nož, mu na levičnici odrezal štiri prste razen palca. Tovarniški zdravnik mu je nudil prvo pomoč, ga poslal na zdravljenje v Klinični center.

D. Z.

Novoletni manevri

Ob božičnem in novoletnem pokanju petard, prižiganju raket in streljanju z orožjem, so se ljudje samo spraševali: o kod predvsem mladini toliko "streliva" in objestnosti, so tje manevri, priprave na manevre ali kaj drugega... Čeprav so bili prazniki in so si ljudje dali duška na različne načine, bi veljdarle morali ločiti, kaj je veseljačenje in kaj objestnost, ki ogroža varnost ljudi. Pa ne gre samo za varnost, ampak tudi za odnos do praznikov, tradicij in civilizacijskih pridobitev.

Kako globoko so bili, denimo, razočarani verniki, ki so prišli k polnočnici v trnovsko cerkev v Ljubljani in so jo morali zapustiti zaradi "dimne bombe", ki jo je "podtaknil" šestnajstletni mladenič iz Postojne. V Kajuhovi ulici v Kranju je izstreljena svetleča raketa padla na podstrešje stanovanjske hiše in povzročila za 10 tisoč konvertibilnih dinarjev škodo. Na Bledu si je dal duška 61-letni Albin G., ki je v silvestrski noči streljal s pištolo s balkona stanovanjske hiše v posode za smeti. Dve krogli sta se odbili od asfalta in prebili šipo stanovanj, v katerem na srečo ni bilo nikogar doma, tretja pa je švignila mimo glav bližnjih stanovalcev, ki so novo leto proslavljali doma.

C. Z.

Nesreče

Za pogrešanim ni sledi

Bohinjska Bistrica, 8. januarja - Skoraj teden dni že pogrešajo Vlada Poropata, starega 41 let, iz Pule, ki je z družino počitnikoval v Bohinjski Bistrici. V sredo dopoldne se je peš odpravil proti Črni prsti in tedaj so ga družina in gostitelji, pri katerih je preživel praznike, zadnjič videli. Gorski reševalci in lovci pogrešanega že več dni mrzlično iščejo - vse zaman. Zadnja leta so na območju Bohinja brez sledi izginili že štirje ljudje.

Vlado Poropat iz Pule, ki se je pod Kobljo nastanil pred novim letom, se je med prazniki večkrat podal na kratek izlet v okolico. Ko se je 3. januarja namenil na Črno prst, so mu domačini odsvetovali, da bi hodil sam, češ da je pot mestoma ledena. Ker pa je vztrajal, mu je gostitelj posodil karto vzhodnega dela Julijcev in mu svetoval, naj se vrne, če bo naletel na ledene pasti. Do večera, ko je družini obljubil, da bo nazaj, se še ni vrnil, zato so naslednjega dne že prvi pregledali izletnikovo domnevno pot od Mencingerjeve kočice na Ravnah v smeri planine za Lisecem ter pot od planinskega doma na Črni prsti do planine za Črno goro, kjer je več vikendov in pastirskih stanov. Temeljito so prečesali smučišče Kobla, območje planine za Malim vrhom in hrib na Kalu. Naslednja dva dni so gorski reševalci in lovci znova iskali pogrešane-

ga na ožjem in širšem območju Bohinja, vendar vse do danes za pogrešanim ni sledi.

Na območju Bihinja od leta 1984 beležijo že štiri skrivnostna izginotja - pogrešanih niso nikoli našli. 1984. se je izgubil britanski državljani Wolfgang Blyberg, leto zatem so pogrešali Branka Cesarja, 1986. Marjana Preglja in 1987 Matildo Mahnič. Čeprav so reševalci, lovci in domačini dali vse od sebe, pogrešanih niso našli.

D. Z.

Pogrešani Vlado Poropat je visok od 185 do 190 cm, suhe postave, črnih, nekoliko osivelih las. Oblečen je bil v sivo trenirko, vetrovko temno modre barve, obut pa v sive gletzarje. Pokrit je bil z modro kapo, pri hoji pa si je, sicer dober športnik in tekač, pomagal s tekaškimi palicami.

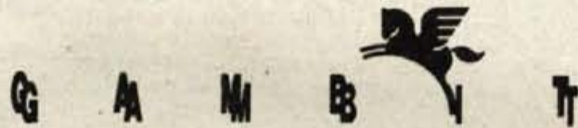

**PRILožNOST ZA NAKUP POHIŠTVA
IZ VSEH PROGRAMOV
PO NIŽJH CENAH:**

v salonu ARK v Idriji,
tel. 065/71-855,

v Ljubljani, na Petkovškovem nabrežju 39,
tel. 061/312-014,

v Kranju, Tomšičeva ulica 30

**Za občinski praznik občine Škofja Loka
iskreno čestitamo!**

Lesna industrija Idrija

RAZNO PRODAJAM

Prodajam nov OJAČEVALEC jama-
ha, 4 x 100 W in GUME s platišči
dolničar, za Golf, dim. 175 x 13.
☎ 79-742 104
Prodajam suha bukova DRVA. BU-
TARE in nekaj borovih PLOHOV.
Grča, Sp. Bela 7, Preddvor 109

STAN.OPREMA

Prodajam usnjeno SEDEŽNO GAR-
NITURO in SPALNICO, vse novo,
še zapakirano. Pavlič, Kidričeva 26,
Kranj 157

Ugodno prodajam kuhinjske ele-
mente ☎ 27-015

STANOVANJA

GARSONJERO na Planini - Prim-
skovo, 32 kvad. m., takoj prodam.
☎ 36-844, zvečer 29

V najem oddam večjo SOBO, s
soupleto kopalnice. Valjavčeva
22, stan. 9, Kranj 111

Mlada družina najame STANOVA-
NJE v Škofji Loki ali okolici. Mo-
žno predplačilo. Šifra: GRADIMO
HIŠO 117

V širši okolici Radovljice najmem
GARSONJERO ali 1-sobno STANO-
VANJE, za dobo od 3 do 6 me-
secev. Možnost predplačila. Šifra:
REDEK PLAČNIK 125

V centru Jesenic prodajam visoko
pritično STANOVANJE, (57 kvad.
m.), v 1-nadstropni vili, vrt in dvo-
rišče (465 kvad. m.), kletni prostori
(28 kvad. m.), primerna za poslo-
vno dejavnost, prodam. Šifra:
URADNA CENITEV 129

Zamenjam družbeno GARSONJE-
RO za večje stanovanje, kjerkoli v
Kranju. ☎ 36-724 154

POSESTI

Kupim ali vzamem v najem starej-
šo HIŠO, po možnosti izven me-
sta. ☎ 633-928 130

VOZILA

GOLF diesel, nov, prodam.
☎ 35-106 97

Prodajam Z 101, letnik 1984, registri-
rana do decembra 1990. Bukovec,
Britof 52, Kranj 107

Prodajam LADO 1600, letnik novem-
ber 1981. Informacije na ☎ 25-008
116

Poceni prodajam VW 1300, še regi-
striran, z rezervnimi deli. Ogled
vsak dan popoldne. Bojan Langus,
Tovarniška 8, Lesce 121

VEZENJE
OLGA BREZAR
BRITOF 112/a, Kranj tel.: 064/36-092

Kupim LES za ostreže (najarje
hlodovina). ☎ 42-739, v soboto od
10. do 18. ure in v nedeljo od 9. do
16. ure 139

OSTALO

Prodajam 3.000 kg SENA in OTAVE.
Potočnik, Polica 9, Naklo 122

Nujno potrebujem večjo vsoto DE-
NARJA ali DEVIZ, za krajše ob-
dobje. Vrnem proti nagradi. Na-
slov v oglasnem oddelku. 165

Ugodno prodajam nov ELEKTRO-
MOTOR 3 kW. Zg. Duplje 80 84

Sporočamo žalostno vest, da je umrla

MANCA SODNIK
— upokojenka ppt

Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Delavci PTT podjetja Kranj

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA V SR SLOVENIJI PODRUŽNICA 51500 KRANJ

Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, Podružni-
ca 51500 Kranj, objavlja prosta dela in naloge

**V EKSPOZITURI JESENICE
KONTROLIRANJE ZAHTEVNEJŠIH UPORABNIKOV
DRUŽBENIH SREDSTEV V INTERNI KONTROLI IN
KONTROLA INVESTICIJSKIH VLAGANJ
za nedoločen čas s polnim delovnim časom**

Pogoji:
VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske, pravne ali
upravne smeri
2 leti delovnih izkušenj
aktivno znanje slovenskega jezika
poskusno delo 2 meseca

Kandidate vabimo, da pisne prijave z dokazili o izpolnjeva-
nju pogojev naslovijo na kadrovsko službo SDK podružnico
51500 Kranj, Trg revolucije 2, 8 dni po objavi.

Kandidate, ki se bodo prijavili na objavo, bomo o izbiri ob-
vestili v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri.

KADETT 16 D, letnik 1985, ugodno
prodajam. ☎ 633-633 113

Prodajam R 11. ☎ 632-196 123

VW caddy, letnik 1984, prodam.
☎ 26-742, od 20. do 21. ure 128

Prodajam KOMBI Z 850, letnik 1983,
registriran do 18. 7. 1990, prevože-
nih 25.000 km. ☎ 82-963 133

Poceni prodajam Z 101 in rezervne
dele za Z 101. ☎ 21-907 135

Prodajam Z 101, letnik 1975, registri-
rana do novembra 1990. Cena po
dogovoru. Andrej Mandelj, Bazo-
viška 15, Radovljica 137

Prodajam LADO samaro, letnik
1988. ☎ 51-507 140

Prodajam GOLF JGL, letnik 1980, re-
gistriran do maja 1990. Ogled vsak
dan od 16. ure dalje. Grašič, Tro-
jarjeva 5, Kranj 141

Prodajam NSU 110 in Z 750, celo ali
po delih. ☎ 79-994 143

Prodajam JUGO 45 E, letnik 1986,
36.000 km. Omanovič, OŠ Tone
Cufar, Jesenice 145

FIAT 126 P, letnik 1977, registriran
do septembra 1990, prodajam za
5.600 din. ☎ 633-754 147

JUGO 45, metalne barve, letnik
1987, 21.000 km, prodam. Ambro-
žič, Valjavčeva 9, Kranj 148

Prodajam Z 101 GTL, letnik 1986.
☎ 69-509 ali 69-524 149

Prodajam LADO 1500. ☎ 48-061 158

Prodajam JUGO 1,1GX, letnik 1988.
Potočnik, Pajerjeva 9, Senčur 160

ZAPOSLOTITVE

Sprejem DELO na domu. Imam
manjšo delavnico. Šifra: DELA-
VNA 134

Gostišče "Okarina" Bled takoj za-
posli izkušenega KUCHARJA ali
KUCHARICO. ☎ 77-458 138

Honorarno zaposlim dva priučena
KLJUČAVNICARJA. ☎ 632-448
164

ŽIVALI

Rjave JARKICE ter manjše in več-
je PRAŠICE, prodajam. Stanonik,
Log 9, Škofja Loka 36

Prijaznega mladega KUŽKA poda-
rim dobrim ljudem. Marija Janša,
Ribno, Savska 22, Bled 110

Prodajam 7 tednov staro TELICO za
rejo. Sp. Brnik 87, Cerklje 120

Prodajam PRAŠICE, težke od 30 do
120 kg. Luže 19, Senčur 126

Prodajam PRAŠICE, težke 120 kg.
Visoko 90, Senčur 127

**VEŠ ČAS RAZPRODAJE
NOVO V BELJAKU**

**TOYOTA
TSCHERNITZ**

SERVIS

PRODAJA VOZIL
NADOMESTNI DELI
DODATNA OPREMA

UNIVERZALNA DELAVNICA
BELJAK - SEVER - LANDSKRON
TEL: 0043-4242-44420

Rodeo
Jeans Co.

Cene smo znižali za

30 %

Kavbojke

že od

159,00 din

dalje!

Prodajam dve KRAVI frizijki, dobri
mlekarici, v 5. mesecu brejosti.
Franci Čadež, Delnice 7, Poljane 144

Prodajam 4 tedne in 1 leto stari TE-
LIČKI. Pušavec, Voglje 101, Sen-
čur 151

TELIČKO, stara 3 tedne, prodam.
☎ 50-089 152

Prodajam KRAVO, brejo 8 mesecev.
☎ 66-803 153

TELIČKO simentalco, za rejo, pro-
dam. Gosteče 1, Škofja Loka 156

Prodajam dva BIKCA, stara 3 tedne.
☎ 49-281 166

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame in sestre

ANGELE KRIŽNAR

roj. Pičman

se iz srca zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremlili na njeni zad-
nji poti. Ji prinesli cvetje, darovali v dobrodelne namene in
nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Ivanu
Hriberniku za dolgoletno zdravljenje, delovnemu kolektivu
in učencem 7. a razreda OŠ bratov Žvan Gorje, duhovnikom
in šmartinskim pevcem.

VSJ NJENI

Kranj, 28. decembra 1989

Po kratki bolezni je umrla naša mama, sestra, teta in
sestrična

ANICA DEMŠAR

roj. Brilly

Na željo njene hčerke iz Washingtona jo bomo pokopali
v soboto, 20. januarja 1990, ob 13. uri na pokopališču v
Kranju.

**ŽALUJOČI: hčerka Majda, brata Hinko in Marjan z dru-
žinama, nečaka in nečakinje**

Kranj, Washington, Ljubljana, Beograd

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage mame, stare mame in
prababice

**KATARINE
BUKOVNIK**

iz Hotemaž 18

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem
in sovaščanom Hotemaž za sočustvovanje in izrečena so-
žalja. Iskrena hvala dr. Bavdku za skrb in zdravljenje,
OO ZB Visoko in govorniku. Zahvala g. župniku za lep
pogrebni obred in pevcem iz Senčurja za zapete žalo-
stinke ter vsem, ki so jo zasuli s cvetjem in jo pospremili
na zadnji poti.

VSJ NJENI

Sporočamo žalostno vest, da nas je zapustil naš sodelavec
v pokoju

FRIC PUNTIGAM

roj. 1924

Od njega smo se poslovili v soboto, 6. januarja 1990, ob
15. uri na pokopališču na Trati pri Cerkljah.

Sindikalna organizacija
SAVA KRANJ

OŠ France Prešeren Kranj, Kidričeva 49, razpisuje dela in
naloge
UČITELJA SLOVENSKEGA JEZIKA
za določen čas od 5. 2. 1990 do 31. 7. 1990.
Prijave pošljite v 8 dneh na naslov OŠ France Prešeren
Kranj, Kidričeva 49.

Stari običaji oživljajo

Nocoj smo semkaj k vam prišli, da b, spet mal, koledvali...

Tržič, 5. januarja - Če je že oživel Božič, naj oživijo še vsi stari običaji okrog tega lepega družinskega praznika, so si dejali v Tržiču in v petek zvečer, na predvečer Svetih treh kraljev v dvorani Sv. Jožefa pripravili koledovanje. Ne, niso zaigrali starega koledovanja s koledniki pred hišnimi vrati, ko so ti peli koledniške pesmi in tako na lep način pri gospodinji izprosili kruha, potice, klobas in morda še šilce žganega. Bil je res le spomin na tisti lepi čas. Bil je prijazen večer, ko je pesmi "iz svojega sadovnjaka ljubezni, zemlje in spominov" bral avtor Tine Benedičič, znani sadjar z Resja pri Podvinu, na cître je igral Rado Kokalj, in je koledniške pesmi pel kvartet Štirje dedje iz Radovljice, vse skupaj pa je požlatnil še Branko Čušin z Jesenic s svojimi akvareli obpoptnih znamenj.

Če je že tu najboljši gorenjski sadjar, potem ne sme manjkati žlah-tnih jabolk - v prisrčen pozdrav modernim kolednikom.

Kaže, da je bilo koledovanje v Tržiču še posebej živo, kajti o tem starem običaju piše tudi stara kronika Tržiča. Tri vrste kolednikov so poznali nekoč: božične, novoletne in za Sv. tri kralje. Ob Božiču so po hišah hodili mladi koledniki, za Novo leto pa starejši. Vsi so se trudili, da bi lepo peli, kajti vedeli so, da bodo povsod obdarovani, če bodo lepo zapeli. V krajih, kjer je bilo živo koledovanje, so se ohranile tudi pesmi. Tržič ima kar bogato zakladnico. Radovljiski kvartet Štirje dedje pa so spomnili tudi na kropske in železnikarske kolednice. Ti kraji so imeli precej skupnega. Tako, kot so v Tržiču čevljarji ob sv. Gregorju metali v vodo luč, so jo tudi Kroparji, in tudi Železnikarji so imeli fužine... Kroparji in Tržičani so z enakimi častmi spoštovali Sv. Florjano in častili Kunigundo, ki je svetnica v Lomu...

Kvartet Štirje dedje je nekakšen ostanek komornega zbora A.T. Linharta iz Radovljice: v petek zvečer so Tržičanom peli Janez in Franc Resman, Janez Širovnik in Janez Oblak, pritegnil pa je tudi Tine Benedičič.

V božičnih kolednicah so sporočali o Jezusovem rojstvu, v novoletnih so voščili zdravo novo leto, poln hlev lepe živine, gospodinji pa moke in orehov, da bo spet lahko spekla tako dobro potico, ob Sv. treh kraljih pa so peli o Gasperju, Mihi in Boltežarju. "Eden je črn, pa je mlad, ves je oportan, ves je zlat..." je pela pesem.

Sicer pa je bil v Tržiču vsak Božič posebno doživetje, vsaj ob koncu preteklega stoletja, ko je bil v Tržiču še učitelj Debelak. Vsako leto je uglasbil novo, tržičkim razmeram prikladno pesem in Tržičani so z zadržanim dihom čakali, da se bo prvič oglasila pri darovanju pri polnočnici.

Tako nekako smo zbrani v petek v Tržiču prisluhnili ne le kolednikom, temveč tudi toplini izbranih pesmi podvinskega sadjarja Tineta Benedičiča. Pred kratkim je izšel

Svečana zaobljuba - V vojašnici Staneta Žagarja v Kranju je bilo v soboto dopoldne svečano. Vo-jaki, ki so decembra lani iz vseh republik in pokrajin v Jugoslaviji prišli na služenje vojaškega ro-ka, so pred komandantom garnizije polkovnikom Živkom Jurošem in gosti iz kranjske občine ter Prešernove brigade podali svečano zaobljubo. Slovesnosti v vojašnici pa so se udeležili tudi starši mladih vojakov iz vse Jugoslavije. - A. Ž.

V Ribnem ne nasprotujejo gradnji kardiovaskularnega centra

Zemljišče - delnica kraja?

Ribno, 5. januarja - Ker na Bledu nasprotujejo, da bi Kompas skupaj s tujimi vlagatelji postavil kardiovaskularni center na Pristavi, so v krajevni skupnosti in v občini začeli razmišljati o novih, nadomestnih lokacijah. Eden od predlogov je, da bi center postavili v Ribnem in sicer pod Ribensko goro, v bližini prostora za piknike. V krajevni skupnosti Ribno ne nasprotujejo temu (svet in skupščina krajevnih skupnosti ter vaški odbor in zbor krajanov so pobudo podprli), vendar hkrati postavljajo določene pogoje, pod katerimi so pripravljene podpreti naložbo.

V kraju si najprej želijo, da bi to tudi dejansko bil kardiovaskularni center in ne kaj drugega in da bi bila naložba takšna, kot sta jo na zboru krajanov 27. decembra predstavila po prostorski strani Andrej Golčman, direktor Zavoda za planiranje in urejanje prostora, in po zdravstveni dr. Lubej. Kmetje so tudi predlagali, da bi investitorju brezplačno odstopili del nekdanjega srenjske-

ga zemljišča in da bi bil to vložek (delnica) Ribnega v novi center, s kmeti, ki bi bili ob nekaj zemlje, pa naj bi se investitor neposredno (brez posrednikov) dogovoril o primernem plačilu oz. o morebitni zamenjavi. Zbor krajanov je pooblastil svet in skupščino krajevnih skupnosti, da imenuje posebno skupino, sestavljeno iz krajevnih predstavnikov, urbanistov, ekologov, arhitektov in še ne-

katerih drugih strokovnjakov, ki bi spremljala pripravo naložbe. To je pomembno zato, ker načrtov, ki so pripravljene gradnje na blejski Pristavi, mogoče prenesti v Ribno, v pak jih je treba prilagoditi (kot pravi Jaka Vidic, predsednik skupščine KS Ribno) tem upoštevanju, da je Ribno renska vas.

V Ribnem pričakujejo, da bodo z naložbo rešili tudi dolgoletni problem kanalizacije, da bo nekaj novih delov mest tudi za domačine in da center vsaj posredno še spodbudi razvoj zasebnega rizma. Krajanje so na nedavno zboru tudi zahtevali, da bi prireditveni prostor uredili jezercu Debela peč ob Savici. C. Zaplot

Petkov večer kolednic in pesmi iz Tineta Benedičiča zbirke Moj sadovnjak ljubezni, zemlje in spominov sta organizirala skupno Zavod za kulturo in izobraževanje ter Županijski urad Tržič. "Zrno" je primaknil tudi jeseniški slikar Branko Čušin s svojim obratnimi znamenji.

ponatis njegove zbirke Moj sadovnjak ljubezni, zemlje in spominov. O ljubezni govore, o tihih srečanjih, o usodi, ki ti v življenju da le tisto, kar ti je namenila že v zibelki o pomladih, upanjih in kopnenjih pa tudi o neizbežnem slovesu. Predvsem pa so njegove pesmi izraz ljubezni do domače zemlje, kjer so naši dedje zaorali ledino, do žitnih polj, do grunta, ki je večer, saj ima do pekla korenine, o očetovi lipi, o sreči, ki je v nas samih... Ves čas so njegovo poezijo polglasno spremljale nežne strune citer v rokah Rada Kokalja.

Bil je resnično lep, prijazen večer.

D. Dolenc
Foto: G. Šinik

Škofjeloški obrtnik invalidni mladini

Kamnik, januarja - Solidarnostni akciji za nakup dragih ortopedskih pripomočkov za gojence kamniškega Zavoda za usposabljanje invalidne mladine so se doslej odzvali pretežno obrtniki in organizacije iz domače občine. Odmeva pa tudi drugje: v spodbudo svojim stanovskim kolegom je slikopleskar R.F. iz Škofje Loke za invalidno mladino daroval 4.000 konvertibilnih dinarjev. Ko je o tem obvestil naše uredništvo, je kot enega od motivov za svoje dobrodelno dejanje navedel nesrečo, ki jo je doživel pred leti. Na srečo je ozdravel, lahko pa bi ostal priklenjen na invalidski voziček. Prav bi bilo, ko bi se tudi drugi zdravi ljudje zavedeli, da invalidnosti ni nekaj, kar se primeri le drugim.

Za tiste, ki še želijo prispevati za nakup ortopedskih pripomočkov, znova objavljamo žiro račun kamniškega zavoda:

50140-697-53804 (Zavod za usposabljanje invalidne mladine Kamnik).

D. Ž.

Solidarnostna akcija slovenskih sindikatov

Akcija za nakup učbenikov in učil še traja

Konec lanskega avgusta se je tudi slovenski sindikat vključil v akcijo pomoči ljudem iz občin Laško, Ptuj, Slovenska Bistrica in Sentjur pri Celju, ki jih je hudo prizadelo neurje. Usklajeval je tudi akcijo za pomoč 600 učencem na 12 osnovnih šolah prizadetega območja, za katere naj bi zbrali 1,39 milijarde (že bivše) za nakup učbenikov in učil.

Doslej je bila zbrana milijarda, prispevali pa so jo: Izobraževalna skupnost Slovenije, Kulturna skupnost, štipendijski sklad, Državna založba Slovenije, Tehniška založba, Mladinska knjiga, Cankarjeva založba, Zveza sindikatov Slovenije, založba Lipa Koper, osnovne šole Prežihovega Voranca Ravne, Milke

Sobar Novo mesto, osnovna šola Podgorca Podgorje pri Slovenj Gradcu, Osnovna šola Rada Iršiča Mislina; pa sindikati TIS Pameče, Zdravstveni dom Slovenj Gradec, Komunalno podjetje Slovenj Gradec in posamezniki. Vsem posameznikom se sindikat iskreno zahvaljuje.

meznikom se sindikat iskreno zahvaljuje.

Z zbranimi sredstvi niso bile pokrite vse potrebe po učbenikih in šolah s prizadetega območja. Akcija še vedno traja, saj je treba zbrati še manjkajočih 322 (bivših) milijonov. Zato republikanski svet sindikatov Slovenije poziva vse, ki še želijo sodelovati v tej solidarnostni akciji, da nakažejo sredstva na žiro račun 50101-678-47511 (za učence v prizadetih občinah).

Pocenitve blaga bolj izjema kot pravilo

Med prvimi lastovkami - Merkur

Kranj, januarja - Če naj zavladajo tržne zakonitosti, potem bo morala trgovina na zmanjšano povpraševanje po blagu večkrat odgovoriti z nižjo ceno. Doslej to ni bilo pravilo. Med prvimi je znižala cene zagrebška Nama, vendar ni sprožila plazú pocenitev. Le nekatere trgovske organizacije so ji sledile, med njimi tudi kranjski Merkur, ki je minul teden za 20 odstotkov spustil ceno blaga.

Znižanja cen smo bili potrošniki navadno deležni zgolj ob sezonskih razprodajah, te pa praviloma nastopijo šele sredi januarja. Nekateri trgovci so se vendarle opogumili in v boju za kupca potegnili tudi potezo, ki je doslej nismo bili vajeni. Toda pocenitve so za zdaj izjeme, in videti je, da členi v verigi proizvajalec - trgovina - kupec še čakajo drug drugega.

Kranjski Merkur pa je, ne da bi čakal proizvajalce, znižal cene domala vseh proizvodov za petino, po starih cenah prodajajo edino le proizvode bele tehnike in črne metalurgije, ki jih določa proizvajalec. Kot zatrjujejo pri Merkurju, bodo ob 20-odstotnih letnih obrestih lahko prodajali po nižjih cenah, pa se bodo kljub vsemu obdržali. Pričakujejo tudi, da se bodo novim razmeram in ukrepom kmalu prilagodili tudi proizvajalci in odgovorili z enakim ukrepom. Pocenitev so Merkurju že napovedale nekatere tovarne, med njimi tudi Gorenje, ki obljublja decembrske cene vrniti na novembrsko raven. Belo tehniko je namreč proizvajalec pred koncem leta kar dvakrat podražil. Kmalu bomo videli, kako bodo na poslovno potezo trgovine reagirali kupci.

D. Ž.

Novi inkubator že v porodnišnici

Jesenice, 8. januarja - Akcija zbiranja denarja za novi inkubator v jeseniški porodnišnici je docela uspela. Inkubator je že v hiši in v petek nameravajo slovesno proslaviti nagel uspeh. Akcijo je spodbudil lokalni radio Triglav, prvi pa je za novorojenčke daroval slovit Ivan Kramberger. Njegovemu zgledu so že prvi teden sledili številni posamezniki, tovarne in obrtniki, tako da je bil pretežni delež denarja zbran že tedaj.

D. Ž.

Nagradna križanka

Rešitev predpraznične križanke, 22. decembra, vodoravno: splavilo, Trinidad, romanika, asama, EL, NT, Reti, korbi SR, Aretta, kariatida, nerv, Ado Darian, Livio, obara, L Enej, Piva, Anit, vas, Karel, kustos, kare, jer, pano, Linare Ita, Olib, analist, Cimarosa, Antanta, akant, TR.

Izrebrali smo naslednje reševalce: 1. nagrada: David Akerst, Brezje 3, 2. nagrada: Marjan Mihelčič, Valjavčeva 1, Kranj in tretje nagrade: Milica Kirbiš, Župančičeva 10, Kranj; Jožica Roos, Ulica R. Papeža 32, Kranj in Ana Mihelčič, Ulica 1. avgusta 3, Kranj.

Za novoletno križanko smo razpisali naslednje nagrade: 1. nagrada: 1500 dinarjev 2. nagrada: 500 dinarjev Tri tretje nagrade po sto dinarjev. Upoštevali bomo vse rešitve, ki jih boste poslali do srede 10. januarja, na naslov: uredništvo Gorenjskega glasa, Moš Pijadeja 1, 64000 Kranj, (za nagradno križanko).